

IZVJEŠĆE

O OSOBAMA S INVALIDITETOM U REPUBLICI HRVATSKOJ

HRVATSKI ZAVOD ZA JAVNO ZDRAVSTVO

rujan 2023.

HRVATSKI ZAVOD ZA JAVNO ZDRAVSTVO
SLUŽBA ZA JAVNO ZDRAVSTVO
Zagreb, Rockefellerova 7

IZVJEŠĆE

O OSOBAMA S INVALIDITETOM U REPUBLICI HRVATSKOJ

Autor:

doc. dr. sc. Tomislav Benjak, dr. med.
specijalist javnog zdravstva, znanstveni suradnik

Suradnici:

Martina Ivanić, dipl. med. sestra
Mario Mijić
Natalie-Tanja Petreski
Manuela Radošević
Sandra Šafarić Tićak, inf.
dr. sc. Ana Vuljanić, prof., univ. mag. admin. sanit.

Zagreb, rujan 2023. godine

UVOD	4
Izvori podataka	4
1. REPUBLIKA HRVATSKA	5
1.1. Opći sociodemografski podaci	5
1.2. Vrste oštećenja, oštećenja funkcionalnih sposobnosti i vrste pomagala	7
2. BJELOVARSKO-BILOGORSKA ŽUPANIJA	10
2.1. Opći sociodemografski podaci	10
2.2. Vrste oštećenja, oštećenja funkcionalnih sposobnosti i vrste pomagala	11
3. BRODSKO-POSAVSKA ŽUPANIJA	15
3.1. Opći sociodemografski podaci	15
3.2. Vrste oštećenja, oštećenja funkcionalnih sposobnosti i vrste pomagala	16
4. DUBROVAČKO-NERETVANSKA ŽUPANIJA	20
4.1. Opći sociodemografski podaci	20
4.2. Vrste oštećenja, oštećenja funkcionalnih sposobnosti i vrste pomagala	21
5. GRAD ZAGREB	25
5.1. Opći sociodemografski podaci	25
5.2. Vrste oštećenja, oštećenja funkcionalnih sposobnosti i vrste pomagala	25
6. ISTARSKA ŽUPANIJA	29
6.1. Opći sociodemografski podaci	29
6.2. Vrste oštećenja, oštećenja funkcionalnih sposobnosti i vrste pomagala	31
7. KARLOVAČKA ŽUPANIJA	34
7.1. Opći sociodemografski podaci	34
7.2. Vrste oštećenja, oštećenja funkcionalnih sposobnosti i vrste pomagala	35
8. KOPRIVNIČKO-KRIŽEVAČKA ŽUPANIJA	39
8.1. Opći sociodemografski podaci	39
8.2. Vrste oštećenja, oštećenja funkcionalnih sposobnosti i vrste pomagala	40
9. KRAPINSKO-ZAGORSKA ŽUPANIJA	44
9.1. Opći sociodemografski podaci	44
9.2. Vrste oštećenja, oštećenja funkcionalnih sposobnosti i vrste pomagala	46
10. LIČKO-SENJSKA ŽUPANIJA	49
10.1. Opći sociodemografski podaci	49
10.2. Vrste oštećenja, oštećenja funkcionalnih sposobnosti i vrste pomagala	50
11. MEĐIMURSKA ŽUPANIJA	53
11.1. Opći sociodemografski podaci	53
11.2. Vrste oštećenja, oštećenja funkcionalnih sposobnosti i vrste pomagala	54
12. OSJEČKO-BARANJSKA ŽUPANIJA	58
12.1. Opći sociodemografski podaci	58
12.2. Vrste oštećenja, oštećenja funkcionalnih sposobnosti i vrste pomagala	60
13. POŽEŠKO-SLAVONSKA ŽUPANIJA	63
13.1. Opći sociodemografski podaci	63
13.2. Vrste oštećenja, oštećenja funkcionalnih sposobnosti i vrste pomagala	64
14. PRIMORSKO-GORANSKA ŽUPANIJA	67
14.1. Opći sociodemografski podaci	67
14.2. Vrste oštećenja, oštećenja funkcionalnih sposobnosti i vrste pomagala	69
15. SISAČKO-MOSLAVAČKA ŽUPANIJA	72
15.1. Opći sociodemografski podaci	72
15.2. Vrste oštećenja, oštećenja funkcionalnih sposobnosti i vrste pomagala	73
16. SPLITSKO-DALMATINSKA ŽUPANIJA	77
16.1. Opći sociodemografski podaci	77
16.2. Vrste oštećenja, oštećenja funkcionalnih sposobnosti i vrste pomagala	80
17. ŠIBENSKO-KNINSKA ŽUPANIJA	83
17.1. Opći sociodemografski podaci	83
17.2. Vrste oštećenja, oštećenja funkcionalnih sposobnosti i vrste pomagala	84
18. VARAŽDINSKA ŽUPANIJA	88
18.1. Opći sociodemografski podaci	88
18.2. Vrste oštećenja, oštećenja funkcionalnih sposobnosti i vrste pomagala	89
19. VIROVITIČKO-PODRAVSKA ŽUPANIJA	93
19.1. Opći sociodemografski podaci	93
19.2. Vrste oštećenja, oštećenja funkcionalnih sposobnosti i vrste pomagala	94

20. VUKOVARSKO-SRIJEMSKA ŽUPANIJA	97
20.1. Opći sociodemografski podaci	97
20.2. Vrste oštećenja, oštećenja funkcionalnih sposobnosti i vrste pomagala	98
21. ZADARSKA ŽUPANIJA	102
21.1. Opći sociodemografski podaci	102
21.2. Vrste oštećenja, oštećenja funkcionalnih sposobnosti i vrste pomagala	104
22. ZAGREBAČKA ŽUPANIJA	107
22.1. Opći sociodemografski podaci	107
22.2. Vrste oštećenja, oštećenja funkcionalnih sposobnosti i vrste pomagala	109

Uvod

Prema procjenama Ujedinjenih naroda (UN) problem invalidnosti je mnogo rašireniji nego što se inače misli: od deset stanovnika svake zemlje bar je jedan u izvjesnoj mjeri osoba s invaliditetom. Raspolaganje odgovarajućim podacima o dizabilitetu – invaliditetu preduvjet je za planiranje odgovarajućih preventivnih mjera i donošenje programa za osobe s invaliditetom. Uostalom, unapređenje razine zdravlja pučanstva ima za cilj i dodavanje života godinama, odnosno povećanje broja godina života bez bolesti i invaliditeta.

Republika Hrvatska je prepoznajući taj problem donijela Zakon o Registru osoba s invaliditetom (NN 64/01, NN 63/22), koji propisuje način prikupljanja, obrade i zaštite tajnosti podataka o osobama s invaliditetom. Registar se vodi u Hrvatskom zavodu za javno zdravstvo, a počeo je s radom 2002. godine. **Prema navedenom Zakonu osoba s invaliditetom je osoba koja ima dugotrajna tjelesna, mentalna, intelektualna ili osjetilna oštećenja koja u međudjelovanju s različitim preprekama mogu sprječavati njezino puno i učinkovito sudjelovanje u društvu na ravnopravnoj osnovi s drugima.**

Izvori podataka

Podaci se u Registar osoba s invaliditetom prikupljaju iz službenih evidencija:

1. zavoda nadležnog za vještačenje, profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje osoba s invaliditetom
2. zavoda nadležnog za obvezno zdravstveno osiguranje
3. zavoda nadležnog za mirovinsko osiguranje
4. zavoda nadležnog za zapošljavanje
5. ministarstva nadležnog za upravu
6. ministarstva nadležnog za obrazovanje
7. ministarstva nadležnog za hrvatske branitelje
8. upravnog tijela županije nadležnog za poslove obrazovanja odnosno upravnih tijela Grada Zagreba nadležnih za obavljanje poslova vezanih uz ostvarivanje prava djece s teškoćama u razvoju i osoba s invaliditetom
9. zdravstvenih ustanova na primarnoj, sekundarnoj i tercijarnoj razini zdravstvene zaštite
10. drugih korisnika osobnog identifikacijskog broja (OIB), u smislu zakona kojim se propisuje OIB, koji vode evidencije o podacima iz članka 5. stavka 2. Zakona o Registru osoba s invaliditetom (NN 63/22).

Ovogodišnje izvješće o osobama s invaliditetom sadrži prikaze općih sociodemografskih parametara te podatke o vrstama oštećenja, oštećenjima funkcionalnih sposobnosti i vrstama pomagala koje koriste osobe s invaliditetom za Republiku Hrvatsku te za svaku županiju zasebno. Sve obrade iz ovog izvještaja provedene su s obzirom na stanje dana 04.09.2023. godine i u potpunosti su prilagođene novom načinu vještačenja, te nema mogućnosti za analizu podataka koji su se nekad prikupljali po starom načinu utvrđivanja invaliditeta. Iz navedenog razloga se ne može primjerice provesti obrada prema završenom stupnju obrazovanja i životnim uvjetima (Zavod za vještačenje, profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje osoba s invaliditetom to nema kao obavezno polje prilikom vještačenja). Obrada podataka o vrstama pomagala koje koriste osobe s invaliditetom provedena je sukladno dostavljenim podacima Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje.

Važno je ovdje istaknuti i metodologiju izračuna prevalencija. Za izračun prevalencije invaliditeta u Republici Hrvatskoj i po županijama korišteni su parametri Registra osoba s invaliditetom te službene procjene broja stanovnika Državnog zavoda za statistiku za 2021. godinu.

1. Republika Hrvatska

1.1. Opći sociodemografski podaci

U Republici Hrvatskoj, po stanju na dan 04.09.2023., živi 657.791 osoba s invaliditetom od čega su 369.242 muškog spola (56,1%) i 288.549 ženskog spola (43,9%) (tablica 1) te na taj način osobe s invaliditetom čine 17% ukupnog stanovništva RH (tablica 2) - *vidi napomenu o načinu izračuna prevalencije ispod tablice 2*. Najveći broj osoba s invaliditetom, njih 313.197 (47,6%), je u dobnoj skupini 65+, dok su 271.334 (41,2%) osobe u radno-aktivnoj dobi, 20 - 64 godine (tablica 1). Iz tablice 1 moguće je uočiti da je invaliditet prisutan i u dječjoj dobi, 0 - 19 godina, i to u udjelu od 11,1%. Najveći broj osoba s invaliditetom ima prebivalište u Gradu Zagrebu i Splitsko-dalmatinskoj županiji. U te dvije županije živi 29,4% od ukupnog broja osoba s invaliditetom (tablica 1). Međutim, razmotri li se koliki je udio osoba s invaliditetom u ukupnom stanovništvu županije, dolazimo do podatka da je najveći udio u Šibensko-kninskoj županiji, s time da je najviša prevalencija u dječjoj dobi u Sisačko-moslavačkoj županiji, u radno-aktivnoj dobi u Požeško-slavonskoj županiji, a u Krapinsko-zagorskoj županiji u dobi iznad 65 godina (tablica 2).

Tablica 1. Prikaz broja osoba s invaliditetom prema spolu, županijama prebivališta te dobnim skupinama

ŽUPANIJA PREBIVALIŠTA	Dobne skupine						Ukupno
	0 - 19		20 - 64		65+		
	m	ž	m	ž	m	ž	
BJELOVARSKO-BILOGORSKA	1.113	661	5.223	3.468	4.145	4.768	19.378
BRODSKO-POSAVSKA	1.149	794	6.943	3.333	5.200	4.240	21.659
DUBROVAČKO-NERETVANSKA	1.051	652	3.967	2.329	3.567	3.051	14.617
GRAD ZAGREB	10.429	6.601	24.611	20.786	23.811	30.741	116.979
ISTARSKA	1.526	838	5.085	4.171	5.350	5.286	22.256
KARLOVAČKA	1.444	906	4.975	2.930	4.477	4.769	19.501
KOPRIVNIČKO-KRIŽEVAČKA	1.594	928	4.723	3.505	3.720	4.298	18.768
KRAPINSKO-ZAGORSKA	1.455	951	5.776	4.437	5.684	5.876	24.179
LIČKO-SENJSKA	301	179	2.208	1.033	2.176	1.698	7.595
MEĐIMURSKA	1.450	1.065	4.073	3.644	3.077	3.154	16.463
OSJEČKO-BARANJSKA	2.681	1.769	13.563	8.317	9.671	9.017	45.018
POŽEŠKO-SLAVONSKA	539	408	3.801	2.167	3.294	2.899	13.108
PRIMORSKO-GORANSKA	2.366	1.402	6.877	5.764	8.611	9.927	34.947
SISAČKO-MOSLAVAČKA	2.177	1.510	7.413	4.173	7.019	6.052	28.344
SPLITSKO-DALMATINSKA	5.080	3.425	19.591	11.426	18.242	18.550	76.314
ŠIBENSKO-KNINSKA	937	571	5.076	2.714	6.145	5.884	21.327
VARAŽDINSKA	1.761	1.202	6.393	5.011	5.793	6.847	27.007
VIROVITIČKO-PODRAVSKA	729	506	3.941	2.280	3.081	2.894	13.431
VUKOVARSKO-SRIJEMSKA	1.245	836	7.640	3.816	5.930	4.573	24.040
ZADARSKA	1.602	875	6.078	3.052	6.027	4.621	22.255
ZAGREBAČKA	3.842	2.413	10.725	7.993	9.913	9.427	44.313
Nespecificirano	185	112	5.222	1.081	15.749	3.943	26.292
Ukupno	44.656	28.604	163.904	107.430	160.682	152.515	657.791

Napomena:

1. obrada podataka moguća je i po petogodišnjim dobnim skupinama
2. *nespecificirano* – županija prebivališta nije navedena ili mjesto prebivališta nije u službenom šifrniku naselja

Tablica 2. Prikaz udjela osoba s invaliditetom u ukupnom stanovništvu županije te u pojedinim dobnim skupinama – prevalencija invaliditeta na 100 stanovnika

Županija prebivališta	Prevalencija invaliditeta (%)	Prevalencija invaliditeta u dobnj skupini 0 - 19 (%)	Prevalencija invaliditeta u dobnj skupini 20 - 64 (%)	Prevalencija invaliditeta u dobnj skupini 65+ (%)
ŠIBENSKO-KNINSKA	22,0	9,0	14,5	45,6
POŽEŠKO-SLAVONSKA	20,4	7,4	16,1	42,3
SISAČKO-MOSLAVAČKA	20,2	14,7	14,4	37,9
KRAPINSKO-ZAGORSKA	20,0	10,6	14,0	46,3
BJELOVARSKO-BILOGORSKA	19,0	9,0	14,8	37,8
VIROVITIČKO-PODRAVSKA	19,0	9,1	15,0	38,7
KOPRIVNIČKO-KRIŽEVAČKA	18,5	12,6	13,9	36,1
SPLITSKO-DALMATINSKA	18,0	10	12,6	40,0
LIČKO-SENJSKA	17,7	6,5	13,3	34,4
KARLOVAČKA	17,4	12,0	12,1	33,7
OSJEČKO-BARANJSKA	17,4	9,2	14,2	33,1
VARAŽDINSKA	16,9	9,7	11,9	38,2
VUKOVARSKO-SRIJEMSKA	16,7	7,3	13,9	32,2
BRODSKO-POSAVSKA	16,6	7,5	13,6	32,2
MEĐIMURSKA	15,6	11,1	12,6	28,9
GRAD ZAGREB	15,2	11,2	9,9	34,4
ZAGREBAČKA	14,8	10,4	10,6	30,4
ZADARSKA	13,9	7,9	10,1	27,8
PRIMORSKO-GORANSKA	13,1	8,5	8,2	27,1
DUBROVAČKO-NERETVANSKA	12,6	7,3	9,5	25,5
ISTARSKA	11,4	6,9	8,1	22,7
Republika Hrvatska	17,0	9,9	12,0	36,1

Napomena:

- za izračun ukupne prevalencije u RH, prevalencije po županijama te prevalencije po dobnim skupinama korišteni su podaci iz tablice 1 ovoga biltena te rezultati Procjene stanovništva za 2021. (Državni zavod za statistiku, 2023.)

Prema podacima Očevdnika zaposlenih osoba s invaliditetom, u RH su zabilježeni podaci za 21.616 osoba pri čemu 16.944 osobe s invaliditetom (52,5% muškog spola i 47,5% ženskog spola) zadovoljavaju kriterije Pravilnika o sadržaju i načinu vođenja očevdnika zaposlenih osoba s invaliditetom (NN 75/18) i poslodavac ih može računati u kvoti.

U Registar osoba s invaliditetom pristigla su rješenja o primjerenom obliku školovanja za 51.960 osoba s time da je veći broj muških osoba (64%). Oštećenja govorno-glasovne komunikacije i specifične teškoće učenja, višestruka oštećenja i mentalna oštećenja najčešći su specificirani uzroci koji određuju potrebu primjerenog oblika školovanja. U RH živi 58.100 branitelja s invaliditetom. Zabilježeno je i 4.296 osoba koje imaju posljedice ratnih djelovanja iz II svjetskog rata ili su civilni invalidi rata i poraća.

1.2. Vrste oštećenja, oštećenja funkcionalnih sposobnosti i vrste pomagala

Najčešće vrste oštećenja kod osoba s invaliditetom, na temelju Zakona o Registru osoba s invaliditetom (NN 63/22), su višestruka oštećenja, oštećenja lokomotornog sustava te oštećenja drugih organa (tablica 3.a). Vrste oštećenja koje uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose stupnju funkcionalnog oštećenja osobe razvrstane prema spolu i dobnim skupinama nalaze se u tablici 3.b.

Tablica 3.a. Prikaz vrsta oštećenja koje uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose stupnju funkcionalnog oštećenja osobe

Vrste oštećenja	Ukupan broj	% od ukupnog broja osoba s invaliditetom	Prevalencija / 1.000 stanovnika
Višestruka oštećenja	203.136	30,9	52
Oštećenja lokomotornog sustava	188.623	28,7	49
Oštećenja drugih organa i organskih sustava, kromosomopatije, prirodene anomalije i rijetke bolesti	180.750	27,5	47
Mentalna oštećenja	160.165	24,4	41
Oštećenja središnjeg živčanog sustava	118.319	18,0	31
Oštećenja govorno-glasovne komunikacije	54.704	8,3	14
Intelektualna oštećenja	32.522	4,9	8
Oštećenja vida	21.728	3,3	6
Oštećenja perifernog živčanog sustava	18.933	2,9	5
Oštećenja sluha	18.923	2,9	5
Poremećaji iz spektra autizma	4.730	0,7	1
Gluhosljepoća	166	0,03	< 0,1

Tablica 3.b. Prikaz vrsta oštećenja koje uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose stupnju funkcionalnog oštećenja osobe prema spolu i dobnim skupinama

Vrste oštećenja	Spol	Dobne skupine		
		0 - 19	20 - 64	65+
Višestruka oštećenja	ž	7.320	34.333	55.293
	m	13.702	49.450	43.038
Oštećenja lokomotornog sustava	ž	1.477	30.666	60.829
	m	1.768	42.269	51.614
Oštećenja drugih organa i organskih sustava, kromosomopatije, prirodene anomalije i rijetke bolesti	ž	3.267	36.378	58.991
	m	4.531	30.787	46.796
Mentalna oštećenja	ž	3.032	25.425	30.438
	m	7.476	58.566	35.228
Oštećenja središnjeg živčanog sustava	ž	7.119	17.640	32.673
	m	9.712	22.825	28.350
Oštećenja govorno-glasovne komunikacije	ž	10.441	7.710	1.272
	m	19.774	13.995	1.512
Intelektualna oštećenja	ž	3.227	9.356	1.147
	m	4.894	12.793	1.105
Oštećenja vida	ž	759	3.485	6.302
	m	956	4.983	5.243
Oštećenja perifernog živčanog sustava	ž	256	3.800	3.654
	m	338	6.114	4.771
Oštećenja sluha	ž	668	2.931	4.565
	m	993	4.851	4.915
Poremećaji iz spektra autizma	ž	724	284	10
	m	2.850	856	6
Gluhosljepoća	ž	5	27	37
	m	2	48	47

Najčešći uzroci oštećenja lokomotornog sustava koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetna dijagnoza pridonose funkcionalnom oštećenju pripadaju skupini dorzopatija (M40-M54), dok najčešći uzroci oštećenja drugih organa koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose funkcionalnom oštećenju pripadaju skupini ostalih oblika srčanih bolesti (I30-I52) i zloćudnoj novotvorini dojke (C50).

Broj osoba sa 100% oštećenjem moguće je prikazati samo, zbog nepostojanja jedinstvenog propisa, prikazom stanja u resorima koji koriste postotke za vrednovanje opsega oštećenja. Takvim načinom prikaza dolazimo do podataka da je u RH oko 7,9% od ukupnog broja osoba s invaliditetom, vještačeno kao osobe sa 100% oštećenjem od čega je 26.339 u bazi Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje, 1.417 branitelja Domovinskog rata, dok ih 303 ima 100% oštećenja kao posljedicu ratnih ili poratnih događanja u II svjetskom ratu.

U tablici 4 prikazani su podaci o nekim dijagnozama koje se mogu kvalificirati kao teži oblici invaliditeta.

Tablica 4. Prikaz nekih dijagnoza koje u potpunosti ili većoj mjeri invalidiziraju osobu

MKB-šifra	Opis dijagnoze	Broj osoba
F00-F09	Organski i simptomatski duševni poremećaji	35.472
F20-F29	Shizofrenija, shizotipni i sumanutni poremećaji	30.131
F84	Pervazivni razvojni poremećaj (autizam)	4.731
G10-G13	Sistemne atrofije koje zahvaćaju središnji živčani sustav	875
G70-G73	Bolesti mioneuralne veze i mišića	1.690
G80-G83	Cerebralna paraliza i ostali paralitični sindromi	26.852
H53-H54	Vidni poremećaji i sljepoća	17.058
H90-H95	Drugi poremećaji uha	18.430
Q90	Down-sindrom	2.000
S48	Amputacija obje nadlaktice	62
S58	Amputacija obje podlaktice	16
S68	Amputacija obje šake	9
S78	Amputacija obje natkoljenice	40
S88	Amputacija obje potkoljenice	56
S98	Amputacija oba stopala	27
G35	Multipla skleroza	4.506

Najčešća oštećenja funkcionalnih sposobnosti kod osoba s invaliditetom u RH su kronične bolesti te psihičke bolesti (tablica 5.a). Prikaz prema oštećenjima funkcionalnih sposobnosti s pripadajućim razradama prema razinama oštećenja te spolu i dobnim skupinama nalaze se u tablicama 5.a i 5.b. Ovdje je važno istaknuti da se oštećenja funkcionalnih sposobnosti procjenjuju od 01.01.2015. godine, odnosno od uspostave jedinstvenog tijela vještačenja.

Tablica 5.a. Prikaz prema oštećenjima funkcionalnih sposobnosti – razrada prema razinama oštećenja

Vrste oštećenja	1. razina	2. razina	3. razina	4. razina	Nedefinirano	Ukupno
Kronične bolesti	19.807	37.399	52.404	27.886	379	137.875
Psihičke bolesti	5.321	10.821	11.395	5.229	88.395	121.161
Tjelesno oštećenje	10.254	13.871	11.277	8.015	35	43.452
Poremećaj glasa, jezika i govora	816	1.832	1.333	826	37.604	42.411
Intelektualne teškoće	1.146	2.088	3.493	6.479	16.521	29.727
Kronične bolesti kod djece	1.508	6.375	7.113	3.799	11	18.806
Oštećenje vida	2.438	2.168	1.832	2.330	9.528	18.296
Višestruke teškoće	-	-	-	-	-	17.793
Razvojne teškoće koje nisu definirane Listom oštećenja	1.892	5.196	6.707	1.498	701	15.994
Oštećenje sluha	1.481	1.726	2.105	688	6.984	12.984
Poremećaji iz autističnog spektra	-	-	902	2.496	760	4.158
Gluhosljepoća	-	-	6	40	3	49

Tablica 5.b. Prikaz prema oštećenjima funkcionalnih sposobnosti – razrada prema spolu i dobnim skupinama

Vrste oštećenja	Spol	Dobne skupine		
		0 - 19	20 - 64	65+
Kronične bolesti	ž	922	33.605	44.854
	m	1.167	25.766	31.561
Psihičke bolesti	ž	1.385	19.747	24.613
	m	3.394	43.169	28.853
Tjelesno oštećenje	ž	853	8.175	14.786
	m	1.067	9.368	9.203
Poremećaj glasa, jezika i govora	ž	8.014	6.754	512
	m	14.249	12.176	706
Intelektualne teškoće	ž	2.700	8.729	1.121
	m	4.156	11.952	1.069
Kronične bolesti kod djece	ž	8.462	-	-
	m	10.344	-	-
Oštećenje vida	ž	553	2.753	5.624
	m	694	4.024	4.648
Višestruke teškoće	ž	2.866	3.494	59
	m	5.115	6.212	47
Razvojne teškoće koje nisu definirane Listom oštećenja	ž	5.884	-	-
	m	10.110	-	-
Oštećenje sluha	ž	511	2.105	2.912
	m	750	3.359	3.347
Poremećaji iz autističnog spektra	ž	608	244	10
	m	2.528	762	6
Gluhosljepoća	ž	4	13	9
	m	2	14	7

U tablici 6 prikazani su podaci o korištenju pomagala kod osoba s invaliditetom u RH pri čemu su najčešće korištena očna i tiftotehnička pomagala, pomagala za urogenitalni sustav i pomagala kod šećerne bolesti.

Tablica 6. Prikaz raspodjele vrste pomagala koje koriste osobe s invaliditetom – razrada prema spolu

Vrste pomagala koje koriste osobe s invaliditetom	Spol		Ukupno
	m	ž	
Očna i tiftotehnička pomagala	50.585	54.169	104.754
Pomagala za urogenitalni sustav	31.239	55.177	86.416
Pomagala kod šećerne bolesti	47.108	35.566	82.674
Pomagala za kretanje	24.397	28.624	53.021
Druga pomagala	11.226	25.130	36.356
Obloge za rane	15.240	15.614	30.854
Ortoze	11.119	15.353	26.472
Slušna i surdotehnička pomagala	11.639	9.320	20.959
Ortopedske cipele	9.044	7.903	16.947
Pomagala za disanje	7.594	4.290	11.884
Pomagala za probavni sustav, stoma pomagala	5.313	3.660	8.973
Potrošni dijelovi za proteze za noge	3.349	895	4.244
Proteze za noge	3.241	857	4.098
Pomagala za govor	1.341	237	1.578
Proteze za ruke	225	73	298
Pomagala za dijalizu	190	103	293
Ortoproteze i elektronički uređaji	25	21	46
Ukupno	232.875	256.992	489.867

2. Bjelovarsko-bilogorska županija

2.1. Opći sociodemografski podaci

U Bjelovarsko-bilogorskoj županiji, po stanju na dan 04.09.2023., živi 19.378 osoba s invaliditetom od čega je 10.481 muškog spola (54,1%) i 8.897 ženskog spola (45,9%) (tablica 1) te na taj način osobe s invaliditetom čine 19% ukupnog stanovništva Bjelovarsko-bilogorske županije (tablica 2). Najveći broj osoba s invaliditetom, njih 8.913 (46%), je u dobnoj skupini 65+ godina (tablica 1). Iz tablice 1 moguće je uočiti da je invaliditet prisutan u svim dobnim skupinama, a u udjelu od 9,2% prisutan je i u dječjoj dobi, 0 - 19 godina. Ako se razmotri koliki je udio osoba s invaliditetom u ukupnom stanovništvu županije, prema navedenim dobnim skupinama, dolazimo do podatka da je Bjelovarsko-bilogorska županija iznad prosjeka RH za radno-aktivnu dobnu skupinu, dobnu skupinu 65+ i za ukupnu prevalenciju te da je malo ispod prosjeka za prevalenciju u dječjoj dobi (tablica 2).

Prikaz udjela osoba s invaliditetom u ukupnom stanovništvu gradova/općina Bjelovarsko-bilogorske županije te razrada prema spolu i dobnim skupinama nalaze se u tablicama 7 i 8.

Iz Bjelovarsko-bilogorske županije, u Registar osoba s invaliditetom, pristigla su rješenja o primjerenom obliku školovanja za 2.005 osoba s većim brojem muških osoba (63%). Oštećenja govorno-glasovne komunikacije i specifične teškoće učenja, višestruka oštećenja te intelektualna oštećenja najčešći su specificirani uzroci koji određuju potrebu primjerenog oblika školovanja. U Bjelovarsko-bilogorskoj županiji živi 1.460 branitelja s invaliditetom te 107 osoba koje imaju posljedice ratnih djelovanja iz II svjetskog rata ili su civilni invalidi rata i poraća.

Tablica 7. Prikaz udjela osoba s invaliditetom u ukupnom stanovništvu gradova/općina Bjelovarsko-bilogorske županije – prevalencija invaliditeta na 1.000 stanovnika

Grad	Broj osoba	% od ukupnog broja osoba s invaliditetom	Prevalencija / 1.000 stanovnika
BJELOVAR	6.754	34,9	66
DARUVAR	1.820	9,4	18
GAREŠNICA	1.742	9,0	17
ČAZMA	1.179	6,1	12
GRUBIŠNO POLJE	1.025	5,3	10
ROVIŠĆE	754	3,9	7
ĐULOVAC	525	2,7	5
NOVA RAČA	493	2,5	5
KAPELA	481	2,5	5
IVANSKA	452	2,3	4
VELIKO TROJSTVO	434	2,2	4
SIRAČ	431	2,2	4
VELIKI GRDEVAC	425	2,2	4
DEŽANOVAC	405	2,1	4
ŠTEFANJE	394	2,0	4
KONČANICA	389	2,0	4
HERCEGOVAC	335	1,7	3
ŠANDROVAC	331	1,7	3
VELIKA PISANICA	257	1,3	3
BEREK	251	1,3	2
VELIKA TRNOVITICA	193	1,0	2
ZRINSKI TOPOLOVAC	167	0,9	2
SEVERIN	141	0,7	1
Ukupno	19.378		

Tablica 8. Prikaz broja osoba s invaliditetom prema spolu, dobnim skupinama i gradovima/općinama Bjelovarsko-bilogorske županije

Grad	Dobne skupine					
	0 - 19		20 - 64		65+	
	m	ž	m	ž	m	ž
BEREK	10	8	59	48	51	75
BJELOVAR	362	231	1.715	1.290	1.411	1.745
ČAZMA	70	48	315	197	265	284
DARUVAR	95	50	477	315	445	438
DEŽANOVAC	34	12	102	70	89	98
ĐULOVAC	36	15	192	91	103	88
GAREŠNICA	101	54	473	328	343	443
GRUBIŠNO POLJE	65	43	286	158	226	247
HERCEGOVAC	10	12	106	59	69	79
IVANSKA	27	19	113	70	103	120
KAPELA	33	11	135	83	95	124
KONČANICA	16	5	104	64	107	93
NOVA RAČA	31	17	113	92	100	140
ROVIŠĆE	62	38	239	139	143	133
SEVERIN	8	5	31	17	34	46
SIRAČ	12	15	140	71	117	76
ŠANDROVAC	21	19	95	52	62	82
ŠTEFANJE	28	17	96	75	90	88
VELIKA PISANICA	12	8	67	41	59	70
VELIKA TRNOVITICA	15	5	58	27	42	46
VELIKI GRDEVAC	32	11	141	76	74	91
VELIKO TROJSTVO	19	10	126	81	87	111
ZRINSKI TOPOLOVAC	14	8	40	24	30	51

2.2. Vrste oštećenja, oštećenja funkcionalnih sposobnosti i vrste pomagala

Najčešće vrste oštećenja kod osoba s invaliditetom s područja Bjelovarsko-bilogorske županije, na temelju Zakona o Registru osoba s invaliditetom (NN 63/22), su višestruka oštećenja, oštećenja lokomotornog sustava te oštećenja drugih organa (tablica 9.a). Vrste oštećenja koje uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose stupnju funkcionalnog oštećenja osobe razvrstane prema spolu i dobnim skupinama nalaze se u tablici 9.b.

Tablica 9.a. Prikaz vrsta oštećenja koje uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose stupnju funkcionalnog oštećenja osobe

Vrste oštećenja	Ukupan broj	% od ukupnog broja osoba s invaliditetom	Prevalencija / 1.000 stanovnika
Višestruka oštećenja	7.440	38,4	73
Oštećenja lokomotornog sustava	7.022	36,2	69
Oštećenja drugih organa i organskih sustava, kromosomopatije, prirodene anomalije i rijetke bolesti	5.920	30,6	58
Mentalna oštećenja	4.651	24,0	46
Oštećenja središnjeg živčanog sustava	3.334	17,2	33
Oštećenja govorno-glasovne komunikacije	1.927	9,9	19
Intelektualna oštećenja	1.559	8,0	15
Oštećenja vida	776	4,0	8
Oštećenja sluha	676	3,5	7
Oštećenja perifernog živčanog sustava	659	3,4	6
Poremećaji iz spektra autizma	92	0,5	1
Gluhosljepoća	8	< 0,1	0,1

Tablica 9.b. Prikaz vrsta oštećenja koje uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose stupnju funkcionalnog oštećenja osobe prema spolu i dobnim skupinama

Vrste oštećenja	Spol	Dobne skupine		
		0 - 19	20 - 64	65+
Višestruka oštećenja	ž	190	1.210	2.339
	m	366	1.910	1.425
Oštećenja lokomotornog sustava	ž	30	1.057	2.579
	m	44	1.626	1.686
Oštećenja drugih organa i organskih sustava, kromosomopatije, prirodne anomalije i rijetke bolesti	ž	55	1.113	2.204
	m	106	1.069	1.373
Mentalna oštećenja	ž	73	738	982
	m	172	1.799	887
Oštećenja središnjeg živčanog sustava	ž	94	553	1.031
	m	145	716	795
Oštećenja govorno-glasovne komunikacije	ž	372	301	28
	m	663	517	46
Intelektualna oštećenja	ž	130	453	55
	m	210	660	51
Oštećenja vida	ž	14	131	260
	m	18	184	169
Oštećenja sluha	ž	13	87	195
	m	27	200	154
Oštećenja perifernog živčanog sustava	ž	8	128	124
	m	11	217	171
Poremećaji iz spektra autizma	ž	11	10	3
	m	50	17	1
Gluhosljepoća	ž	0	1	2
	m	1	2	2

Najčešći uzroci oštećenja lokomotornog sustava koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetna dijagnoza pridonose funkcionalnom oštećenju pripadaju skupini artropatija (M00-M25) i dorzopatija (M40-M54), dok najčešći uzroci oštećenja drugih organa i organskih sustava koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose funkcionalnom oštećenju pripadaju skupini ostalih oblika srčanih bolesti (I30-I52).

Broj osoba sa 100% oštećenjem moguće je prikazati samo, zbog nepostojanja jedinstvenog propisa, prikazom stanja u resorima koji koriste postotke za vrednovanje opsega oštećenja. Takvim načinom prikaza dolazimo do podataka da je u Bjelovarsko-bilogorskoj županiji 0,2% od ukupnog broja osoba s invaliditetom, vještačeno kao osobe sa 100% oštećenjem od čega je 1.026 u bazi Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje, 33 branitelja Domovinskog rata, dok ih 8 ima 100% oštećenje kao posljedicu ratnih ili poratnih događanja u II svjetskom ratu.

U tablici 10 prikazani su podaci o nekim dijagnozama koje se mogu kvalificirati kao teži oblici invaliditeta.

Tablica 10. Prikaz nekih dijagnoza koje u potpunosti ili većoj mjeri invalidiziraju osobu

MKB-šifra	Opis dijagnoze	Broj osoba
F00-F09	Organski i simptomatski duševni poremećaji	1.178
F20-F29	Shizofrenija, shizotipni i sumanutni poremećaji	741
F84	Pervazivni razvojni poremećaj (autizam)	92
G10-G13	Sistemne atrofije koje zahvaćaju središnji živčani sustav	22
G70-G73	Bolesti mioneuralne veze i mišića	47
G80-G83	Cerebralna paraliza i ostali paralitični sindromi	792
H53-H54	Vidni poremećaji i sljepoća	594
H90-H95	Drugi poremećaji uha	665
Q90	Down-sindrom	39
S68	Amputacija obje šake	2
S78	Amputacija obje natkoljenice	1
S98	Amputacija oba stopala	1
G35	Multipla skleroza	115

Najčešća oštećenja funkcionalnih sposobnosti kod osoba s invaliditetom s područja Bjelovarsko-bilogorske županije su kronične bolesti te psihičke bolesti (tablica 11.a). Prikaz prema oštećenjima funkcionalnih sposobnosti s pripadajućim razradama prema razinama oštećenja te spolu i dobnim skupinama nalaze se u tablicama 11.a i 11.b. Ovdje je važno istaknuti da se oštećenja funkcionalnih sposobnosti procjenjuju od 01.01.2015. godine, odnosno od uspostave jedinstvenog tijela vještačenja.

Tablica 11.a. Prikaz prema oštećenjima funkcionalnih sposobnosti – razrada prema razinama oštećenja

Vrste oštećenja	1. razina	2. razina	3. razina	4. razina	Nedefinirano	Ukupno
Kronične bolesti	1.197	1.619	1.460	520	9	4.805
Psihičke bolesti	258	457	325	133	2.362	3.535
Poremećaj glasa, jezika i govora	38	62	44	23	1.521	1.688
Tjelesno oštećenje	467	550	327	271	0	1.615
Intelektualne teškoće	61	88	120	157	1.035	1.461
Oštećenje vida	129	88	56	56	329	658
Višestruke teškoće	-	-	-	-	-	487
Oštećenje sluha	119	66	43	19	219	466
Kronične bolesti kod djece	48	151	135	86	0	420
Razvojne teškoće koje nisu definirane Listom oštećenja	35	92	72	25	30	254
Poremećaji iz autističnog spektra	-	-	10	51	18	79
Gluhosljepoća	-	-	0	4	0	4

Tablica 11.b. Prikaz prema oštećenjima funkcionalnih sposobnosti – razrada prema spolu i dobnim skupinama

Vrste oštećenja	Spol	Dobne skupine		
		0 – 19	20 - 64	65+
Kronične bolesti	ž	12	1.140	1.676
	m	17	954	1.006
Psihičke bolesti	ž	47	570	818
	m	107	1.280	713
Poremećaj glasa, jezika i govora	ž	340	272	10
	m	592	454	20
Tjelesno oštećenje	ž	26	233	654
	m	27	342	333
Intelektualne teškoće	ž	113	420	53
	m	190	636	49
Oštećenje vida	ž	5	106	240
	m	15	146	146
Višestruke teškoće	ž	66	102	0
	m	136	183	0
Oštećenje sluha	ž	10	69	145
	m	20	121	101
Kronične bolesti kod djece	ž	167	-	-
	m	253	-	-
Razvojne teškoće koje nisu definirane Listom oštećenja	ž	83	-	-
	m	171	-	-
Poremećaji iz autističnog spektra	ž	10	9	3
	m	42	14	1
Gluhosljepoća	ž	0	1	0
	m	1	1	1

U tablici 12 prikazani su podaci o korištenju pomagala kod osoba s invaliditetom u Bjelovarsko-bilogorskoj županiji pri čemu su najčešće korištena očna i tiftotehnička pomagala, pomagala za urogenitalni sustav i pomagala kod šećerne bolesti.

Tablica 12. Prikaz raspodjele vrste pomagala koje koriste osobe s invaliditetom – razrada prema spolu

Vrste pomagala koje koriste osobe s invaliditetom	Spol		Ukupno
	m	ž	
Očna i tiftotehnička pomagala	1.824	2.081	3.905
Pomagala za urogenitalni sustav	991	2.365	3.356
Pomagala kod šećerne bolesti	1.508	1.333	2.841
Pomagala za kretanje	795	1.069	1.864
Obloge za rane	513	632	1.145
Druga pomagala	363	698	1.061
Slušna i surdotehnička pomagala	431	350	781
Ortoze	298	419	717
Ortopedske cipele	244	222	466
Pomagala za disanje	219	101	320
Pomagala za probavni sustav, stoma pomagala	144	85	229
Potrošni dijelovi za proteze za noge	107	26	133
Proteze za noge	102	24	126
Pomagala za govor	48	9	57
Pomagala za dijalizu	4	6	10
Proteze za ruke	6	1	7
Ortoproteze i elektronički uređaji	2	1	3
Ukupno	7.599	9.422	17.021

3. Brodsko-posavska županija

3.1. Opći sociodemografski podaci

U Brodsko-posavskoj županiji, po stanju na dan 04.09.2023., živi 21.659 osoba s invaliditetom od čega su 13.292 muškog spola (61,4%) i 8.367 ženskog spola (38,6%) (tablica 1) te na taj način osobe s invaliditetom čine 16,6% ukupnog stanovništva Brodsko-posavske županije (tablica 2). Najveći broj osoba s invaliditetom, njih 10.276 (47,4%), je u dobnoj skupini 20 - 64 godina (tablica 1). Iz tablice 1 moguće je uočiti da je invaliditet prisutan u svim dobnim skupinama, a u udjelu od 9% prisutan je i u dječjoj dobi, 0 - 19 godina. Ako se razmotri koliki je udio osoba s invaliditetom u ukupnom stanovništvu županije, prema navedenim dobnim skupinama, dolazimo do podatka da je Brodsko-posavska županija iznad prosjeka RH za radno-aktivnu dobnu skupinu, a ispod prosjeka za prevalenciju u dječjoj dobi, za dobnu skupinu 65+ te za ukupnu prevalenciju (tablica 2).

Prikaz udjela osoba s invaliditetom u ukupnom stanovništvu gradova/općina Brodsko-posavske županije te razrada prema spolu i dobnim skupinama nalaze se u tablicama 13 i 14.

Iz Brodsko-posavske županije, u Registar osoba s invaliditetom, pristigla su rješenja o primjerenom obliku školovanja za 1.601 osobu s većim brojem muških osoba (60%). Oštećenja govorno-glasovne komunikacije i specifične teškoće učenja, višestruka oštećenja te intelektualna oštećenja najčešći su specificirani uzroci koji određuju potrebu primjerenog oblika školovanja. U Brodsko-posavskoj županiji živi 3.398 branitelja s invaliditetom te 201 osoba koje imaju posljedice ratnih djelovanja iz II svjetskog rata ili su civilni invalidi rata i poraća.

Tablica 13. Prikaz udjela osoba s invaliditetom u ukupnom stanovništvu gradova/općina Brodsko-posavske županije – prevalencija invaliditeta na 1.000 stanovnika

Grad	Broj osoba	% od ukupnog broja osoba s invaliditetom	Prevalencija / 1.000 stanovnika
SLAVONSKI BROD	7.828	36,1	60
NOVA GRADIŠKA	2.315	10,7	18
SIBINJ	904	4,2	7
STARO PETROVO SELO	896	4,1	7
REŠETARI	827	3,8	6
ORIOVAC	735	3,4	6
CERNIK	659	3,0	5
NOVA KAPELA	652	3,0	5
GARČIN	642	3,0	5
OKUČANI	574	2,7	4
DONJI ANDRIJEVCI	452	2,1	3
BEBRINA	399	1,8	3
BUKOVLJE	391	1,8	3
VRBJE	391	1,8	3
DAVOR	389	1,8	3
BRODSKI STUPNIK	359	1,7	3
VRPOLJE	351	1,6	3
VELIKA KOPANICA	334	1,5	3
PODCRKAVLJE	333	1,5	3
GORNJI BOGIĆEVCI	327	1,5	2
GORNJA VRBA	308	1,4	2
OPRISAVCI	283	1,3	2
KLAKAR	275	1,3	2
SIKIREVCI	255	1,2	2
DRAGALIĆ	219	1,0	2
SLAVONSKI ŠAMAC	204	0,9	2
STARA GRADIŠKA	185	0,9	1
GUNDINCI	172	0,8	1
Ukupno	21.659		

Tablica 14. Prikaz broja osoba s invaliditetom prema spolu, dobnim skupinama i gradovima/općinama Brodsko-posavske županije

Grad	Dobne skupine					
	0 - 19		20 - 64		65+	
	m	ž	m	ž	m	ž
BEBRINA	29	24	139	60	96	51
BRODSKI STUPNIK	14	12	115	56	112	50
BUKOVLJE	19	11	168	53	97	43
CERNIK	23	18	218	97	155	148
DAVOR	19	13	158	55	84	60
DONJI ANDRIJEVCI	30	16	170	62	110	64
DRAGALIĆ	12	9	61	32	60	45
GARČIN	46	25	215	86	186	84
GORNJA VRBA	23	12	123	49	65	36
GORNJI BOGIČEVCI	12	12	105	43	75	80
GUNDINCI	16	3	67	29	37	20
KLAKAR	18	12	102	39	66	38
NOVA GRADIŠKA	94	74	669	380	550	548
NOVA KAPELA	32	22	204	85	141	168
OKUČANI	17	14	164	99	131	149
OPRISAVCI	19	11	83	35	76	59
ORIOVAC	40	33	238	103	199	122
PODCRKAVLJE	23	12	105	53	81	59
REŠETARI	28	27	264	124	211	173
SIBINJ	52	35	310	118	242	147
SIKIREVCI	26	15	79	38	60	37
SLAVONSKI BROD	434	307	2.339	1.288	1.843	1.617
SLAVONSKI ŠAMAC	9	4	81	24	60	26
STARA GRADIŠKA	0	5	68	28	43	41
STARO PETROVO SELO	43	33	323	128	174	195
VELIKA KOPANICA	29	10	130	43	76	46
VRBJE	20	15	110	66	91	89
VRPOLJE	22	10	135	60	79	45

3.2. Vrste oštećenja, oštećenja funkcionalnih sposobnosti i vrste pomagala

Najčešće vrste oštećenja kod osoba s invaliditetom s područja Brodsko-posavske županije, na temelju Zakona o Registru osoba s invaliditetom (NN 63/22), su višestruka oštećenja, oštećenja lokomotornog sustava te oštećenja drugih organa (tablica 15.a). Vrste oštećenja koje uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose stupnju funkcionalnog oštećenja osobe razvrstane prema spolu i dobnim skupinama nalaze se u tablici 15.b.

Tablica 15.a. Prikaz vrsta oštećenja koje uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose stupnju funkcionalnog oštećenja osobe

Vrste oštećenja	Ukupan broj	% od ukupnog broja osoba s invaliditetom	Prevalencija / 1.000 stanovnika
Višestruka oštećenja	7.385	34,1	56
Oštećenja lokomotornog sustava	6.669	30,8	51
Oštećenja drugih organa i organskih sustava, kromosopatije, prirodene anomalije i rijetke bolesti	6.337	29,3	48
Mentalna oštećenja	5.153	23,8	39
Oštećenja središnjeg živčanog sustava	3.676	17,0	28
Oštećenja govorno-glasovne komunikacije	1.934	8,9	15
Intelektualna oštećenja	1.523	7,0	12
Oštećenja perifernog živčanog sustava	859	4,0	7
Oštećenja vida	740	3,4	6
Oštećenja sluha	671	3,1	5
Poremećaji iz spektra autizma	198	0,9	2
Gluhoslijepečća	7	< 0,1	0,1

Tablica 15.b. Prikaz vrsta oštećenja koje uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose stupnju funkcionalnog oštećenja osobe prema spolu i dobnim skupinama

Vrste oštećenja	Spol	Dobne skupine		
		0 - 19	20 - 64	65+
Višestruka oštećenja	ž	251	1.212	1.697
	m	425	2.215	1.585
Oštećenja lokomotornog sustava	ž	52	928	1.839
	m	50	1.986	1.814
Oštećenja drugih organa i organskih sustava, kromosomopatije, prirodene anomalije i rijetke bolesti	ž	136	1.219	1.936
	m	206	1.236	1.604
Mentalna oštećenja	ž	75	826	800
	m	161	2.129	1.162
Oštećenja središnjeg živčanog sustava	ž	176	586	848
	m	214	991	861
Oštećenja govorno-glasovne komunikacije	ž	366	314	68
	m	550	576	60
Intelektualna oštećenja	ž	118	455	72
	m	154	652	72
Oštećenja perifernog živčanog sustava	ž	5	119	98
	m	12	430	195
Oštećenja vida	ž	26	114	200
	m	31	215	154
Oštećenja sluha	ž	18	98	145
	m	35	200	175
Poremećaji iz spektra autizma	ž	30	12	0
	m	112	44	0
Gluhosljepoća	ž	0	2	2
	m	0	1	2

Najčešći uzroci oštećenja lokomotornog sustava koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetna dijagnoza pridonose funkcionalnom oštećenju pripadaju skupini dorzopatija (M40-M54), dok najčešći uzroci oštećenja drugih organa i organskih sustava koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose funkcionalnom oštećenju pripadaju skupini ostalih oblika srčanih bolesti (I30-I52).

Broj osoba sa 100% oštećenjem moguće je prikazati samo, zbog nepostojanja jedinstvenog propisa, prikazom stanja u resorima koji koriste postotke za vrednovanje opsega oštećenja. Takvim načinom prikaza dolazimo do podataka da je u Brodsko-posavskoj županiji županiji 0,2%, od ukupnog broja osoba s invaliditetom, vještačeno kao osobe sa 100% oštećenjem od čega je 560 u bazi Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje, 83 branitelja Domovinskog rata, dok ih 11 ima 100% oštećenje kao posljedicu ratnih ili poratnih događanja u II svjetskom ratu.

U tablici 16 prikazani su podaci o nekim dijagnozama koje se mogu kvalificirati kao teži oblici invaliditeta.

Tablica 16. Prikaz nekih dijagnoza koje u potpunosti ili većoj mjeri invalidiziraju osobu

MKB-šifra	Opis dijagnoze	Broj osoba
F00-F09	Organski i simptomatski duševni poremećaji	1.154
F20-F29	Shizofrenija, shizotipni i sumanutni poremećaji	1.158
F84	Pervazivni razvojni poremećaj (autizam)	198
G10-G13	Sistemne atrofije koje zahvaćaju središnji živčani sustav	30
G70-G73	Bolesti mioneuralne veze i mišića	62
G80-G83	Cerebralna paraliza i ostali paralitični sindromi	1.189
H53-H54	Vidni poremećaji i sljepoća	603
H90-H95	Drugi poremećaji uha	670
Q90	Down-sindrom	82
S48	Amputacija obje nadlaktice	2
S58	Amputacija obje podlaktice	1
S78	Amputacija obje natkoljenice	1
S88	Amputacija obje potkoljenice	2
S98	Amputacija oba stopala	2
G35	Multipla skleroza	121

Najčešća oštećenja funkcionalnih sposobnosti kod osoba s invaliditetom s područja Brodsko-posavske županije su kronične bolesti te psihičke bolesti (tablica 17.a). Prikaz prema oštećenjima funkcionalnih sposobnosti s pripadajućim razradama prema razinama oštećenja te spolu i dobnim skupinama nalaze se u tablicama 17.a i 17.b. Ovdje je važno istaknuti da se oštećenja funkcionalnih sposobnosti procjenjuju od 01.01.2015. godine, odnosno od uspostave jedinstvenog tijela vještačenja.

Tablica 17.a. Prikaz prema oštećenjima funkcionalnih sposobnosti – razrada prema razinama oštećenja

Vrste oštećenja	1. razina	2. razina	3. razina	4. razina	Nedefinirano	Ukupno
Kronične bolesti	575	1.274	1.457	1.253	5	4.564
Psihičke bolesti	131	366	222	84	2.715	3.518
Poremećaj glasa, jezika i govora	21	64	27	12	1.359	1.483
Intelektualne teškoće	32	137	103	148	925	1.345
Kronične bolesti kod djece	43	267	237	226	0	773
Tjelesno oštećenje	153	241	159	115	0	668
Oštećenje vida	64	68	54	61	368	615
Višestruke teškoće	-	-	-	-	-	530
Oštećenje sluha	40	45	40	39	305	469
Razvojne teškoće koje nisu definirane Listom oštećenja	17	76	76	21	26	216
Poremećaji iz autističnog spektra	-	-	31	98	43	172
Gluhosljepoća	-	-	0	2	0	2

Tablica 17.b. Prikaz prema oštećenjima funkcionalnih sposobnosti – razrada prema spolu i dobnim skupinama

Vrste oštećenja	Spol	Dobne skupine		
		0 - 19	20 - 64	65+
Kronične bolesti	ž	22	980	1.674
	m	39	808	1.041
Psihičke bolesti	ž	30	578	527
	m	74	1.450	859
Poremećaj glasa, jezika i govora	ž	266	277	42
	m	390	478	30
Intelektualne teškoće	ž	89	404	68
	m	125	589	70
Kronične bolesti kod djece	ž	337	-	-
	m	436	-	-
Tjelesno oštećenje	ž	16	115	223
	m	23	173	118
Oštećenje vida	ž	23	88	165
	m	26	177	136
Višestruke teškoće	ž	81	122	0
	m	129	198	0
Oštećenje sluha	ž	16	67	92
	m	24	148	122
Razvojne teškoće koje nisu definirane Listom oštećenja	ž	71	-	-
	m	145	-	-
Poremećaji iz autističnog spektra	ž	27	8	0
	m	100	37	0
Gluhosljepoća	ž	0	1	0
	m	0	1	0

U tablici 18 prikazani su podaci o korištenju pomagala kod osoba s invaliditetom u Brodsko-posavskoj županiji pri čemu su najčešće korištena očna i tiftotehnička pomagala, pomagala za urogenitalni sustav i pomagala kod šećerne bolesti.

Tablica 18. Prikaz raspodjele vrste pomagala koje koriste osobe s invaliditetom – razrada prema spolu

Vrste pomagala koje koriste osobe s invaliditetom	Spol		Ukupno
	m	ž	
Očna i tiftotehnička pomagala	2.613	2.196	4.809
Pomagala za urogenitalni sustav	1.140	1.687	2.827
Pomagala kod šećerne bolesti	1.626	1.050	2.676
Pomagala za kretanje	996	938	1.934
Druga pomagala	516	826	1.342
Ortoze	534	610	1.144
Obloge za rane	565	486	1.051
Ortopedske cipele	419	342	761
Slušna i surdotehnička pomagala	342	262	604
Pomagala za disanje	290	112	402
Pomagala za probavni sustav, stoma pomagala	165	111	276
Potrošni dijelovi za proteze za noge	127	35	162
Proteze za noge	123	35	158
Pomagala za govor	40	4	44
Proteze za ruke	9	7	16
Pomagala za dijalizu	4	3	7
Ortoproteze i elektronički uređaji	3	2	5
Ukupno	9.512	8.706	18.218

4. Dubrovačko-neretvanska županija

4.1. Opći sociodemografski podaci

U Dubrovačko-neretvanskoj županiji, po stanju na dan 04.09.2023., živi 14.617 osoba s invaliditetom od čega je 8.585 muškog spola (58,7%) i 6.032 ženskog spola (41,3%) (tablica 1) te na taj način osobe s invaliditetom čine 12,6% ukupnog stanovništva Dubrovačko-neretvanske županije (tablica 2). Najveći broj osoba s invaliditetom, njih 6.618 (45,3%) je u dobnoj skupini 65+ godina (tablica 1). Iz tablice 1 moguće je uočiti da je invaliditet prisutan u svim dobnim skupinama, a u udjelu od 11,7% prisutan je i u dječjoj dobi, 0 - 19 godina. Ako se razmotri koliki je udio osoba s invaliditetom u ukupnom stanovništvu županije, prema navedenim dobnim skupinama, dolazimo do podatka da je Dubrovačko-neretvanska županija ispod prosjeka RH za prevalenciju u dječjoj dobi, za radno-aktivnu dobnu skupinu, za dobnu skupinu 65+ te za ukupnu prevalenciju (tablica 2).

Prikaz udjela osoba s invaliditetom u ukupnom stanovništvu gradova/općina Dubrovačko-neretvanske županije te razrada prema spolu i dobnim skupinama nalaze se u tablicama 19 i 20.

Iz Dubrovačko-neretvanske županije, u Registar osoba s invaliditetom, pristigla su rješenja o primjerenom obliku školovanja za 979 osoba s većim brojem muških osoba (63%). Oštećenja govorno-glasovne komunikacije i specifične teškoće učenja, višestruka oštećenja te mentalna oštećenja najčešći su specificirani uzroci koji određuju potrebu primjerenog oblika školovanja. U Dubrovačko-neretvanskoj županiji živi 2.097 branitelja s invaliditetom te 149 osoba koje imaju posljedice ratnih djelovanja iz II svjetskog rata ili su civilni invalidi rata i poraća.

Tablica 19. Prikaz udjela osoba s invaliditetom u ukupnom stanovništvu gradova/općina Dubrovačko-neretvanske županije – prevalencija invaliditeta na 1.000 stanovnika

Grad	Broj osoba	% od ukupnog broja osoba s invaliditetom	Prevalencija / 1.000 stanovnika
DUBROVNIK	4.707	32,2	41
METKOVIĆ	2.506	17,1	22
PLOČE	1.699	11,6	15
KONAVLE	859	5,9	7
ŽUPA DUBROVAČKA	837	5,7	7
KORČULA	554	3,8	5
OPUZEN	466	3,2	4
VELA LUKA	430	2,9	4
BLATO	341	2,3	3
OREBIĆ	306	2,1	3
KULA NORINSKA	289	2,0	2
DUBROVAČKO PRIMORJE	286	2,0	2
SLIVNO	271	1,9	2
STON	241	1,6	2
POJEZERJE	181	1,2	2
ZAŽABLJE	115	0,8	1
LUMBARDA	108	0,7	1
LASTOVO	93	0,6	1
MLJET	91	0,6	1
SMOKVICA	91	0,6	1
TRPANJ	83	0,6	1
JANJINA	62	0,4	1
Nepoznato	1	< 0,1	< 0,1
Ukupno	14.617		

Tablica 20. Prikaz broja osoba s invaliditetom prema spolu, dobnim skupinama i gradovima/općinama Dubrovačko-neretvanske županije

Grad	Dobne skupine					
	0 - 19		20 - 64		65+	
	m	ž	m	ž	m	ž
BLATO	25	20	77	61	74	84
DUBROVAČKO PRIMORJE	14	10	77	39	92	54
DUBROVNIK	381	247	1.304	805	1.057	913
JANJINA	3	1	21	8	15	14
KONAVLE	85	31	235	135	220	153
KORČULA	64	32	116	90	130	122
KULA NORINSKA	13	14	74	40	79	69
LASTOVO	6	3	20	10	30	24
LUMBARDA	13	8	23	20	27	17
METKOVIĆ	164	114	743	381	581	523
MLJET	5	4	19	9	33	21
OPUZEN	23	19	116	57	133	118
OREBIĆ	19	6	97	56	73	55
PLOČE	71	48	440	248	447	445
POJEZERJE	9	6	60	25	48	33
SLIVNO	9	10	75	48	79	50
SMOKVICA	11	3	19	14	28	16
STON	12	4	56	34	73	62
TRPANJ	3	1	15	13	32	19
VELA LUKA	30	20	93	79	112	96
ZAŽABLJE	6	6	35	12	25	31
ŽUPA DUBROVAČKA	85	45	252	145	178	132

4.2. Vrste oštećenja, oštećenja funkcionalnih sposobnosti i vrste pomagala

Najčešće vrste oštećenja kod osoba s invaliditetom s područja Dubrovačko-neretvanske županije, na temelju Zakona o Registru osoba s invaliditetom (NN 63/22), su oštećenja drugih organa, višestruka oštećenja te mentalna oštećenja (tablica 21.a). Vrste oštećenja koje uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose stupnju funkcionalnog oštećenja osobe razvrstane prema spolu i dobnim skupinama nalaze se u tablici 21.b.

Tablica 21.a. Prikaz vrsta oštećenja koje uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose stupnju funkcionalnog oštećenja osobe

Vrste oštećenja	Ukupan broj	% od ukupnog broja osoba s invaliditetom	Prevalencija / 1.000 stanovnika
Oštećenja drugih organa i organskih sustava, kromosopatije, prirodene anomalije i rijetke bolesti	4.038	27,6	35
Višestruka oštećenja	4.033	27,6	35
Mentalna oštećenja	3.675	25,1	32
Oštećenja lokomotornog sustava	3.558	24,3	31
Oštećenja središnjeg živčanog sustava	2.259	15,5	20
Oštećenja govorno-glasovne komunikacije	1.084	7,4	9
Intelektualna oštećenja	652	4,5	6
Oštećenja vida	516	3,5	4
Oštećenja perifernog živčanog sustava	401	2,7	3
Oštećenja sluha	386	2,6	3
Poremećaji iz spektra autizma	189	1,3	2
Gluhošljepoća	5	< 0,1	< 0,1

Tablica 21.b. Prikaz vrsta oštećenja koje uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose stupnju funkcionalnog oštećenja osobe prema spolu i dobnim skupinama

Vrste oštećenja	Spol	Dobne skupine		
		0 - 19	20 - 64	65+
Oštećenja drugih organa i organskih sustava, kromosopatije, prirodene anomalije i rijetke bolesti	ž	102	851	1.258
	m	133	724	970
Višestruka oštećenja	ž	140	672	1.006
	m	301	1.065	849
Mentalna oštećenja	ž	74	568	719
	m	187	1.276	851
Oštećenja lokomotornog sustava	ž	36	508	1.091
	m	43	900	980
Oštećenja središnjeg živčanog sustava	ž	156	418	449
	m	227	514	495
Oštećenja govorno-glasovne komunikacije	ž	210	169	20
	m	405	251	29
Intelektualna oštećenja	ž	47	189	25
	m	98	269	24
Oštećenja vida	ž	17	75	136
	m	23	121	144
Oštećenja perifernog živčanog sustava	ž	2	68	54
	m	10	151	116
Oštećenja sluha	ž	20	66	79
	m	16	108	97
Poremećaji iz spektra autizma	ž	29	6	0
	m	129	25	0
Gluhosljepoća	ž	1	0	0
	m	0	2	2

Najčešći uzroci oštećenja drugih organa i organskih sustava koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose funkcionalnom oštećenju pripadaju skupini ostalih oblika srčanih bolesti (I30-I52), dok najčešći uzroci mentalnog oštećenja koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetna dijagnoza pridonose funkcionalnom oštećenju pripadaju skupini neurotičkih poremećaja, poremećaja vezanih uz stres i somatoformnih poremećaja (F40-F49).

Broj osoba sa 100% oštećenjem moguće je prikazati samo, zbog nepostojanja jedinstvenog propisa, prikazom stanja u resorima koji koriste postotke za vrednovanje opsega oštećenja. Takvim načinom prikaza dolazimo do podataka da je u Dubrovačko-neretvanskoj županiji 0,2%, od ukupnog broja osoba s invaliditetom, vještačeno kao osobe sa 100% oštećenjem od čega su 702 u bazi Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje, 44 branitelja Domovinskog rata, dok ih 7 ima 100% oštećenje kao posljedicu ratnih ili poratnih događanja u II svjetskom ratu.

U tablici 22 prikazani su podaci o nekim dijagnozama koje se mogu kvalificirati kao teži oblici invaliditeta.

Tablica 22. Prikaz nekih dijagnoza koje u potpunosti ili većoj mjeri invalidiziraju osobu

MKB-šifra	Opis dijagnoze	Broj osoba
F00-F09	Organski i simptomatski duševni poremećaji	755
F20-F29	Shizofrenija, shizotipni i sumanutni poremećaji	862
F84	Pervazivni razvojni poremećaj (autizam)	189
G10-G13	Sistemne atrofije koje zahvaćaju središnji živčani sustav	20
G70-G73	Bolesti mioneuralne veze i mišića	43
G80-G83	Cerebralna paraliza i ostali paralitični sindromi	702
H53-H54	Vidni poremećaji i sljepoća	423
H90-H95	Drugi poremećaji uha	381
Q90	Down-sindrom	68
S88	Amputacija obje potkoljenice	1
G35	Multipla skleroza	99

Najčešća oštećenja funkcionalnih sposobnosti kod osoba s invaliditetom s područja Dubrovačko-neretvanske županije su kronične bolesti te psihičke bolesti (tablica 23.a). Prikaz prema oštećenjima funkcionalnih sposobnosti s pripadajućim razradama prema razinama oštećenja te spolu i dobnim skupinama nalaze se u tablicama 23.a i 23.b. Ovdje je važno istaknuti da se oštećenja funkcionalnih sposobnosti procjenjuju od 01.01.2015. godine, odnosno od uspostave jedinstvenog tijela vještačenja.

Tablica 23.a. Prikaz prema oštećenjima funkcionalnih sposobnosti – razrada prema razinama oštećenja

Vrste oštećenja	1. razina	2. razina	3. razina	4. razina	Nedefinirano	Ukupno
Kronične bolesti	175	613	1.207	825	6	2.826
Psihičke bolesti	67	155	282	193	2.017	2.714
Tjelesno oštećenje	117	244	232	203	0	796
Poremećaj glasa, jezika i govora	2	8	5	5	746	766
Kronične bolesti kod djece	33	202	236	163	0	634
Intelektualne teškoće	1	17	76	171	341	606
Razvojne teškoće koje nisu definirane Listom oštećenja	23	139	207	80	15	464
Oštećenje vida	39	37	43	68	255	442
Oštećenje sluha	12	37	45	11	186	291
Višestruke teškoće	-	-	-	-	-	271
Poremećaji iz autističnog spektra	-	-	30	110	23	163

Tablica 23.b. Prikaz prema oštećenjima funkcionalnih sposobnosti – razrada prema spolu i dobnim skupinama

Vrste oštećenja	Spol	Dobne skupine		
		0 – 19	20 - 64	65+
Kronične bolesti	ž	5	756	951
	m	14	470	630
Psihičke bolesti	ž	34	463	628
	m	79	845	665
Tjelesno oštećenje	ž	9	168	247
	m	12	197	163
Poremećaj glasa, jezika i govora	ž	136	155	14
	m	218	229	14
Kronične bolesti kod djece	ž	288	-	-
	m	346	-	-
Intelektualne teškoće	ž	39	177	25
	m	86	255	24
Razvojne teškoće koje nisu definirane Listom oštećenja	ž	166	-	-
	m	298	-	-
Oštećenje vida	ž	13	65	125
	m	17	96	126
Oštećenje sluha	ž	18	48	55
	m	11	82	77
Višestruke teškoće	ž	36	69	0
	m	51	114	1
Poremećaji iz autističnog spektra	ž	23	6	0
	m	111	23	0

U tablici 24 prikazani su podaci o korištenju pomagala kod osoba s invaliditetom u Dubrovačko-neretvanskoj županiji pri čemu su najčešće korištena očna i tiftotehnička pomagala, pomagala za urogenitalni sustav i pomagala kod šećerne bolesti.

Tablica 24. Prikaz raspodjele vrste pomagala koje koriste osobe s invaliditetom – razrada prema spolu

Vrste pomagala koje koriste osobe s invaliditetom	Spol		Ukupno
	m	ž	
Očna i tiftotehnička pomagala	1.394	1.307	2.701
Pomagala za urogenitalni sustav	854	1.278	2.132
Pomagala kod šećerne bolesti	1.214	748	1.962
Pomagala za kretanje	606	623	1.229
Druga pomagala	238	529	767
Obloge za rane	406	346	752
Ortoze	325	378	703
Ortopedske cipele	237	169	406
Slušna i surdotehnička pomagala	214	146	360
Pomagala za disanje	154	88	242
Pomagala za probavni sustav, stoma pomagala	113	86	199
Potrošni dijelovi za proteze za noge	70	13	83
Proteze za noge	65	12	77
Pomagala za govor	27	2	29
Pomagala za dijalizu	4	2	6
Proteze za ruke	4	0	4
Ortoproteze i elektronički uređaji	1	1	2
Ukupno	5.926	5.728	11.654

5. Grad Zagreb

5.1. Opći sociodemografski podaci

U Gradu Zagrebu, po stanju na dan 04.09.2023., živi 116.979 osoba s invaliditetom od čega je 58.851 muškog spola (50,3%) i 58.128 ženskog spola (49,7%) (tablica 1) te na taj način osobe s invaliditetom čine 15,2% ukupnog stanovništva Grada Zagreba (tablica 2). Najveći broj osoba s invaliditetom, njih 54.552 (46,6%), su u dobnoj skupini 65+ godina (tablica 1). Iz tablice 1 moguće je uočiti da je invaliditet prisutan u svim dobnim skupinama, a u udjelu od 14,6% prisutan je i u dječjoj dobi, 0 - 19 godina. Ako se razmotri koliki je udio osoba s invaliditetom u ukupnom stanovništvu Grada Zagreba, prema navedenim dobnim skupinama, dolazimo do podatka da je Grad Zagreb ispod prosjeka RH za radno-aktivnu dobnu skupinu, za dobnu skupinu 65+ te za ukupnu prevalenciju, a iznad prosjeka za prevalenciju u dječjoj dobi (tablica 2).

Prikaz udjela osoba s invaliditetom u ukupnom stanovništvu Grada Zagreba te razrada prema spolu i dobnim skupinama nalaze se u tablicama 25 i 26.

Tablica 25. Prikaz udjela osoba s invaliditetom u ukupnom stanovništvu Grada Zagreba – prevalencija invaliditeta na 1.000 stanovnika

Grad	Broj osoba	Prevalencija / 1.000 stanovnika
GRAD ZAGREB	116.979	152

Tablica 26. Prikaz broja osoba s invaliditetom prema spolu i dobnim skupinama u Gradu Zagrebu

Grad	Dobne skupine					
	0 – 19		20 - 64		65+	
	m	ž	m	ž	m	ž
GRAD ZAGREB	10.429	6.601	24.611	20.786	23.811	30.741

Iz Grada Zagreba, u Registar osoba s invaliditetom, pristigla su rješenja o primjerenom obliku školovanja za 10.233 osobe s većim brojem muških osoba (64%). Oštećenja govorno-glasovne komunikacije i specifične teškoće učenja, višestruka oštećenja te mentalna oštećenja najčešći su specificirani uzroci koji određuju potrebu primjerenog oblika školovanja. U Gradu Zagrebu živi 6.616 branitelja s invaliditetom te 534 osobe koje imaju posljedice ratnih djelovanja iz II svjetskog rata ili su civilni invalidi rata i porača.

5.2. Vrste oštećenja, oštećenja funkcionalnih sposobnosti i vrste pomagala

Najčešće vrste oštećenja kod osoba s invaliditetom s područja Grada Zagreba, na temelju Zakona o Registru osoba s invaliditetom (NN 63/22), su višestruka oštećenja, oštećenja lokomotornog sustava te oštećenja središnjeg živčanog sustava (tablica 27.a). Vrste oštećenja koje uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose stupnju funkcionalnog oštećenja osobe razvrstane prema spolu i dobnim skupinama nalaze se u tablici 27.b.

Tablica 27.a. Prikaz vrsta oštećenja koje uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose stupnju funkcionalnog oštećenja osobe

Vrste oštećenja	Ukupan broj	% od ukupnog broja osoba s invaliditetom	Prevalencija / 1.000 stanovnika
Višestruka oštećenja	31.640	27,0	41
Oštećenja lokomotornog sustava	29.675	25,4	39
Oštećenja središnjeg živčanog sustava	27.045	23,1	35
Oštećenja drugih organa i organskih sustava, kromosopatije, prirodne anomalije i rijetke bolesti	26.781	22,9	35
Mentalna oštećenja	23.526	20,1	31
Oštećenja govorno-glasovne komunikacije	12.016	10,3	16
Intelektualna oštećenja	4.304	3,7	6
Oštećenja vida	2.855	2,4	4
Oštećenja sluha	2.781	2,4	4
Oštećenja perifernog živčanog sustava	2.243	1,9	3
Poremećaji iz spektra autizma	1.066	0,9	1
Gluhosljepoća	24	< 0,1	< 0,1

Tablica 27.b. Prikaz vrsta oštećenja koje uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose stupnju funkcionalnog oštećenja osobe prema spolu i dobnim skupinama

Vrste oštećenja	Spol	Dobne skupine		
		0 - 19	20 - 64	65+
Višestruka oštećenja	Ž	1.389	5.802	8.955
	M	2.882	6.699	5.913
Oštećenja lokomotornog sustava	Ž	259	5.855	10.156
	M	344	5.553	7.508
Oštećenja središnjeg živčanog sustava	Ž	1.854	3.596	9.414
	M	2.631	3.899	5.651
Oštećenja drugih organa i organskih sustava, kromosopatije, prirodene anomalije i rijetke bolesti	Ž	632	6.557	8.745
	M	931	4.374	5.542
Mentalna oštećenja	Ž	840	4.714	4.849
	M	2.014	7.088	4.021
Oštećenja govorno-glasovne komunikacije	Ž	2.543	1.579	141
	M	4.759	2.793	201
Intelektualna oštećenja	Ž	473	1.202	134
	M	738	1.646	111
Oštećenja vida	Ž	101	562	786
	M	176	682	548
Oštećenja sluha	Ž	151	615	546
	M	211	731	527
Oštećenja perifernog živčanog sustava	Ž	36	570	453
	M	54	637	493
Poremećaji iz spektra autizma	Ž	171	65	1
	M	630	199	0
Gluhoslijepoća	Ž	0	4	1
	M	0	10	9

Najčešći uzroci oštećenja lokomotornog sustava koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetna dijagnoza pridonose funkcionalnom oštećenju pripadaju skupini dorzopatija (M40-M54), dok najčešći uzroci oštećenja središnjeg živčanog sustava koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose funkcionalnom oštećenju pripadaju skupini oštećenja vratne kralježnice (S10-S19).

Broj osoba sa 100% oštećenjem moguće je prikazati samo, zbog nepostojanja jedinstvenog propisa, prikazom stanja u resorima koji koriste postotke za vrednovanje opsega oštećenja. Takvim načinom prikaza dolazimo do podataka da je u Gradu Zagrebu 1,6% od ukupnog broja osoba s invaliditetom, vještačeno kao osobe sa 100% oštećenjem od čega je 7.369 u bazi Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje, 226 branitelja Domovinskog rata, dok ih 47 ima 100% oštećenje kao posljedicu ratnih ili poratnih događanja u II svjetskom ratu.

U tablici 28 prikazani su podaci o nekim dijagnozama koje se mogu kvalificirati kao teži oblici invaliditeta.

Tablica 28. Prikaz nekih dijagnoza koje u potpunosti ili većoj mjeri invalidiziraju osobu

MKB-šifra	Opis dijagnoze	Broj osoba
F00-F09	Organski i simptomatski duševni poremećaji	5.075
F20-F29	Shizofrenija, shizotipni i sumanutni poremećaji	4.807
F84	Pervazivni razvojni poremećaj (autizam)	1.066
G10-G13	Sistemne atrofije koje zahvaćaju središnji živčani sustav	147
G70-G73	Bolesti mioneuralne veze i mišića	256
G80-G83	Cerebralna paraliza i ostali paralitični sindromi	3.695
H53-H54	Vidni poremećaji i sljepoća	2.258
H90-H95	Drugi poremećaji uha	2.633
Q90	Down-sindrom	382
S48	Amputacija obje nadlaktice	14
S58	Amputacija obje podlaktice	1
S68	Amputacija obje šake	3
S78	Amputacija obje natkoljenice	12
S88	Amputacija obje potkoljenice	10
S98	Amputacija oba stopala	4
G35	Multipla skleroza	929

Najčešća oštećenja funkcionalnih sposobnosti kod osoba s invaliditetom s područja Grada Zagreba su kronične bolesti te psihičke bolesti (tablica 29.a). Prikaz prema oštećenjima funkcionalnih sposobnosti s pripadajućim razradama prema razinama oštećenja te spolu i dobnim skupinama nalaze se u tablicama 29.a i 29.b. Ovdje je važno istaknuti da se oštećenja funkcionalnih sposobnosti procjenjuju od 01.01.2015. godine, odnosno od uspostave jedinstvenog tijela vještačenja.

Tablica 29.a. Prikaz prema oštećenjima funkcionalnih sposobnosti – razrada prema razinama oštećenja

Vrste oštećenja	1. razina	2. razina	3. razina	4. razina	Nedefinirano	Ukupno
Kronične bolesti	3.059	5.624	6.345	3.680	94	18.802
Psihičke bolesti	790	1.767	1.706	564	13.904	18.731
Poremećaj glasa, jezika i govora	318	742	562	193	8.361	10.176
Tjelesno oštećenje	1.343	1.471	1.089	828	6	4.737
Intelektualne teškoće	259	260	307	824	2.192	3.842
Kronične bolesti kod djece	417	1.429	1.144	701	2	3.693
Razvojne teškoće koje nisu definirane Listom oštećenja	665	1.453	1.064	300	159	3.641
Višestruke teškoće	-	-	-	-	-	2.429
Oštećenje vida	332	294	188	293	1.293	2.400
Oštećenje sluha	255	202	470	153	983	2.063
Poremećaji iz autističnog spektra	-	-	235	483	200	918
Gluhosljepoća	-	-	1	8	0	9

Tablica 29.b. Prikaz prema oštećenjima funkcionalnih sposobnosti – razrada prema spolu i dobnim skupinama

Vrste oštećenja	Spol	Dobne skupine		
		0 - 19	20 - 64	65+
Kronične bolesti	ž	193	5.688	5.398
	m	272	3.625	3.626
Psihičke bolesti	ž	399	3.914	4.463
	m	968	5.531	3.456
Poremećaj glasa, jezika i govora	ž	2.141	1.440	56
	m	3.843	2.575	121
Tjelesno oštećenje	ž	137	1.108	1.334
	m	181	1.112	865
Intelektualne teškoće	ž	382	1.118	131
	m	581	1.523	107
Kronične bolesti kod djece	ž	1.596	-	-
	m	2.097	-	-
Razvojne teškoće koje nisu definirane Listom oštećenja	ž	1.319	-	-
	m	2.322	-	-
Višestruke teškoće	ž	494	339	11
	m	939	636	10
Oštećenje vida	ž	63	442	725
	m	129	557	484
Oštećenje sluha	ž	117	470	392
	m	158	549	377
Poremećaji iz autističnog spektra	ž	138	58	1
	m	543	178	0
Gluhosljepoća	ž	0	3	1
	m	0	3	2

U tablici 30 prikazani su podaci o korištenju pomagala kod osoba s invaliditetom u Gradu Zagrebu pri čemu su najčešće korištena očna i tiftotehnička pomagala, pomagala kod šećerne bolesti i pomagala za urogenitalni sustav.

Tablica 30. Prikaz raspodjele vrste pomagala koje koriste osobe s invaliditetom – razrada prema spolu

Vrste pomagala koje koriste osobe s invaliditetom	Spol		Ukupno
	m	ž	
Očna i tiftotehnička pomagala	6.299	8.558	14.857
Pomagala kod šećerne bolesti	7.382	6.531	13.913
Pomagala za urogenitalni sustav	4.853	7.918	12.771
Pomagala za kretanje	3.837	5.132	8.969
Druga pomagala	1.636	4.735	6.371
Obloge za rane	2.271	2.597	4.868
Ortoze	1.882	2.968	4.850
Slušna i surdotehnička pomagala	2.007	2.039	4.046
Ortopedske cipele	1.706	1.702	3.408
Pomagala za disanje	1.424	1.031	2.455
Pomagala za probavni sustav, stoma pomagala	891	778	1.669
Potrošni dijelovi za proteze za noge	492	145	637
Proteze za noge	476	138	614
Pomagala za govor	188	47	235
Pomagala za dijalizu	31	21	52
Proteze za ruke	35	17	52
Ortoproteze i elektronički uređaji	5	4	9
Ukupno	35.415	44.361	79.776

6. Istarska županija

6.1. Opći sociodemografski podaci

U Istarskoj županiji, po stanju na dan 04.09.2023., živi 22.256 osoba s invaliditetom od čega je 11.961 muškog spola (53,7%) i 10.295 ženskog spola (46,3%) (tablica 1) te na taj način osobe s invaliditetom čine 11,4% ukupnog stanovništva Istarske županije (tablica 2). Najveći broj osoba s invaliditetom, njih 10.636 (47,8%), je u dobnoj skupini 65+ godina (tablica 1). Iz tablice 1 moguće je uočiti da je invaliditet prisutan u svim dobnim skupinama, a u udjelu od 10,6% prisutan je i u dječjoj dobi, 0 - 19 godina. Ako se razmotri koliki je udio osoba s invaliditetom u ukupnom stanovništvu županije, prema navedenim dobnim skupinama, dolazimo do podatka da je Istarska županija ispod prosjeka RH za prevalenciju u dječjoj dobi, za radno-aktivnu dobnu skupinu, za dobnu skupinu 65+ te za ukupnu prevalenciju (tablica 2).

Prikaz udjela osoba s invaliditetom u ukupnom stanovništvu gradova/općina Istarske županije te razrada prema spolu i dobnim skupinama nalaze se u tablicama 31 i 32.

Tablica 31. Prikaz udjela osoba s invaliditetom u ukupnom stanovništvu gradova/općina Istarske županije – prevalencija invaliditeta na 1.000 stanovnika

Grad	Broj osoba	% od ukupnog broja osoba s invaliditetom	Prevalencija / 1.000 stanovnika
PULA – POLA	7.500	33,7	38
ROVINJ – ROVIGNO	1.456	6,5	7
POREČ – PARENZO	1.425	6,4	7
LABIN	1.296	5,8	7
UMAG – UMAGO	1.045	4,7	5
VODNJAN – DIGNANO	791	3,6	4
PAZIN	759	3,4	4
MEDULIN	682	3,1	3
MARČANA	542	2,4	3
LIŽNJAN - LISIGNANO	535	2,4	3
BUZET	525	2,4	3
FAŽANA - FASANA	458	2,1	2
RAŠA	426	1,9	2
BUJE – BUJE	413	1,9	2
ŽMINJ	331	1,5	2
NOVIGRAD - CITTANOVA	330	1,5	2
KRŠAN	317	1,4	2
SVETA NEDELJA	311	1,4	2
SVETVINČENAT	279	1,3	1
BARBAN	270	1,2	1
TAR-VABRIGA - TORRE-ABREGA	191	0,9	1
VRSAR - ORSERA	188	0,8	1
VIŠNJAN - VISIGNANO	187	0,8	1
KANFANAR	174	0,8	1
PIČAN	173	0,8	1
TINJAN	155	0,7	1
GRAČIŠĆE	136	0,6	1
CEROVLJE	135	0,6	1
BRTONIGLA - VERTENEGLIO	131	0,6	1
BALE – VALLE	131	0,6	1
VIŽINADA - VISINADA	115	0,5	1
KAROJBA	109	0,5	1
SVETI PETAR U ŠUMI	107	0,5	1
KAŠTELIR-LABINCI - CASTELLIERE-S. DOMENICA	105	0,5	1
LUPOGLAV	90	0,4	0,5
MOTOVUN - MONTONA	87	0,4	0,4
GROŽNJAN - GRISIGNANA	82	0,4	0,4
FUNTANA - FONTANE	81	0,4	0,4
OPRTALJ - PORTOLE	77	0,3	0,4
SVETI LOVREČ	72	0,3	0,4
LANIŠĆE	39	0,2	0,2
Ukupno	22.256		

Tablica 32. Prikaz broja osoba s invaliditetom prema spolu, dobnim skupinama i gradovima/općinama Istarske županije

Grad	Dobne skupine					
	0 - 19		20 - 64		65+	
	m	ž	m	ž	m	ž
BALE - VALLE	8	7	28	17	46	25
BARBAN	17	11	35	56	73	78
BRTONIGLA - VERTENEGLIO	13	4	23	33	33	25
BUJE - BUJE	19	14	75	75	116	114
BUZET	47	24	112	94	116	132
CEROVLJE	7	3	27	29	38	31
FAŽANA - FASANA	27	24	110	81	104	112
FUNTANA - FONTANE	4	4	17	22	18	16
GRAČIŠĆE	12	3	39	35	25	22
GROŽNJAN - GRISIGNANA	4	2	13	16	23	24
KANFANAR	11	3	38	37	40	45
KAROJBA	8	3	37	24	24	13
KAŠTELIR-LABINCI - CASTELLIERE-S. DOMENICA	7	10	21	27	20	20
KRŠAN	17	11	84	57	87	61
LABIN	43	36	285	236	372	324
LANIŠĆE	1	0	13	7	9	9
LIŽNJAN - LISIGNANO	30	31	129	104	122	119
LUPOGLAV	7	2	9	18	33	21
MARČANA	33	19	124	106	139	121
MEDULIN	62	30	149	108	174	159
MOTOVUN - MONTONA	6	4	23	11	30	13
NOVIGRAD - CITTANOVA	41	7	75	53	68	86
OPRTLJ - PORTOLE	4	3	19	19	13	19
PAZIN	53	22	178	166	176	164
PIČAN	13	5	45	36	36	38
POREČ - PARENZO	122	51	348	272	321	311
PULA - POLA	481	270	1.793	1.304	1.750	1.902
RAŠA	19	13	108	82	118	86
ROVINJ - ROVIGNO	102	46	309	268	340	391
SVETA NEDELJA	15	14	56	50	96	80
SVETI LOVREČ	7	3	14	15	21	12
SVETI PETAR U ŠUMI	6	10	30	24	17	20
SVETVINČENAT	17	9	67	52	70	64
TAR-VABRIGA - TORRE-ABREGA	22	6	45	44	41	33
TINJAN	9	7	40	38	31	30
UMAG - UMAGO	106	51	206	215	234	233
VIŠNJAN - VISIGNANO	14	7	34	47	45	40
VIŽINADA - VISINADA	12	4	24	19	37	19
VODNJAN - DIGNANO	62	39	196	158	184	152
VRSAR - ORSERA	12	4	43	42	36	51
ŽMINJ	26	22	64	74	74	71

Iz Istarske županije, u Registar osoba s invaliditetom, pristigla su rješenja o primjerenom obliku školovanja za 1.802 osobe s većim brojem muških osoba (68%). Oštećenja govorno-glasovne komunikacije i specifične teškoće učenja, višestruka oštećenja te mentalna oštećenja najčešći su specificirani uzroci koji određuju potrebu primjerenog oblika školovanja. U Istarskoj županiji žive 654 branitelja s invaliditetom te 185 osoba koje imaju posljedice ratnih djelovanja iz II svjetskog rata ili su civilni invalidi rata i poraća.

6.2. Vrste oštećenja, oštećenja funkcionalnih sposobnosti i vrste pomagala

Najčešće vrste oštećenja kod osoba s invaliditetom s područja Istarske županije, na temelju Zakona o Registru osoba s invaliditetom (NN 63/22), su oštećenja drugih organa, višestruka oštećenja te oštećenja lokomotornog sustava (tablica 33.a). Vrste oštećenja koje uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose stupnju funkcionalnog oštećenja osobe razvrstane prema spolu i dobnim skupinama nalaze se u tablici 33.b.

Tablica 33.a. Prikaz vrsta oštećenja koje uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose stupnju funkcionalnog oštećenja osobe

Vrste oštećenja	Ukupan broj	% od ukupnog broja osoba s invaliditetom	Prevalencija / 1.000 stanovnika
Oštećenja drugih organa i organskih sustava, kromosomopatije, prirodene anomalije i rijetke bolesti	7.920	35,6	41
Višestruka oštećenja	7.109	31,9	36
Oštećenja lokomotornog sustava	6.398	28,7	33
Mentalna oštećenja	4.128	18,5	21
Oštećenja središnjeg živčanog sustava	3.594	16,1	18
Oštećenja govorno-glasovne komunikacije	1.658	7,4	8
Intelektualna oštećenja	1.040	4,7	5
Oštećenja vida	806	3,6	4
Oštećenja perifernog živčanog sustava	695	3,1	4
Oštećenja sluha	666	3,0	3
Poremećaji iz spektra autizma	225	1,0	1
Gluhosljepoća	8	< 0,1	< 0,1

Tablica 33.b. Prikaz vrsta oštećenja koje uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose stupnju funkcionalnog oštećenja osobe prema spolu i dobnim skupinama

Vrste oštećenja	Spol	Dobne skupine		
		0 - 19	20 - 64	65+
Oštećenja drugih organa i organskih sustava, kromosomopatije, prirodene anomalije i rijetke bolesti	ž	117	1.706	2.545
	m	185	1.221	2.146
Višestruka oštećenja	ž	224	1.301	1.868
	m	505	1.652	1.559
Oštećenja lokomotornog sustava	ž	34	1.166	2.044
	m	45	1.287	1.822
Mentalna oštećenja	ž	92	761	720
	m	323	1.537	695
Oštećenja središnjeg živčanog sustava	ž	166	696	865
	m	271	754	842
Oštećenja govorno-glasovne komunikacije	ž	296	211	24
	m	652	430	45
Intelektualna oštećenja	ž	76	326	36
	m	139	422	41
Oštećenja vida	ž	22	123	250
	m	34	156	221
Oštećenja perifernog živčanog sustava	ž	8	159	162
	m	11	183	172
Oštećenja sluha	ž	13	112	174
	m	28	144	195
Poremećaji iz spektra autizma	ž	32	11	1
	m	130	51	0
Gluhosljepoća	ž	1	2	2
	m	0	2	1

Najčešći uzroci oštećenja drugih organa i organskih sustava koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose funkcionalnom oštećenju pripadaju zloćudnoj novotvorini dojke (C50) i skupini ostalih oblika srčanih bolesti (I30-I52), dok najčešći uzroci oštećenja lokomotornog sustava koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetna dijagnoza pridonose funkcionalnom oštećenju pripadaju skupini dorzopatija (M40-M54).

Izvjješće o osobama s invaliditetom u Republici Hrvatskoj

Broj osoba sa 100% oštećenjem moguće je prikazati samo, zbog nepostojanja jedinstvenog propisa, prikazom stanja u resorima koji koriste postotke za vrednovanje opsega oštećenja. Takvim načinom prikaza dolazimo do podataka da je u Istarskoj županiji 0,3%, od ukupnog broja osoba s invaliditetom, vještačeno kao osobe sa 100% oštećenjem od čega su 1.052 u bazi Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje, 39 branitelja Domovinskog rata, dok ih 19 ima 100% oštećenje kao posljedicu ratnih ili poratnih događanja u II svjetskom ratu.

U tablici 34 prikazani su podaci o nekim dijagnozama koje se mogu kvalificirati kao teži oblici invaliditeta.

Tablica 34. Prikaz nekih dijagnoza koje u potpunosti ili većoj mjeri invalidiziraju osobu

MKB-šifra	Opis dijagnoze	Broj osoba
F00-F09	Organski i simptomatski duševni poremećaji	883
F20-F29	Shizofrenija, shizotipni i sumanutni poremećaji	1.088
F84	Pervazivni razvojni poremećaj (autizam)	225
G10-G13	Sistemne atrofije koje zahvaćaju središnji živčani sustav	43
G70-G73	Bolesti mioneuralne veze i mišića	73
G80-G83	Cerebralna paraliza i ostali paralični sindromi	917
H53-H54	Vidni poremećaji i sljepoća	559
H90-H95	Drugi poremećaji uha	645
Q90	Down-sindrom	63
S48	Amputacija obje nadlaktice	2
S58	Amputacija obje podlaktice	1
S88	Amputacija obje potkoljenice	1
G35	Multipla skleroza	243

Najčešća oštećenja funkcionalnih sposobnosti kod osoba s invaliditetom s područja Istarske županije su kronične bolesti te psihičke bolesti (tablica 35.a). Prikaz prema oštećenjima funkcionalnih sposobnosti s pripadajućim razradama prema razinama oštećenja te spolu i dobnim skupinama nalaze se u tablicama 35.a i 35.b. Ovdje je važno istaknuti da se oštećenja funkcionalnih sposobnosti procjenjuju od 01.01.2015. godine, odnosno od uspostave jedinstvenog tijela vještačenja.

Tablica 35.a. Prikaz prema oštećenjima funkcionalnih sposobnosti – razrada prema razinama oštećenja

Vrste oštećenja	1. razina	2. razina	3. razina	4. razina	Nedefinirano	Ukupno
Kronične bolesti	1.764	2.081	2.619	569	16	7.049
Psihičke bolesti	236	424	457	98	2.060	3.275
Tjelesno oštećenje	696	789	598	205	2	2.290
Poremećaj glasa, jezika i govora	16	13	22	17	1.131	1.199
Intelektualne teškoće	45	90	110	235	466	946
Višestruke teškoće	-	-	-	-	-	833
Oštećenje vida	89	91	103	88	359	730
Kronične bolesti kod djece	39	188	272	109	2	610
Oštećenje sluha	59	88	139	12	194	492
Razvojne teškoće koje nisu definirane Listom oštećenja	21	98	234	45	32	430
Poremećaji iz autističnog spektra	-	-	50	118	38	206
Gluhosljepoća	-	-	0	1	1	2

Tablica 35.b. Prikaz prema oštećenjima funkcionalnih sposobnosti – razrada prema spolu i dobnim skupinama

Vrste oštećenja	Spol	Dobne skupine		
		0 - 19	20 - 64	65+
Kronične bolesti	ž	55	1.757	2.124
	m	80	1.277	1.756
Psihičke bolesti	ž	55	628	578
	m	189	1.247	578
Tjelesno oštećenje	ž	46	491	663
	m	76	460	554
Poremećaj glasa, jezika i govora	ž	206	177	9
	m	409	378	20
Intelektualne teškoće	ž	60	301	36
	m	115	393	41
Višestruke teškoće	ž	127	162	3
	m	214	323	4
Oštećenje vida	ž	16	111	233
	m	30	137	203
Kronične bolesti kod djece	ž	264	-	-
	m	346	-	-
Oštećenje sluha	ž	10	88	115
	m	19	116	144
Razvojne teškoće koje nisu definirane Listom oštećenja	ž	132	-	-
	m	298	-	-
Poremećaji iz autističnog spektra	ž	28	11	1
	m	121	45	0
Gluhosljepoća	ž	1	0	0
	m	0	1	0

U tablici 36 prikazani su podaci o korištenju pomagala kod osoba s invaliditetom u Istarskoj županiji pri čemu su najčešće korištena pomagala za urogenitalni sustav, pomagala kod šećerne bolesti te očna i tiflotehnička pomagala.

Tablica 36. Prikaz raspodjele vrste pomagala koje koriste osobe s invaliditetom – razrada prema spolu

Vrste pomagala koje koriste osobe s invaliditetom	Spol		Ukupno
	m	ž	
Pomagala za urogenitalni sustav	1.420	2.253	3.673
Pomagala kod šećerne bolesti	1.706	1.308	3.014
Očna i tiflotehnička pomagala	1.180	1.421	2.601
Pomagala za kretanje	1.055	1.233	2.288
Druga pomagala	569	1.287	1.856
Ortoze	598	824	1.422
Obloge za rane	678	682	1.360
Ortopedske cipele	430	445	875
Slušna i surdotehnička pomagala	399	349	748
Pomagala za disanje	362	227	589
Pomagala za probavni sustav, stoma pomagala	218	145	363
Potrošni dijelovi za proteze za noge	179	47	226
Proteze za noge	175	43	218
Pomagala za govor	42	5	47
Proteze za ruke	12	5	17
Pomagala za dijalizu	10	1	11
Ortoproteze i elektronički uređaji	0	1	1
Ukupno	9.033	10.276	19.309

7. Karlovačka županija

7.1. Opći sociodemografski podaci

U Karlovačkoj županiji, po stanju na dan 04.09.2023., živi 19.501 osoba s invaliditetom od čega je 10.896 muškog spola (55,9%) i 8.605 ženskog spola (44,1%) (tablica 1) te na taj način osobe s invaliditetom čine 17,4% ukupnog stanovništva Karlovačke županije (tablica 2). Najveći broj osoba s invaliditetom, njih 9.246 (47,4%), je u dobnoj skupini 65+ godina (tablica 1). Iz tablice 1 moguće je uočiti da je invaliditet prisutan u svim dobnim skupinama, a u udjelu od 12,1% prisutan je i u dječjoj dobi, 0 - 19 godina. Ako se razmotri koliki je udio osoba s invaliditetom u ukupnom stanovništvu županije, prema navedenim dobnim skupinama, dolazimo do podatka da je Karlovačka županija iznad prosjeka RH za prevalenciju u dječjoj dobi, za radno-aktivnu dobnu skupinu te za ukupnu prevalenciju, a ispod prosjeka RH za dobnu skupinu 65+ (tablica 2).

Prikaz udjela osoba s invaliditetom u ukupnom stanovništvu gradova/općina Karlovačke županije te razrada prema spolu i dobnim skupinama nalaze se u tablicama 37 i 38.

Iz Karlovačke županije, u Registar osoba s invaliditetom, pristigla su rješenja o primjerenom obliku školovanja za 1.126 osoba s većim brojem muških osoba (67%). Oštećenja govorno-glasovne komunikacije i specifične teškoće učenja, višestruka oštećenja te intelektualna oštećenja najčešći su specificirani uzroci koji određuju potrebu primjerenog oblika školovanja. U Karlovačkoj županiji živi 2.521 branitelj s invaliditetom te 245 osoba koje imaju posljedice ratnih djelovanja iz II svjetskog rata ili su civilni invalidi rata i poraća.

Tablica 37. Prikaz udjela osoba s invaliditetom u ukupnom stanovništvu gradova/općina Karlovačke županije – prevalencija invaliditeta na 1.000 stanovnika

Grad	Broj osoba	% od ukupnog broja osoba s invaliditetom	Prevalencija / 1.000 stanovnika
KARLOVAC	7.919	40,6	70
OGULIN	2.203	11,3	20
DUGA RESA	1.818	9,3	16
SLUNJ	906	4,6	8
OZALJ	781	4,0	7
JOSIPDOL	670	3,4	6
VOJNIĆ	622	3,2	6
BARILOVIĆ	550	2,8	5
PLAŠKI	501	2,6	4
NETRETIĆ	494	2,5	4
GENERALSKI STOL	490	2,5	4
RAKOVICA	415	2,1	4
DRAGANIĆ	381	2,0	3
KRNJAK	308	1,6	3
CETINGRAD	306	1,6	3
LASINJA	265	1,4	2
TOUNJ	229	1,2	2
ŽAKANJE	179	0,9	2
BOSILJEVO	176	0,9	2
SABORSKO	151	0,8	1
KAMANJE	90	0,5	1
RIBNIK	46	0,2	0,4
Nepoznato	1	< 0,1	< 0,1
Ukupno	19.501		

Tablica 38. Prikaz broja osoba s invaliditetom prema spolu, dobnim skupinama i gradovima/općinama Karlovačke županije

Grad	Dobne skupine					
	0 - 19		20 - 64		65+	
	m	ž	m	ž	m	ž
BARILOVIĆ	36	21	144	80	124	145
BOSILJEVO	13	8	35	23	50	47
CETINGRAD	17	5	113	33	73	65
DRAGANIĆ	46	16	102	79	70	68
DUGA RESA	147	92	417	285	395	482
GENERALSKI STOL	24	17	134	65	106	144
JOSIPDOL	59	38	173	92	174	134
KAMANJE	10	4	14	14	29	19
KARLOVAC	671	437	1.985	1.271	1.632	1.923
KRNJAK	17	11	63	40	71	106
LASINJA	13	8	78	32	77	57
NETRETIĆ	27	20	112	59	126	150
OGULIN	133	81	558	354	565	512
OZALJ	73	55	169	136	173	175
PLAŠKI	38	22	90	45	155	151
RAKOVICA	22	11	183	54	87	58
RIBNIK	0	3	11	3	14	15
SABORSKO	4	4	67	16	33	27
SLUNJ	32	19	287	95	265	208
TOUNJ	17	5	74	24	59	50
VOJNIĆ	31	19	131	94	157	190
ŽAKANJE	14	10	35	36	42	42

7.2. Vrste oštećenja, oštećenja funkcionalnih sposobnosti i vrste pomagala

Najčešće vrste oštećenja kod osoba s invaliditetom s područja Karlovačke županije, na temelju Zakona o Registru osoba s invaliditetom (NN 63/22), su višestruka oštećenja, oštećenja drugih organa te oštećenja lokomotornog sustava (tablica 39.a). Vrste oštećenja koje uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose stupnju funkcionalnog oštećenja osobe razvrstane prema spolu i dobnim skupinama nalaze se u tablici 39.b.

Tablica 39.a. Prikaz vrsta oštećenja koje uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose stupnju funkcionalnog oštećenja osobe

Vrste oštećenja	Ukupan broj	% od ukupnog broja osoba s invaliditetom	Prevalencija / 1.000 stanovnika
Višestruka oštećenja	6.522	33,4	58
Oštećenja drugih organa i organskih sustava, kromosopatije, prirodene anomalije i rijetke bolesti	6.395	32,8	57
Oštećenja lokomotornog sustava	6.006	30,8	53
Mentalna oštećenja	4.494	23,0	40
Oštećenja središnjeg živčanog sustava	3.900	20,0	35
Oštećenja govorno-glasovne komunikacije	1.446	7,4	13
Intelektualna oštećenja	993	5,1	9
Oštećenja vida	886	4,5	8
Oštećenja sluha	724	3,7	6
Oštećenja perifernog živčanog sustava	699	3,6	6
Poremećaji iz spektra autizma	83	0,4	1
Gluhoslijepoća	9	< 0,1	0,1

Tablica 39.b. Prikaz vrsta oštećenja koje uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose stupnju funkcionalnog oštećenja osobe prema spolu i dobnim skupinama

Vrste oštećenja	Spol	Dobne skupine		
		0 - 19	20 - 64	65+
Višestruka oštećenja	ž	186	868	2.245
	m	335	1.442	1.446
Oštećenja drugih organa i organskih sustava, kromosomopatije, prirođene anomalije i rijetke bolesti	ž	85	1.028	2.669
	m	136	972	1.505
Oštećenja lokomotornog sustava	ž	36	726	2.228
	m	59	1.374	1.583
Mentalna oštećenja	ž	63	663	1.111
	m	161	1.519	977
Oštećenja središnjeg živčanog sustava	ž	396	506	1.030
	m	522	657	789
Oštećenja govorno-glasovne komunikacije	ž	291	163	35
	m	577	337	43
Intelektualna oštećenja	ž	88	279	37
	m	168	386	35
Oštećenja vida	ž	21	94	347
	m	17	168	239
Oštećenja sluha	ž	15	83	209
	m	44	163	210
Oštećenja perifernog živčanog sustava	ž	9	96	143
	m	7	246	198
Poremećaji iz spektra autizma	ž	7	5	1
	m	56	13	1
Gluhoslijepoća	ž	0	1	5
	m	0	2	1

Najčešći uzroci oštećenja lokomotornog sustava koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetna dijagnoza pridonose funkcionalnom oštećenju pripadaju skupini artropatija (M00-M25) i dorzopatija (M40-M54), dok najčešći uzroci oštećenja drugih organa i organskih sustava koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose funkcionalnom oštećenju pripadaju zloćudnoj novotvorini dojke (C50) i skupini ostalih oblika srčanih bolesti (I30-I52).

Broj osoba sa 100% oštećenjem moguće je prikazati samo, zbog nepostojanja jedinstvenog propisa, prikazom stanja u resorima koji koriste postotke za vrednovanje opsega oštećenja. Takvim načinom prikaza dolazimo do podataka da je u Karlovačkoj županiji 0,2%, od ukupnog broja osoba s invaliditetom, vještačeno kao osobe sa 100% oštećenjem od čega je 810 u bazi Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje, 71 branitelj Domovinskog rata, dok ih 13 ima 100% oštećenje kao posljedicu ratnih ili poratnih događanja u II svjetskom ratu.

U tablici 40 prikazani su podaci o nekim dijagnozama koje se mogu kvalificirati kao teži oblici invaliditeta.

Tablica 40. Prikaz nekih dijagnoza koje u potpunosti ili većoj mjeri invalidiziraju osobu

MKB-šifra	Opis dijagnoze	Broj osoba
F00-F09	Organski i simptomatski duševni poremećaji	1.524
F20-F29	Shizofrenija, shizotipni i sumanutni poremećaji	1.166
F84	Pervazivni razvojni poremećaj (autizam)	83
G10-G13	Sistemne atrofije koje zahvaćaju središnji živčani sustav	27
G70-G73	Bolesti mioneuralne veze i mišića	39
G80-G83	Cerebralna paraliza i ostali paralitični sindromi	891
H53-H54	Vidni poremećaji i sljepoća	723
H90-H95	Drugi poremećaji uha	709
Q90	Down-sindrom	55
S48	Amputacija obje nadlaktice	1
S58	Amputacija obje podlaktice	1
S78	Amputacija obje natkoljenice	3
S88	Amputacija obje potkoljenice	1
S98	Amputacija oba stopala	2
G35	Multipla skleroza	119

Najčešća oštećenja funkcionalnih sposobnosti kod osoba s invaliditetom s područja Karlovačke županije su psihičke bolesti te kronične bolesti (tablica 41.a). Prikaz prema oštećenjima funkcionalnih sposobnosti s pripadajućim razradama prema razinama oštećenja te spolu i dobnim skupinama nalaze se u tablicama 41.a i 41.b. Ovdje je važno istaknuti da se oštećenja funkcionalnih sposobnosti procjenjuju od 01.01.2015. godine, odnosno od uspostave jedinstvenog tijela vještačenja.

Tablica 41.a. Prikaz prema oštećenjima funkcionalnih sposobnosti – razrada prema razinama oštećenja

Vrste oštećenja	1. razina	2. razina	3. razina	4. razina	Nedefinirano	Ukupno
Psihičke bolesti	101	336	299	163	2.338	3.237
Kronične bolesti	367	1.019	1.270	521	6	3.183
Tjelesno oštećenje	350	955	662	332	9	2.308
Poremećaj glasa, jezika i govora	20	73	75	26	901	1.095
Intelektualne teškoće	19	72	120	177	520	908
Razvojne teškoće koje nisu definirane Listom oštećenja	67	404	332	42	11	856
Oštećenje vida	44	57	56	81	547	785
Kronične bolesti kod djece	42	184	255	94	0	575
Oštećenje sluha	39	84	48	14	317	502
Višestruke teškoće	-	-	-	-	-	222
Poremećaji iz autističnog spektra	-	-	21	43	8	72
Gluhosljepoća	-	-	1	2	0	3

Tablica 41.b. Prikaz prema oštećenjima funkcionalnih sposobnosti – razrada prema spolu i dobnim skupinama

Vrste oštećenja	Spol	Dobne skupine		
		0 - 19	20 - 64	65+
Psihičke bolesti	ž	22	487	929
	m	59	999	741
Kronične bolesti	ž	34	647	1228
	m	38	531	705
Tjelesno oštećenje	ž	20	298	1065
	m	23	321	581
Poremećaj glasa, jezika i govora	ž	206	143	20
	m	390	310	26
Intelektualne teškoće	ž	70	266	37
	m	137	363	35
Razvojne teškoće koje nisu definirane Listom oštećenja	ž	329	-	-
	m	527	-	-
Oštećenje vida	ž	15	79	330
	m	10	132	219
Kronične bolesti kod djece	ž	221	-	-
	m	354	-	-
Oštećenje sluha	ž	11	56	137
	m	36	117	145
Višestruke teškoće	ž	31	42	0
	m	55	94	0
Poremećaji iz autističnog spektra	ž	7	4	1
	m	46	13	1
Gluhosljepoća	ž	0	1	2
	m	0	0	0

U tablici 42 prikazani su podaci o korištenju pomagala kod osoba s invaliditetom u Karlovačkoj županiji pri čemu su najčešće korištena očna i tiftotehnička pomagala, pomagala za urogenitalni sustav i pomagala kod šećerne bolesti.

Tablica 42. Prikaz raspodjele vrste pomagala koje koriste osobe s invaliditetom – razrada prema spolu

Vrste pomagala koje koriste osobe s invaliditetom	Spol		Ukupno
	m	ž	
Očna i tiftotehnička pomagala	1.895	1.976	3.871
Pomagala za urogenitalni sustav	979	2.215	3.194
Pomagala kod šećerne bolesti	1.500	1.175	2.675
Pomagala za kretanje	794	871	1.665
Druga pomagala	360	773	1.133
Obloge za rane	496	561	1.057
Ortopedske cipele	526	413	939
Ortoze	363	508	871
Slušna i surdotehnička pomagala	348	251	599
Pomagala za disanje	227	129	356
Pomagala za probavni sustav, stoma pomagala	143	94	237
Potrošni dijelovi za proteze za noge	141	36	177
Proteze za noge	134	35	169
Pomagala za govor	38	4	42
Proteze za ruke	10	3	13
Pomagala za dijalizu	2	1	3
Ortoproteze i elektronički uređaji	1	0	1
Ukupno	7.957	9.045	17.002

8. Koprivničko-križevačka županija

8.1. Opći sociodemografski podaci

U Koprivničko-križevačkoj županiji, po stanju na dan 04.09.2023., živi 18.768 osoba s invaliditetom od čega je 10.037 muškog spola (53,5%) i 8.731 ženskog spola (46,5%) (tablica 1) te na taj način osobe s invaliditetom čine 18,5% ukupnog stanovništva Koprivničko-križevačke županije (tablica 2). Najveći broj osoba s invaliditetom, njih 8.228 (43,8%), je u dobnoj skupini 20 - 64 godina (tablica 1). Iz tablice 1 moguće je uočiti da je invaliditet prisutan u svim dobnim skupinama, a u udjelu od 13,4% prisutan je i u dječjoj dobi, 0 - 19 godina. Ako se razmotri koliki je udio osoba s invaliditetom u ukupnom stanovništvu županije, prema navedenim dobnim skupinama, dolazimo do podatka da je Koprivničko-križevačka županija iznad prosjeka RH za prevalenciju u dječjoj dobi, za radno-aktivnu dobnu skupinu te za ukupnu prevalenciju, a u prosjeku RH za dobnu skupinu 65+ (tablica 2).

Prikaz udjela osoba s invaliditetom u ukupnom stanovništvu gradova/općina Koprivničko-križevačke županije te razrada prema spolu i dobnim skupinama nalaze se u tablicama 43 i 44.

Iz Koprivničko-križevačke županije, u Registar osoba s invaliditetom, pristigla su rješenja o primjerenom obliku školovanja za 2.359 osoba s većim brojem muških osoba (65%). Oštećenja govorno-glasovne komunikacije i specifične teškoće učenja, višestruka oštećenja te intelektualna oštećenja najčešći su specificirani uzroci koji određuju potrebu primjerenog oblika školovanja. U Koprivničko-križevačkoj županiji živi 985 branitelja s invaliditetom te 63 osobe koje imaju posljedice ratnih djelovanja iz II svjetskog rata ili su civilni invalidi rata i porača.

Tablica 43. Prikaz udjela osoba s invaliditetom u ukupnom stanovništvu gradova/općina Koprivničko-križevačke županije – prevalencija invaliditeta na 1.000 stanovnika

Grad	Broj osoba	% od ukupnog broja osoba s invaliditetom	Prevalencija / 1.000 stanovnika
KOPRIVNICA	5.333	28,4	53
KRIŽEVCI	3.286	17,5	32
ĐURĐEVAC	1.354	7,2	13
SVETI IVAN ŽABNO	736	3,9	7
VIRJE	628	3,3	6
SVETI PETAR OREHOVEC	625	3,3	6
SOKOLOVAC	608	3,2	6
KLOŠTAR PODRAVSKI	539	2,9	5
RASINJA	532	2,8	5
PETERANEC	508	2,7	5
NOVIGRAD PODRAVSKI	496	2,6	5
GOLA	475	2,5	5
KOPRIVNIČKI BREGI	457	2,4	5
LEGRAD	389	2,1	4
KOPRIVNIČKI IVANEC	376	2,0	4
DRNJE	330	1,8	3
MOLVE	292	1,6	3
GORNJA RIJEKA	271	1,4	3
FERDINANDOVAC	264	1,4	3
HLEBINE	242	1,3	2
ĐELEKOVEC	233	1,2	2
PODRAVSKE SESVETE	217	1,2	2
KALINOVAC	204	1,1	2
KALNIK	194	1,0	2
NOVO VIRJE	179	1,0	2
Ukupno	18.768		

Tablica 44. Prikaz broja osoba s invaliditetom prema spolu, dobnim skupinama i gradovima/općinama Koprivničko-križevačke županije

Grad	Dobne skupine					
	0 - 19		20 - 64		65+	
	m	ž	m	ž	m	ž
DRNJE	25	25	71	57	68	84
ĐELEKOVEC	10	10	39	43	48	83
ĐURĐEVAC	111	74	305	276	262	326
FERDINANDOVAC	20	10	58	57	59	60
GOLA	48	23	121	76	88	119
GORNJA RIJEKA	16	7	80	40	64	64
HLEBINE	18	17	81	39	44	43
KALINOVAC	18	10	50	28	38	60
KALNIK	13	8	49	35	44	45
KLOŠTAR PODRAVSKI	60	41	133	108	87	110
KOPRIVNICA	477	248	1.292	1.103	1.013	1.200
KOPRIVNIČKI BREGI	35	31	137	91	83	80
KOPRIVNIČKI IVANEC	30	21	93	66	78	88
KRIŽEVCI	278	122	852	576	704	754
LEGRAD	22	24	85	54	93	111
MOLVE	31	12	80	48	61	60
NOVIGRAD PODRAVSKI	42	31	120	91	100	112
NOVO VIRJE	18	13	32	33	41	42
PETERANEC	57	35	137	111	86	82
PODRAVSKE SESVETE	21	7	62	38	36	53
RASINJA	41	31	131	92	118	119
SOKOLOVAC	41	21	192	88	116	150
SVETI IVAN ŽABNO	65	38	211	126	153	143
SVETI PETAR OREHOVEC	51	25	161	119	114	155
VIRJE	46	44	151	110	122	155

8.2. Vrste oštećenja, oštećenja funkcionalnih sposobnosti i vrste pomagala

Najčešće vrste oštećenja kod osoba s invaliditetom s područja Koprivničko-križevačke županije, na temelju Zakona o Registru osoba s invaliditetom (NN 63/22), su višestruka oštećenja, oštećenja lokomotornog sustava te oštećenja drugih organa (tablica 45.a). Vrste oštećenja koje uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose stupnju funkcionalnog oštećenja osobe razvrstane prema spolu i dobnim skupinama nalaze se u tablici 45.b.

Tablica 45.a. Prikaz vrsta oštećenja koje uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose stupnju funkcionalnog oštećenja osobe

Vrste oštećenja	Ukupan broj	% od ukupnog broja osoba s invaliditetom	Prevalencija / 1.000 stanovnika
Višestruka oštećenja	7.016	37,4	69
Oštećenja lokomotornog sustava	5.881	31,3	58
Oštećenja drugih organa i organskih sustava, kromosopatije, prirodene anomalije i rijetke bolesti	4.921	26,2	49
Mentalna oštećenja	4.808	25,6	47
Oštećenja središnjeg živčanog sustava	3.002	16,0	30
Oštećenja govorno-glasovne komunikacije	2.181	11,6	22
Intelektualna oštećenja	1.360	7,2	13
Oštećenja vida	686	3,7	7
Oštećenja sluha	683	3,6	7
Oštećenja perifernog živčanog sustava	615	3,3	6
Poremećaji iz spektra autizma	92	0,5	1
Gluhoslijepečća	3	< 0,1	< 0,1

Tablica 45.b. Prikaz vrsta oštećenja koje uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose stupnju funkcionalnog oštećenja osobe prema spolu i dobnim skupinama

Vrste oštećenja	Spol	Dobne skupine		
		0 - 19	20 - 64	65+
Višestruka oštećenja	ž	299	1.195	1.945
	m	593	1.617	1.367
Oštećenja lokomotornog sustava	ž	23	1.041	2.157
	m	29	1.198	1.433
Oštećenja drugih organa i organskih sustava, kromosomopatije, prirodene anomalije i rijetke bolesti	ž	60	956	1.630
	m	80	866	1.329
Mentalna oštećenja	ž	66	933	1.199
	m	189	1.494	927
Oštećenja središnjeg živčanog sustava	ž	117	503	826
	m	157	635	764
Oštećenja govorno-glasovne komunikacije	ž	351	312	54
	m	810	610	44
Intelektualna oštećenja	ž	137	398	48
	m	192	535	50
Oštećenja vida	ž	24	102	231
	m	41	140	148
Oštećenja sluha	ž	41	88	170
	m	72	147	165
Oštećenja perifernog živčanog sustava	ž	6	149	133
	m	7	166	154
Poremećaji iz spektra autizma	ž	12	7	1
	m	55	17	0
Gluhosljepoća	ž	1	0	1
	m	0	0	1

Najčešći uzroci oštećenja lokomotornog sustava koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetna dijagnoza pridonose funkcionalnom oštećenju pripadaju skupini artropatija (M00-M25) i dorzopatija (M40-M54), dok najčešći uzroci oštećenja drugih organa i organskih sustava koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose funkcionalnom oštećenju pripadaju skupini ostalih oblika srčanih bolesti (I30-I52).

Broj osoba sa 100% oštećenjem moguće je prikazati samo, zbog nepostojanja jedinstvenog propisa, prikazom stanja u resorima koji koriste postoćke za vrednovanje opsega oštećenja. Takvim načinom prikaza dolazimo do podataka da je u Koprivničko-križevačkoj županiji 0,3%, od ukupnog broja osoba s invaliditetom, vještačeno kao osobe sa 100% oštećenjem od čega je 741 u bazi Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje, 16 branitelja Domovinskog rata, dok 1 osoba ima 100% oštećenje kao posljedicu ratnih ili poratnih događanja u II svjetskom ratu.

U tablici 46 prikazani su podaci o nekim dijagnozama koje se mogu kvalificirati kao teži oblici invaliditeta.

Tablica 46. Prikaz nekih dijagnoza koje u potpunosti ili većoj mjeri invalidiziraju osobu

MKB-šifra	Opis dijagnoze	Broj osoba
F00-F09	Organski i simptomatski duševni poremećaji	1.763
F20-F29	Shizofrenija, shizotipni i sumanutni poremećaji	827
F84	Pervazivni razvojni poremećaj (autizam)	92
G10-G13	Sistemne atrofije koje zahvaćaju središnji živčani sustav	28
G70-G73	Bolesti mioneuralne veze i mišića	50
G80-G83	Cerebralna paraliza i ostali paralitični sindromi	1.054
H53-H54	Vidni poremećaji i sljepoća	465
H90-H95	Drugi poremećaji uha	675
Q90	Down-sindrom	51
S48	Amputacija obje nadlaktice	4
S58	Amputacija obje podlaktice	1
S68	Amputacija obje šake	1
S88	Amputacija obje potkoljenice	3
G35	Multipla skleroza	114

Izvješće o osobama s invaliditetom u Republici Hrvatskoj

Najčešća oštećenja funkcionalnih sposobnosti kod osoba s invaliditetom s područja Koprivničko-križevačke županije su kronične bolesti te psihičke bolesti (tablica 47.a). Prikaz prema oštećenjima funkcionalnih sposobnosti s pripadajućim razradama prema razinama oštećenja te spolu i dobnim skupinama nalaze se u tablicama 47.a i 47.b. Ovdje je važno istaknuti da se oštećenja funkcionalnih sposobnosti procjenjuju od 01.01.2015. godine, odnosno od uspostave jedinstvenog tijela vještačenja.

Tablica 47.a. Prikaz prema oštećenjima funkcionalnih sposobnosti – razrada prema razinama oštećenja

Vrste oštećenja	1. razina	2. razina	3. razina	4. razina	Nedefinirano	Ukupno
Kronične bolesti	609	1.016	1.755	1.449	9	4.838
Psihičke bolesti	225	431	394	334	1.843	3.227
Tjelesno oštećenje	622	724	695	811	1	2.853
Poremećaj glasa, jezika i govora	11	42	39	22	1.622	1.736
Intelektualne teškoće	75	140	149	318	553	1.235
Višestruke teškoće	-	-	-	-	-	914
Oštećenje vida	94	81	62	175	177	589
Razvojne teškoće koje nisu definirane Listom oštećenja	10	105	258	53	22	448
Kronične bolesti kod djece	26	98	180	88	0	392
Oštećenje sluha	53	69	36	23	205	386
Poremećaji iz autističnog spektra	-	-	13	49	14	76
Gluhosljepoća	-	-	1	0	0	1

Tablica 47.b. Prikaz prema oštećenjima funkcionalnih sposobnosti – razrada prema spolu i dobnim skupinama

Vrste oštećenja	Spol	Dobne skupine		
		0 – 19	20 - 64	65+
Kronične bolesti	ž	23	1.088	1.650
	m	34	882	1.161
Psihičke bolesti	ž	21	685	767
	m	72	999	683
Tjelesno oštećenje	ž	30	450	1.216
	m	31	527	599
Poremećaj glasa, jezika i govora	ž	268	280	15
	m	633	526	14
Intelektualne teškoće	ž	122	361	45
	m	169	492	46
Višestruke teškoće	ž	191	121	1
	m	355	246	0
Oštećenje vida	ž	24	83	206
	m	32	112	132
Razvojne teškoće koje nisu definirane Listom oštećenja	ž	164	-	-
	m	284	-	-
Kronične bolesti kod djece	ž	180	-	-
	m	212	-	-
Oštećenje sluha	ž	35	49	73
	m	65	75	89
Poremećaji iz autističnog spektra	ž	7	6	1
	m	47	15	0
Gluhosljepoća	ž	1	0	0
	m	0	0	0

U tablici 48 prikazani su podaci o korištenju pomagala kod osoba s invaliditetom u Koprivničko-križevačkoj županiji pri čemu su najčešće korištena očna i tiftotehnička pomagala, pomagala za urogenitalni sustav i pomagala kod šećerne bolesti.

Tablica 48. Prikaz raspodjele vrste pomagala koje koriste osobe s invaliditetom – razrada prema spolu

Vrste pomagala koje koriste osobe s invaliditetom	Spol		Ukupno
	m	Ž	
Očna i tiftotehnička pomagala	1.894	2.153	4.047
Pomagala za urogenitalni sustav	1.130	2.213	3.343
Pomagala kod šećerne bolesti	1.250	1.013	2.263
Pomagala za kretanje	929	1.222	2.151
Ortoze	443	749	1.192
Druga pomagala	364	774	1.138
Obloge za rane	430	513	943
Slušna i surdotehnička pomagala	355	261	616
Ortopedske cipele	224	183	407
Pomagala za disanje	266	131	397
Pomagala za probavni sustav, stoma pomagala	209	156	365
Potrošni dijelovi za proteze za noge	82	25	107
Proteze za noge	67	16	83
Pomagala za govor	37	10	47
Pomagala za dijalizu	13	5	18
Proteze za ruke	11	1	12
Ortoproteze i elektronički uređaji	1	0	1
Ukupno	7.705	9.425	17.130

9. Krapinsko-zagorska županija

9.1. Opći sociodemografski podaci

U Krapinsko-zagorskoj županiji, po stanju na dan 04.09.2023., živi 24.179 osoba s invaliditetom od čega je 12.915 muškog spola (53,4%) i 11.264 ženskog spola (46,6%) (tablica 1) te na taj način osobe s invaliditetom čine 20% ukupnog stanovništva Krapinsko-zagorske županije (tablica 2). Najveći broj osoba s invaliditetom, njih 11.560 (47,8%), je u dobnoj skupini 65+ godina (tablica 1). Iz tablice 1 moguće je uočiti da je invaliditet prisutan u svim dobnim skupinama, a u udjelu od 10% prisutan je i u dječjoj dobi, 0 - 19 godina. Ako se razmotri koliki je udio osoba s invaliditetom u ukupnom stanovništvu županije, prema navedenim dobnim skupinama, dolazimo do podatka da je Krapinsko-zagorska županija iznad prosjeka RH za prevalenciju u dječjoj dobi, za radno-aktivnu dobnu skupinu, za dobnu skupinu 65+ te za ukupnu prevalenciju (tablica 2).

Prikaz udjela osoba s invaliditetom u ukupnom stanovništvu gradova/općina Krapinsko-zagorske županije te razrada prema spolu i dobnim skupinama nalaze se u tablicama 49 i 50.

Tablica 49. Prikaz udjela osoba s invaliditetom u ukupnom stanovništvu gradova/općina Krapinsko-zagorske županije – prevalencija invaliditeta na 1.000 stanovnika

Grad	Broj osoba	% od ukupnog broja osoba s invaliditetom	Prevalencija / 1.000 stanovnika
KRAPINA	2.369	9,8	20
ZABOK	1.939	8,0	16
BEDEKOVČINA	1.500	6,2	12
PREGRADA	1.278	5,3	11
OROSLAVJE	1.220	5,0	10
KRAPINSKE TOPLICE	1.182	4,9	10
SVETI KRIŽ ZAČRETJE	1.177	4,9	10
DONJA STUBICA	1.033	4,3	9
MARIJA BISTRICA	993	4,1	8
ZLATAR	984	4,1	8
GORNJA STUBICA	866	3,6	7
ĐURMANEC	863	3,6	7
VELIKO TRGOVIŠĆE	856	3,5	7
RADOBOJ	707	2,9	6
HUM NA SUTLI	659	2,7	5
KONJŠČINA	579	2,4	5
PETROVSKO	553	2,3	5
STUBIČKE TOPLICE	549	2,3	5
KLANJEC	522	2,2	4
ZLATAR BISTRICA	505	2,1	4
DESINIĆ	500	2,1	4
MAČE	453	1,9	4
LOBOR	419	1,7	3
BUDINŠČINA	412	1,7	3
MIHOVLJAN	356	1,5	3
TUHELJ	341	1,4	3
JESENJE	330	1,4	3
KRALJEVEC NA SUTLI	274	1,1	2
KUMROVEC	249	1,0	2
HRAŠČINA	243	1,0	2
NOVI GOLUBOVEC	149	0,6	1
ZAGORSKA SELA	119	0,5	1
Ukupno	24.179		

Tablica 50. Prikaz broja osoba s invaliditetom prema spolu, dobnim skupinama i gradovima/općinama Krapinsko-zagorske županije

Grad	Dobne skupine					
	0 - 19		20 - 64		65+	
	m	ž	m	ž	m	ž
BEDEKOVČINA	82	52	426	346	303	291
BUDINŠČINA	31	21	141	84	66	69
DESINIĆ	37	19	112	90	130	112
DONJA STUBICA	68	34	206	177	253	295
ĐURMANEC	39	37	195	160	226	206
GORNJA STUBICA	45	28	203	160	224	206
HRAŠČINA	15	4	67	55	45	57
HUM NA SUTLI	32	29	147	125	179	147
JESENJE	18	14	74	73	70	81
KLANJEC	32	23	148	108	101	110
KONJŠČINA	35	26	135	109	121	153
KRALJEVEC NA SUTLI	18	18	75	55	59	49
KRAPINA	161	109	511	404	563	621
KRAPINSKE TOPLICE	79	40	277	187	267	332
KUMROVEC	13	9	69	46	63	49
LOBOR	15	19	101	61	134	89
MAČE	26	13	152	84	95	83
MARIJA BISTRICA	71	45	221	196	255	205
MIHOVLJAN	13	13	98	64	93	75
NOVI GOLUBOVEC	7	7	44	20	44	27
OROSLAVJE	68	47	237	170	313	385
PETROVSKO	40	17	138	109	116	133
PREGRADA	93	46	325	258	278	278
RADOBOJ	39	32	150	124	177	185
STUBIČKE TOPLICE	44	21	102	85	131	166
SVETI KRIŽ ZAČRETJE	76	63	282	221	271	264
TUHELJ	20	10	95	61	74	81
VELIKO TRGOVIŠĆE	42	49	222	145	226	172
ZABOK	98	49	399	362	438	593
ZAGORSKA SELA	5	1	34	19	35	25
ZLATAR	63	43	285	185	218	190
ZLATAR BISTRICA	30	13	105	94	116	147

Iz Krapinsko-zagorske županije, u Registar osoba s invaliditetom, pristigla su rješenja o primjerenom obliku školovanja za 2.233 osobe s većim brojem muških osoba (65%). Oštećenja govorno-glasovne komunikacije i specifične teškoće učenja, višestruka oštećenja te mentalna oštećenja najčešći su specificirani uzroci koji određuju potrebu primjerenog oblika školovanja. U Krapinsko-zagorskoj županiji žive 602 branitelja s invaliditetom te 63 osobe koje imaju posljedice ratnih djelovanja iz II svjetskog rata ili su civilni invalidi rata i poraća.

9.2. Vrste oštećenja, oštećenja funkcionalnih sposobnosti i vrste pomagala

Najčešće vrste oštećenja kod osoba s invaliditetom s područja Krapinsko-zagorske županije, na temelju Zakona o Registru osoba s invaliditetom (NN 63/22), su oštećenja lokomotornog sustava, višestruka oštećenja te oštećenja drugih organa (tablica 51.a). Vrste oštećenja koje uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose stupnju funkcionalnog oštećenja osobe razvrstane prema spolu i dobnim skupinama nalaze se u tablici 51.b.

Tablica 51.a. Prikaz vrsta oštećenja koje uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose stupnju funkcionalnog oštećenja osobe

Vrste oštećenja	Ukupan broj	% od ukupnog broja osoba s invaliditetom	Prevalencija / 1.000 stanovnika
Oštećenja lokomotornog sustava	8.657	35,8	72
Višestruka oštećenja	8.419	34,8	70
Oštećenja drugih organa i organskih sustava, kromosomopatije, prirodene anomalije i rijetke bolesti	6.423	26,6	53
Oštećenja središnjeg živčanog sustava	6.222	25,7	52
Mentalna oštećenja	5.412	22,4	45
Oštećenja govorno-glasovne komunikacije	2.399	9,9	20
Intelektualna oštećenja	1.254	5,2	10
Oštećenja perifernog živčanog sustava	661	2,7	5
Oštećenja sluha	644	2,7	5
Oštećenja vida	629	2,6	5
Poremećaji iz spektra autizma	84	0,3	1
Gluhosljepoća	2	< 0,1	< 0,1

Tablica 51.b. Prikaz vrsta oštećenja koje uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose stupnju funkcionalnog oštećenja osobe prema spolu i dobnim skupinama

Vrste oštećenja	Spol	Dobne skupine		
		0 - 19	20 - 64	65+
Oštećenja lokomotornog sustava	ž	85	1444	2612
	m	95	1910	2511
Višestruka oštećenja	ž	242	1415	2386
	m	372	2005	1999
Oštećenja drugih organa i organskih sustava, kromosomopatije, prirodene anomalije i rijetke bolesti	ž	108	1247	2081
	m	152	1177	1658
Oštećenja središnjeg živčanog sustava	ž	227	797	2035
	m	321	1080	1762
Mentalna oštećenja	ž	76	1103	1244
	m	191	1617	1181
Oštećenja govorno-glasovne komunikacije	ž	429	363	44
	m	786	729	48
Intelektualna oštećenja	ž	81	387	53
	m	118	556	59
Oštećenja perifernog živčanog sustava	ž	7	145	110
	m	16	228	155
Oštećenja sluha	ž	27	101	154
	m	21	156	185
Oštećenja vida	ž	21	117	162
	m	19	186	124
Poremećaji iz spektra autizma	ž	13	7	0
	m	45	19	0
Gluhosljepoća	ž	0	2	0
	m	0	0	0

Najčešći uzroci oštećenja lokomotornog sustava koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetna dijagnoza pridonose funkcionalnom oštećenju pripadaju skupini artropatija (M00-M25) i dorzopatija (M40-M54), dok najčešći uzroci oštećenja drugih organa i organskih sustava koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose funkcionalnom oštećenju pripadaju skupini ostalih oblika srčanih bolesti (I30-I52).

Izvjешće o osobama s invaliditetom u Republici Hrvatskoj

Broj osoba sa 100% oštećenjem moguće je prikazati samo, zbog nepostojanja jedinstvenog propisa, prikazom stanja u resorima koji koriste postotke za vrednovanje opsega oštećenja. Takvim načinom prikaza dolazimo do podataka da je u Krapinsko-zagorskoj županiji 0,2%, od ukupnog broja osoba s invaliditetom, vještačeno kao osobe sa 100% oštećenjem od čega je 629 u bazi Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje, 13 branitelja Domovinskog rata, dok ih 5 ima 100% oštećenje kao posljedicu ratnih ili poratnih događanja u II svjetskom ratu.

U tablici 52 prikazani su podaci o nekim dijagnozama koje se mogu kvalificirati kao teži oblici invaliditeta.

Tablica 52. Prikaz nekih dijagnoza koje u potpunosti ili većoj mjeri invalidiziraju osobu

MKB-šifra	Opis dijagnoze	Broj osoba
F00-F09	Organski i simptomatski duševni poremećaji	1.639
F20-F29	Shizofrenija, shizotipni i sumanutni poremećaji	603
F84	Pervazivni razvojni poremećaj (autizam)	84
G10-G13	Sistemne atrofije koje zahvaćaju središnji živčani sustav	37
G70-G73	Bolesti mioneuralne veze i mišića	52
G80-G83	Cerebralna paraliza i ostali paralitični sindromi	1.018
H53-H54	Vidni poremećaji i sljepoća	486
H90-H95	Drugi poremećaji uha	615
Q90	Down-sindrom	53
S48	Amputacija obje nadlaktice	2
S58	Amputacija obje podlaktice	2
S88	Amputacija obje potkoljenice	1
S98	Amputacija oba stopala	3
G35	Multipla skleroza	174

Najčešća oštećenja funkcionalnih sposobnosti kod osoba s invaliditetom s područja Krapinsko-zagorske županije su kronične bolesti te psihičke bolesti (tablica 53.a). Prikaz prema oštećenjima funkcionalnih sposobnosti s pripadajućim razradama prema razinama oštećenja te spolu i dobnim skupinama nalaze se u tablicama 53.a i 53.b. Ovdje je važno istaknuti da se oštećenja funkcionalnih sposobnosti procjenjuju od 01.01.2015. godine, odnosno od uspostave jedinstvenog tijela vještačenja.

Tablica 53.a. Prikaz prema oštećenjima funkcionalnih sposobnosti – razrada prema razinama oštećenja

Vrste oštećenja	1. razina	2. razina	3. razina	4. razina	Nedefinirano	Ukupno
Kronične bolesti	568	1.394	2.012	982	11	4.967
Psihičke bolesti	216	370	316	116	3.312	4.330
Poremećaj glasa, jezika i govora	30	94	61	36	1.850	2.071
Tjelesno oštećenje	312	474	407	278	1	1.472
Intelektualne teškoće	44	56	82	224	735	1.141
Kronične bolesti kod djece	58	241	189	106	0	594
Višestruke teškoće	-	-	-	-	-	577
Oštećenje vida	73	66	45	33	313	530
Razvojne teškoće koje nisu definirane Listom oštećenja	81	184	151	49	27	492
Oštećenje sluha	74	60	61	10	244	449
Poremećaji iz autističnog spektra	-	-	11	46	21	78

Tablica 53.b. Prikaz prema oštećenjima funkcionalnih sposobnosti – razrada prema spolu i dobnim skupinama

Vrste oštećenja	Spol	Dobne skupine		
		0 - 19	20 - 64	65+
Kronične bolesti	ž	41	1.164	1.498
	m	45	1.116	1.103
Psihičke bolesti	ž	30	887	1.071
	m	77	1.220	1.045
Poremećaj glasa, jezika i govora	ž	375	328	14
	m	668	661	25
Tjelesno oštećenje	ž	31	232	482
	m	42	367	318
Intelektualne teškoće	ž	60	357	52
	m	97	516	59
Kronične bolesti kod djece	ž	260	-	-
	m	334	-	-
Višestruke teškoće	ž	65	139	0
	m	88	281	4
Oštećenje vida	ž	14	96	152
	m	10	145	113
Razvojne teškoće koje nisu definirane Listom oštećenja	ž	184	-	-
	m	308	-	-
Oštećenje sluha	ž	21	59	110
	m	15	104	140
Poremećaji iz autističnog spektra	ž	12	7	0
	m	41	18	0

U tablici 54 prikazani su podaci o korištenju pomagala kod osoba s invaliditetom u Krapinsko-zagorskoj županiji pri čemu su najčešće korištena očna i tiflehnička pomagala, pomagala za urogenitalni sustav i pomagala kod šećerne bolesti.

Tablica 54. Prikaz raspodjele vrste pomagala koje koriste osobe s invaliditetom – razrada prema spolu

Vrste pomagala koje koriste osobe s invaliditetom	Spol		Ukupno
	m	ž	
Očna i tiflehnička pomagala	2.102	2.369	4.471
Pomagala za urogenitalni sustav	1.276	2.272	3.548
Pomagala kod šećerne bolesti	2.044	1.446	3.490
Pomagala za kretanje	1.161	1.292	2.453
Obloge za rane	803	691	1.494
Druga pomagala	393	803	1.196
Ortoze	524	645	1.169
Slušna i surdotehnička pomagala	538	333	871
Ortopedske cipele	338	239	577
Pomagala za disanje	346	145	491
Pomagala za probavni sustav, stoma pomagala	217	129	346
Potrošni dijelovi za proteze za noge	126	33	159
Proteze za noge	114	31	145
Pomagala za govor	59	7	66
Proteze za ruke	13	1	14
Pomagala za dijalizu	7	0	7
Ortoproteze i elektronički uređaji	0	1	1
Ukupno	10.061	10.437	20.498

10. Ličko-senjska županija

10.1. Opći sociodemografski podaci

U Ličko-senjskoj županiji, po stanju na dan 04.09.2023., živi 7.595 osoba s invaliditetom od čega je 4.685 muškog spola (61,7%) i 2.910 ženskog spola (38,3%) (tablica 1) te na taj način osobe s invaliditetom čine 17,7% ukupnog stanovništva Ličko-senjske županije (tablica 2). Najveći broj osoba s invaliditetom, njih 3.874 (51%), su u dobnoj skupini 65+ godina (tablica 1). Iz tablice 1 moguće je uočiti da je invaliditet prisutan u svim dobnim skupinama, a u udjelu od 6,3% prisutan je i u dječjoj dobi, 0 - 19 godina. Ako se razmotri koliki je udio osoba s invaliditetom u ukupnom stanovništvu županije, prema navedenim dobnim skupinama, dolazimo do podatka da je Ličko-senjska županija iznad prosjeka RH za radno-aktivnu dobnu skupinu i za ukupnu prevalenciju, a ispod prosjeka za prevalenciju u dječjoj dobi i za dobnu skupinu 65+ (tablica 2).

Prikaz udjela osoba s invaliditetom u ukupnom stanovništvu gradova/općina Ličko-senjske županije te razrada prema spolu i dobnim skupinama nalaze se u tablicama 55 i 56.

Tablica 55. Prikaz udjela osoba s invaliditetom u ukupnom stanovništvu gradova/općina Ličko-senjske županije – prevalencija invaliditeta na 1.000 stanovnika

Grad	Broj osoba	% od ukupnog broja osoba s invaliditetom	Prevalencija / 1.000 stanovnika
GOSPIĆ	2.287	30,1	53
OTOČAC	1.426	18,8	33
SENJ	1.154	15,2	27
PLITVIČKA JEZERA	503	6,6	12
PERUŠIĆ	466	6,1	11
BRINJE	465	6,1	11
NOVALJA	373	4,9	9
UDBINA	256	3,4	6
DONJI LAPAC	233	3,1	5
KARLOBAG	164	2,2	4
LOVINAC	151	2,0	4
VRHOVINE	117	1,5	3
Ukupno	7.595		

Tablica 56. Prikaz broja osoba s invaliditetom prema spolu, dobnim skupinama i gradovima/općinama Ličko-senjske županije

Grad	Dobne skupine					
	0 - 19		20 - 64		65+	
	m	ž	m	ž	m	ž
BRINJE	24	13	132	56	162	78
DONJI LAPAC	6	4	39	26	78	80
GOSPIĆ	97	51	751	370	578	440
KARLOBAG	4	2	32	19	61	46
LOVINAC	5	1	36	16	50	43
NOVALJA	29	22	72	37	124	89
OTOČAC	61	37	503	187	406	232
PERUŠIĆ	16	7	145	48	154	96
PLITVIČKA JEZERA	22	18	153	87	112	111
SENJ	23	19	261	141	335	375
UDBINA	12	1	57	40	68	78
VRHOVINE	2	4	27	6	48	30

Iz Ličko-senjske županije, u Registar osoba s invaliditetom, pristigla su rješenja o primjerenom obliku školovanja za 458 osoba s većim brojem muških osoba (66%). Oštećenja govorno-glasovne komunikacije i specifične teškoće učenja, višestruka oštećenja te intelektualna oštećenja najčešći su specificirani uzroci koji određuju potrebu primjerenog oblika školovanja. U Ličko-senjskoj županiji živi 1.100 branitelja s invaliditetom te 133 osobe koje imaju posljedice ratnih djelovanja iz II svjetskog rata ili su civilni invalidi rata i poraća.

10.2. Vrste oštećenja, oštećenja funkcionalnih sposobnosti i vrste pomagala

Najčešće vrste oštećenja kod osoba s invaliditetom s područja Ličko-senjske županije, na temelju Zakona o Registru osoba s invaliditetom (NN 63/22), su oštećenja lokomotornog sustava, višestruka oštećenja te oštećenja drugih organa (tablica 57.a). Vrste oštećenja koje uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose stupnju funkcionalnog oštećenja osobe razvrstane prema spolu i dobnim skupinama nalaze se u tablici 57.b.

Tablica 57.a. Prikaz vrsta oštećenja koje uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose stupnju funkcionalnog oštećenja osobe

Vrste oštećenja	Ukupan broj	% od ukupnog broja osoba s invaliditetom	Prevalencija / 1.000 stanovnika
Oštećenja lokomotornog sustava	2.280	30,0	53
Višestruka oštećenja	2.174	28,6	51
Oštećenja drugih organa i organskih sustava, kromosomopatije, prirodene anomalije i rijetke bolesti	2.072	27,3	48
Mentalna oštećenja	1.835	24,2	43
Oštećenja središnjeg živčanog sustava	1.025	13,5	24
Intelektualna oštećenja	397	5,2	9
Oštećenja govorno-glasovne komunikacije	385	5,1	9
Oštećenja vida	330	4,3	8
Oštećenja perifernog živčanog sustava	274	3,6	6
Oštećenja sluha	241	3,2	6
Poremećaji iz spektra autizma	34	0,4	1
Gluhosljepoća	3	< 0,1	0,1

Tablica 57.b. Prikaz vrsta oštećenja koje uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose stupnju funkcionalnog oštećenja osobe prema spolu i dobnim skupinama

Vrste oštećenja	Spol	Dobne skupine		
		0 - 19	20 - 64	65+
Oštećenja lokomotornog sustava	ž	6	282	702
	m	12	628	650
Višestruka oštećenja	ž	32	323	631
	m	87	595	506
Oštećenja drugih organa i organskih sustava, kromosomopatije, prirodene anomalije i rijetke bolesti	ž	21	375	648
	m	31	405	592
Mentalna oštećenja	ž	17	239	304
	m	38	789	448
Oštećenja središnjeg živčanog sustava	ž	31	163	252
	m	37	300	242
Intelektualna oštećenja	ž	29	104	23
	m	54	173	14
Oštećenja govorno-glasovne komunikacije	ž	60	64	9
	m	133	100	19
Oštećenja vida	ž	2	45	88
	m	2	81	112
Oštećenja perifernog živčanog sustava	ž	3	38	43
	m	4	115	71
Oštećenja sluha	ž	3	32	55
	m	3	86	62
Poremećaji iz spektra autizma	ž	4	2	0
	m	21	6	1
Gluhosljepoća	ž	0	1	1
	m	1	0	0

Najčešći uzroci oštećenja lokomotornog sustava koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetna dijagnoza pridonose funkcionalnom oštećenju pripadaju skupini artropatija (M00-M25) i dorzopatija (M40-M54), dok najčešći uzroci oštećenja drugih organa i organskih sustava koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose funkcionalnom oštećenju pripadaju zloćudnoj novotvorini dojke (C50) i skupini ostalih oblika srčanih bolesti (I30-I52).

Broj osoba sa 100% oštećenjem moguće je prikazati samo, zbog nepostojanja jedinstvenog propisa, prikazom stanja u resorima koji koriste postotke za vrednovanje opsega oštećenja. Takvim načinom prikaza dolazimo do podataka da je u Ličko-senjskoj županiji 0,1%, od ukupnog broja osoba s invaliditetom, vještačeno kao osobe sa 100% oštećenjem od čega su 163 u bazi Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje, 30 branitelja Domovinskog rata, dok ih 7 ima 100% oštećenje kao posljedicu ratnih ili poratnih događanja u II svjetskom ratu.

U tablici 58 prikazani su podaci o nekim dijagnozama koje se mogu kvalificirati kao teži oblici invaliditeta.

Tablica 58. Prikaz nekih dijagnoza koje u potpunosti ili većoj mjeri invalidiziraju osobu

MKB-šifra	Opis dijagnoze	Broj osoba
F00-F09	Organski i simptomatski duševni poremećaji	415
F20-F29	Shizofrenija, shizotipni i sumanutni poremećaji	293
F84	Pervazivni razvojni poremećaj (autizam)	34
G10-G13	Sistemne atrofije koje zahvaćaju središnji živčani sustav	7
G70-G73	Bolesti mioneuralne veze i mišića	15
G80-G83	Cerebralna paraliza i ostali paralitični sindromi	262
H53-H54	Vidni poremećaji i sljepoća	259
H90-H95	Drugi poremećaji uha	237
Q90	Down-sindrom	25
S48	Amputacija obje nadlaktice	2
S68	Amputacija obje šake	1
S78	Amputacija obje natkoljenice	1
S88	Amputacija obje potkoljenice	2
S98	Amputacija oba stopala	1
G35	Multipla skleroza	50

Najčešća oštećenja funkcionalnih sposobnosti kod osoba s invaliditetom s područja Ličko-senjske županije su kronične bolesti te psihičke bolesti (tablica 59.a). Prikaz prema oštećenjima funkcionalnih sposobnosti s pripadajućim razradama prema razinama oštećenja te spolu i dobnim skupinama nalaze se u tablicama 59.a i 59.b. Ovdje je važno istaknuti da se oštećenja funkcionalnih sposobnosti procjenjuju od 01.01.2015. godine, odnosno od uspostave jedinstvenog tijela vještačenja.

Tablica 59.a. Prikaz prema oštećenjima funkcionalnih sposobnosti – razrada prema razinama oštećenja

Vrste oštećenja	1. razina	2. razina	3. razina	4. razina	Nedefinirano	Ukupno
Kronične bolesti	346	446	478	200	5	1.475
Psihičke bolesti	86	175	135	59	984	1.439
Tjelesno oštećenje	214	269	292	107	0	882
Intelektualne teškoće	7	17	37	63	255	379
Poremećaj glasa, jezika i govora	6	7	3	9	300	325
Oštećenje vida	41	24	30	65	132	292
Oštećenje sluha	28	18	14	6	94	160
Kronične bolesti kod djece	11	45	54	19	0	129
Višestruke teškoće	-	-	-	-	-	110
Razvojne teškoće koje nisu definirane Listom oštećenja	1	17	37	4	13	72
Poremećaji iz autističnog spektra	-	-	4	12	13	29
Gluhosljepoća	-	-	0	2	0	2

Tablica 59.b. Prikaz prema oštećenjima funkcionalnih sposobnosti – razrada prema spolu i dobnim skupinama

Vrste oštećenja	Spol	Dobne skupine		
		0 - 19	20 - 64	65+
Kronične bolesti	ž	9	328	449
	m	12	312	365
Psihičke bolesti	ž	8	206	264
	m	20	583	358
Tjelesno oštećenje	ž	10	121	343
	m	12	202	194
Intelektualne teškoće	ž	27	99	23
	m	49	167	14
Poremećaj glasa, jezika i govora	ž	49	62	6
	m	111	91	6
Oštećenje vida	ž	2	40	80
	m	1	72	97
Oštećenje sluha	ž	3	19	43
	m	2	52	41
Kronične bolesti kod djece	ž	62	-	-
	m	67	-	-
Višestruke teškoće	ž	14	16	0
	m	49	31	0
Razvojne teškoće koje nisu definirane Listom oštećenja	ž	31	-	-
	m	41	-	-
Poremećaji iz autističnog spektra	ž	4	1	0
	m	17	6	1
Gluhosljepoća	ž	0	1	0
	m	1	0	0

U tablici 60 prikazani su podaci o korištenju pomagala kod osoba s invaliditetom u Ličko-senjskoj županiji pri čemu su najčešće korištena očna i tiftotehnička pomagala, pomagala kod šećerne bolesti i pomagala za urogenitalni sustav.

Tablica 60. Prikaz raspodjele vrste pomagala koje koriste osobe s invaliditetom – razrada prema spolu

Vrste pomagala koje koriste osobe s invaliditetom	Spol		Ukupno
	m	ž	
Očna i tiftotehnička pomagala	928	653	1.581
Pomagala kod šećerne bolesti	708	362	1.070
Pomagala za urogenitalni sustav	393	612	1.005
Pomagala za kretanje	278	273	551
Obloge za rane	213	214	427
Ortoze	166	179	345
Druga pomagala	128	201	329
Slušna i surdotehnička pomagala	161	77	238
Ortopedske cipele	99	64	163
Pomagala za disanje	85	38	123
Pomagala za probavni sustav, stoma pomagala	62	30	92
Potrošni dijelovi za proteze za noge	57	12	69
Proteze za noge	55	11	66
Pomagala za govor	17	6	23
Pomagala za dijalizu	1	2	3
Proteze za ruke	2	1	3
Ortoproteze i elektronički uređaji	1	0	1
Ukupno	3.354	2.735	6.089

11. Međimurska županija

11.1. Opći sociodemografski podaci

U Međimurskoj županiji, po stanju na dan 04.09.2023., žive 16.463 osobe s invaliditetom od čega je 8.600 muškog spola (52,2%) i 7.863 ženskog spola (47,8%) (tablica 1) te na taj način osobe s invaliditetom čine 15,6% ukupnog stanovništva Međimurske županije (tablica 2). Najveći broj osoba s invaliditetom, njih 7.717 (46,9%), je u dobnoj skupini 20 - 64 godina (tablica 1). Iz tablice 1 moguće je uočiti da je invaliditet prisutan u svim dobnim skupinama, a u udjelu od 15,3% prisutan je i u dječjoj dobi, 0 - 19 godina. Ako se razmotri koliki je udio osoba s invaliditetom u ukupnom stanovništvu županije, prema navedenim dobnim skupinama, dolazimo do podatka da je Međimurska županija iznad prosjeka RH za prevalenciju u dječjoj dobi i za radno-aktivnu dobnu skupinu, a ispod prosjeka za dobnu skupinu 65+ i za ukupnu prevalenciju (tablica 2).

Prikaz udjela osoba s invaliditetom u ukupnom stanovništvu gradova/općina Međimurske županije te razrada prema spolu i dobnim skupinama nalaze se u tablicama 61 i 62.

Iz Međimurske županije, u Registar osoba s invaliditetom, pristigla su rješenja o primjerenom obliku školovanja za 2.620 osoba s većim brojem muških osoba (59%). Oštećenja govorno-glasovne komunikacije i specifične teškoće učenja, višestruka oštećenja te intelektualna oštećenja najčešći su specificirani uzroci koji određuju potrebu primjerenog oblika školovanja. U Međimurskoj županiji živi 361 branitelj s invaliditetom te 56 osoba koje imaju posljedice ratnih djelovanja iz II svjetskog rata ili su civilni invalidi rata i porača.

Tablica 61. Prikaz udjela osoba s invaliditetom u ukupnom stanovništvu gradova/općina Međimurske županije – prevalencija invaliditeta na 1.000 stanovnika

Grad	Broj osoba	% od ukupnog broja osoba s invaliditetom	Prevalencija / 1.000 stanovnika
ČAKOVEC	4.088	24,8	39
NEDELIŠĆE	1.884	11,4	18
PRELOG	991	6,0	9
MURSKO SREDIŠĆE	907	5,5	9
MALA SUBOTICA	891	5,4	8
SVETI JURAJ NA BREGU	723	4,4	7
PRIBISLAVEC	667	4,1	6
DONJI KRALJEVEC	605	3,7	6
PODTUREN	528	3,2	5
OREHOVICA	481	2,9	5
KOTORIBA	465	2,8	4
BELICA	437	2,7	4
STRAHONINEC	416	2,5	4
SELNICA	389	2,4	4
ŠENKOVEC	367	2,2	3
GORIČAN	363	2,2	3
DOMAŠINEC	341	2,1	3
SVETI MARTIN NA MURI	339	2,1	3
SVETA MARIJA	293	1,8	3
ŠTRIGOVA	281	1,7	3
DONJA DUBRAVA	253	1,5	2
VRATIŠINEC	250	1,5	2
GORNJI MIHALJEVEC	225	1,4	2
DONJI VIDOVEC	186	1,1	2
DEKANOVEC	93	0,6	1
Ukupno	16.463		

Tablica 62. Prikaz broja osoba s invaliditetom prema spolu, dobnim skupinama i gradovima/općinama Medimurske županije

Grad	Dobne skupine					
	0 - 19		20 - 64		65+	
	m	ž	m	ž	m	ž
BELICA	37	28	86	90	91	105
ČAKOVEC	395	275	922	884	726	886
DEKANOVEC	8	3	25	20	13	24
DOMAŠINEC	21	20	100	63	68	69
DONJA DUBRAVA	14	8	68	58	54	51
DONJI KRALJEVEC	38	26	129	141	137	134
DONJI VIDOVEC	18	7	51	34	39	37
GORIČAN	31	12	102	89	61	68
GORNJI MIHALJEVEC	12	13	56	40	59	45
KOTORIBA	52	27	128	92	91	75
MALA SUBOTICA	106	84	215	217	144	125
MURSKO SREDIŠĆE	65	74	245	205	164	154
NEDELIŠĆE	187	137	449	454	312	345
OREHOVICA	55	43	138	122	78	45
PODTUREN	43	40	147	115	104	79
PRELOG	75	51	244	229	211	181
PRIBISLAVEC	77	70	196	130	98	96
SELNICA	21	14	127	98	77	52
STRAHONINEC	28	20	81	84	89	114
SVETA MARIJA	26	10	70	55	61	71
SVETI JURAJ NA BREGU	51	39	178	171	148	136
SVETI MARTIN NA MURI	22	16	102	71	62	66
ŠENKOVEC	25	18	84	68	72	100
ŠTRIGOVA	29	21	64	59	58	50
VRATIŠINEC	14	9	66	55	60	46

11.2. Vrste oštećenja, oštećenja funkcionalnih sposobnosti i vrste pomagala

Najčešće vrste oštećenja kod osoba s invaliditetom s područja Medimurske županije, na temelju Zakona o Registru osoba s invaliditetom (NN 63/22), su višestruka oštećenja, oštećenja lokomotornog sustava te oštećenja drugih organa (tablica 63.a). Vrste oštećenja koje uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose stupnju funkcionalnog oštećenja osobe razvrstane prema spolu i dobnim skupinama nalaze se u tablici 63.b.

Tablica 63.a. Prikaz vrsta oštećenja koje uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose stupnju funkcionalnog oštećenja osobe

Vrste oštećenja	Ukupan broj	% od ukupnog broja osoba s invaliditetom	Prevalencija / 1.000 stanovnika
Višestruka oštećenja	6.937	42,1	66
Oštećenja lokomotornog sustava	5.155	31,3	49
Oštećenja drugih organa i organskih sustava, kromosomopatije, prirodene anomalije i rijetke bolesti	4.949	30,1	47
Mentalna oštećenja	3.774	22,9	36
Oštećenja središnjeg živčanog sustava	3.015	18,3	29
Oštećenja govorno-glasovne komunikacije	2.269	13,8	22
Intelektualna oštećenja	1.866	11,3	18
Oštećenja vida	871	5,3	8
Oštećenja sluha	728	4,4	7
Oštećenja perifernog živčanog sustava	564	3,4	5
Poremećaji iz spektra autizma	124	0,8	1
Gluhoslijepečća	7	< 0,1	0,1

Tablica 63.b. Prikaz vrsta oštećenja koje uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose stupnju funkcionalnog oštećenja osobe prema spolu i dobnim skupinama

Vrste oštećenja	Spol	Dobne skupine		
		0 - 19	20 - 64	65+
Višestruka oštećenja	ž	379	1.548	1.489
	m	573	1.913	1.035
Oštećenja lokomotornog sustava	ž	66	1.183	1.533
	m	62	1.097	1.214
Oštećenja drugih organa i organskih sustava, kromosomopatije, prirodene anomalije i rijetke bolesti	ž	111	1.138	1.414
	m	155	960	1.171
Mentalna oštećenja	ž	98	879	831
	m	243	1.160	563
Oštećenja središnjeg živčanog sustava	ž	187	593	684
	m	259	700	592
Oštećenja govorno-glasovne komunikacije	ž	354	438	72
	m	604	744	57
Intelektualna oštećenja	ž	274	500	39
	m	346	658	49
Oštećenja vida	ž	91	160	195
	m	78	223	124
Oštećenja sluha	ž	34	118	187
	m	53	157	179
Oštećenja perifernog živčanog sustava	ž	7	174	121
	m	11	154	97
Poremećaji iz spektra autizma	ž	14	9	0
	m	90	11	0
Gluhosljepoća	ž	0	0	1
	m	0	3	3

Najčešći uzroci oštećenja lokomotornog sustava koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetna dijagnoza pridonose funkcionalnom oštećenju pripadaju skupini dorzopatija (M40-M54), dok najčešći uzroci oštećenja drugih organa i organskih sustava koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose funkcionalnom oštećenju pripadaju skupini ostalih oblika srčanih bolesti (I30-I52).

Broj osoba sa 100% oštećenjem moguće je prikazati samo, zbog nepostojanja jedinstvenog propisa, prikazom stanja u resorima koji koriste postotke za vrednovanje opsega oštećenja. Takvim načinom prikaza dolazimo do podataka da je u Međimurskoj županiji 0,2%, od ukupnog broja osoba s invaliditetom, vještačeno kao osobe sa 100% oštećenjem od čega je 727 u bazi Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje, 20 branitelja Domovinskog rata, dok 2 osobe imaju 100% oštećenje kao posljedicu ratnih ili poratnih događanja u II svjetskom ratu.

U tablici 64 prikazani su podaci o nekim dijagnozama koje se mogu kvalificirati kao teži oblici invaliditeta.

Tablica 64. Prikaz nekih dijagnoza koje u potpunosti ili većoj mjeri invalidiziraju osobu

MKB-šifra	Opis dijagnoze	Broj osoba
F00-F09	Organski i simptomatski duševni poremećaji	1.064
F20-F29	Shizofrenija, shizotipni i sumanutni poremećaji	723
F84	Pervazivni razvojni poremećaj (autizam)	124
G10-G13	Sistemne atrofije koje zahvaćaju središnji živčani sustav	21
G70-G73	Bolesti mioneuralne veze i mišića	48
G80-G83	Cerebralna paraliza i ostali paralitični sindromi	934
H53-H54	Vidni poremećaji i sljepoća	627
H90-H95	Drugi poremećaji uha	741
Q90	Down-sindrom	63
S58	Amputacija obje podlaktice	1
S78	Amputacija obje natkoljenice	3
S88	Amputacija obje potkoljenice	1
S98	Amputacija oba stopala	1
G35	Multipla skleroza	127

Najčešća oštećenja funkcionalnih sposobnosti kod osoba s invaliditetom s područja Međimurske županije su kronične bolesti te psihičke bolesti (tablica 65.a). Prikaz prema oštećenjima funkcionalnih sposobnosti s pripadajućim razradama prema razinama oštećenja te spolu i dobnim skupinama nalaze se u tablicama 65.a i 65.b. Ovdje je važno istaknuti da se oštećenja funkcionalnih sposobnosti procjenjuju od 01.01.2015. godine, odnosno od uspostave jedinstvenog tijela vještačenja.

Tablica 65.a. Prikaz prema oštećenjima funkcionalnih sposobnosti – razrada prema razinama oštećenja

Vrste oštećenja	1. razina	2. razina	3. razina	4. razina	Nedefinirano	Ukupno
Kronične bolesti	798	1.029	1.314	1.002	10	4.153
Psihičke bolesti	164	236	247	145	1.661	2.453
Intelektualne teškoće	70	129	171	214	1.145	1.729
Poremećaj glasa, jezika i govora	29	34	19	25	1.610	1.717
Tjelesno oštećenje	398	445	403	270	2	1.518
Višestruke teškoće	-	-	-	-	-	1.067
Oštećenje vida	131	120	93	79	331	754
Kronične bolesti kod djece	64	133	271	136	0	604
Razvojne teškoće koje nisu definirane Listom oštećenja	48	94	297	61	16	516
Oštećenje sluha	63	102	93	26	194	478
Poremećaji iz autističnog spektra	-	-	40	63	13	116
Gluhosljepoća	-	-	0	3	0	3

Tablica 65.b. Prikaz prema oštećenjima funkcionalnih sposobnosti – razrada prema spolu i dobnim skupinama

Vrste oštećenja	Spol	Dobne skupine		
		0 - 19	20 - 64	65+
Kronične bolesti	ž	62	1.166	1.099
	m	57	937	832
Psihičke bolesti	ž	37	619	513
	m	90	815	379
Intelektualne teškoće	ž	239	469	38
	m	316	618	49
Poremećaj glasa, jezika i govora	ž	266	376	20
	m	409	633	13
Tjelesno oštećenje	ž	55	327	409
	m	48	396	283
Višestruke teškoće	ž	120	285	1
	m	165	491	5
Oštećenje vida	ž	83	135	173
	m	71	188	104
Kronične bolesti kod djece	ž	278	-	-
	m	326	-	-
Razvojne teškoće koje nisu definirane Listom oštećenja	ž	202	-	-
	m	314	-	-
Oštećenje sluha	ž	23	82	112
	m	38	105	118
Poremećaji iz autističnog spektra	ž	13	8	0
	m	84	11	0
Gluhosljepoća	ž	0	0	0
	m	0	2	1

U tablici 66 prikazani su podaci o korištenju pomagala kod osoba s invaliditetom u Međimurskoj županiji pri čemu su najčešće korištena očna i tiftotehnička pomagala, pomagala kod šećerne bolesti i pomagala za urogenitalni sustav.

Tablica 66. Prikaz raspodjele vrste pomagala koje koriste osobe s invaliditetom – razrada prema spolu

Vrste pomagala koje koriste osobe s invaliditetom	Spol		Ukupno
	m	ž	
Očna i tiftotehnička pomagala	1.200	1.416	2.616
Pomagala kod šećerne bolesti	1.191	1.023	2.214
Pomagala za urogenitalni sustav	833	1.372	2.205
Pomagala za kretanje	687	847	1.534
Druga pomagala	279	626	905
Obloge za rane	376	417	793
Slušna i surdotehnička pomagala	371	302	673
Ortoze	287	384	671
Pomagala za disanje	299	174	473
Ortopedske cipele	184	226	410
Pomagala za probavni sustav, stoma pomagala	174	103	277
Potrošni dijelovi za proteze za noge	60	13	73
Proteze za noge	58	14	72
Pomagala za govor	39	11	50
Proteze za ruke	2	3	5
Pomagala za dijalizu	4	0	4
Ortoproteze i elektronički uređaji	0	1	1
Ukupno	6.044	6.932	12.976

12. Osječko-baranjska županija**12.1. Opći sociodemografski podaci**

U Osječko-baranjskoj županiji, po stanju na dan 04.09.2023., živi 45.018 osoba s invaliditetom od čega je 25.915 muškog spola (57,6%) i 19.103 ženskog spola (42,4%) (tablica 1) te na taj način osobe s invaliditetom čine 17,4% ukupnog stanovništva Osječko-baranjske županije (tablica 2). Najveći broj osoba s invaliditetom, njih 21.880 (48,6%), je u dobnoj skupini 20 - 64 godina (tablica 1). Iz tablice 1 moguće je uočiti da je invaliditet prisutan u svim dobnim skupinama, a u udjelu od 9,9% prisutan je i u dječjoj dobi, 0 - 19 godina. Ako se razmotri koliki je udio osoba s invaliditetom u ukupnom stanovništvu županije, prema navedenim dobnim skupinama, dolazimo do podatka da je Osječko-baranjska županija iznad prosjeka RH za radno-aktivnu dobnu skupinu i ukupnu prevalenciju, a ispod prosjeka za dječju dob i dobnu skupinu 65+ (tablica 2).

Prikaz udjela osoba s invaliditetom u ukupnom stanovništvu gradova/općina Osječko-baranjske županije te razrada prema spolu i dobnim skupinama nalaze se u tablicama 67. i 68.

Tablica 67. Prikaz udjela osoba s invaliditetom u ukupnom stanovništvu gradova/općina Osječko-baranjske županije – prevalencija invaliditeta na 1.000 stanovnika

Grad	Broj osoba	% od ukupnog broja osoba s invaliditetom	Prevalencija / 1.000 stanovnika
OSIJEK	16.918	37,6	65
ĐAKOVO	3.859	8,6	15
NAŠICE	2.504	5,6	10
BELIŠĆE	1.713	3,8	7
ČEPIN	1.712	3,8	7
VALPOVO	1.673	3,7	6
ĐURĐENOVAC	1.289	2,9	5
BELI MANASTIR	1.262	2,8	5
DONJI MIHOLJAC	1.097	2,4	4
ERDUT	980	2,2	4
DARDA	964	2,1	4
SEMELJCI	703	1,6	3
BILJE	693	1,5	3
ANTUNOVAC	657	1,5	3
BIZOVAC	645	1,4	2
KOŠKA	584	1,3	2
PODGORAČ	484	1,1	2
KNEŽEVI VINOGRADI	472	1,0	2
ČEMINAC	450	1,0	2
PETRIJEVCI	424	0,9	2
ERNESTINOVO	386	0,9	1
DRENJE	376	0,8	1
STRIZIVOJNA	358	0,8	1
PETLOVAC	330	0,7	1
DRAŽ	320	0,7	1
VLADISLAVCI	306	0,7	1
SATNICA ĐAKOVAČKA	306	0,7	1
FERIČANCI	298	0,7	1
MARIJANCI	296	0,7	1
VIŠKOVCI	291	0,6	1
POPOVAC	281	0,6	1
VILJEVO	275	0,6	1
PUNITOVCI	262	0,6	1
GORJANI	257	0,6	1
MAGADENOVAC	240	0,5	1
DONJA MOTIČINA	239	0,5	1
TRNAVA	219	0,5	1
ŠODOLOVCI	203	0,5	1
JAGODNJAK	198	0,4	1
LEVANJSKA VAROŠ	181	0,4	1
PODRAVSKA MOSLAVINA	157	0,3	1
VUKA	156	0,3	1
Ukupno	45.018		

Tablica 68. Prikaz broja osoba s invaliditetom prema spolu, dobnim skupinama i gradovima/općinama Osječko-baranjske županije

Grad	Dobne skupine					
	0 – 19		20 - 64		65+	
	m	ž	m	ž	m	ž
ANTUNOVAC	53	23	255	128	115	83
BELI MANASTIR	78	64	340	224	317	239
BELIŠĆE	88	93	551	318	365	298
BILJE	45	16	231	132	163	106
BIZOVAC	34	19	178	114	161	139
ČEMINAC	38	22	148	57	119	66
ČEPIN	87	66	552	308	420	279
DARDA	71	53	293	213	211	123
DONJA MOTIČINA	9	7	92	36	50	45
DONJI MIHOLJAC	59	47	311	201	270	209
DRAŽ	25	16	85	52	87	55
DRENJE	31	20	149	63	61	52
ĐAKOVO	228	151	1.310	726	783	661
ĐURĐENOVAC	73	40	401	193	293	289
ERDUT	49	38	277	171	243	202
ERNESTINOVO	18	18	142	64	91	53
FERIČANCI	15	6	104	37	76	60
GORJANI	16	20	84	36	57	44
JAGODNJAK	18	17	39	49	43	32
KNEŽEVI VINOGRADI	33	15	147	88	125	64
KOŠKA	33	30	181	94	129	117
LEVANJSKA VAROŠ	14	2	68	36	25	36
MAGADENOVAC	22	10	65	44	55	44
MARIJANCI	15	14	105	56	58	48
NAŠICE	171	104	748	433	504	544
OSIJEK	939	580	4.523	3.285	3.556	4.035
PETLOVAC	28	11	118	57	70	46
PETRIJEVCI	28	16	132	76	85	87
PODGORAČ	44	24	137	83	86	110
PODRAVSKA MOSLAVINA	16	7	60	24	33	17
POPOVAC	15	20	80	51	78	37
PUNITOVCI	14	16	93	56	46	37
SATNICA ĐAKOVAČKA	17	15	114	64	65	31
SEMELJCI	58	62	244	141	104	94
STRIZIVOJNA	31	19	140	61	66	41
ŠODOLOVCI	9	11	45	44	47	47
TRNAVA	14	9	81	32	49	34
VALPOVO	88	33	583	260	366	343
VILJEVO	18	13	78	63	58	45
VIŠKOVCI	16	9	105	64	56	41
VLADISLAVCI	17	8	108	54	55	64
VUKA	6	5	66	29	30	20

Iz Osječko-baranjske županije, u Registar osoba s invaliditetom, pristigla su rješenja o primjerenom obliku školovanja za 4.297 osoba s većim brojem muških osoba (62%). Oštećenja govorno-glasovne komunikacije i specifične teškoće učenja, višestruka oštećenja i intelektualna oštećenja najčešći su specificirani uzroci koji određuju potrebu primjerenog oblika školovanja. U Osječko-baranjskoj županiji žive 6.264 branitelja s invaliditetom te 425 osoba koje imaju posljedice ratnih djelovanja iz II svjetskog rata ili su civilni invalidi rata i poraća.

12.2. Vrste oštećenja, oštećenja funkcionalnih sposobnosti i vrste pomagala

Najčešće vrste oštećenja kod osoba s invaliditetom s područja Osječko-baranjske županije, na temelju Zakona o Registru osoba s invaliditetom (NN 63/22), su višestruka oštećenja, oštećenja lokomotornog sustava te oštećenja drugih organa (tablica 69.a). Vrste oštećenja koje uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose stupnju funkcionalnog oštećenja osobe razvrstane prema spolu i dobnim skupinama nalaze se u tablici 69.b.

Tablica 69.a. Prikaz vrsta oštećenja koje uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose stupnju funkcionalnog oštećenja osobe

Vrste oštećenja	Ukupan broj	% od ukupnog broja osoba s invaliditetom	Prevalencija / 1.000 stanovnika
Višestruka oštećenja	14.003	31,1	54
Oštećenja lokomotornog sustava	12.128	26,9	47
Oštećenja drugih organa i organskih sustava, kromosomopatije, prirodene anomalije i rijetke bolesti	12.029	26,7	46
Mentalna oštećenja	11.636	25,8	45
Oštećenja središnjeg živčanog sustava	6.298	14,0	24
Oštećenja govorno-glasovne komunikacije	3.532	7,8	14
Intelektualna oštećenja	2.543	5,6	10
Oštećenja vida	1.463	3,2	6
Oštećenja sluha	1.304	2,9	5
Oštećenja perifernog živčanog sustava	1.227	2,7	5
Poremećaji iz spektra autizma	328	0,7	1
Gluhosljepoća	13	< 0,1	0,1

Tablica 69.b. Prikaz vrsta oštećenja koje uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose stupnju funkcionalnog oštećenja osobe prema spolu i dobnim skupinama

Vrste oštećenja	Spol	Dobne skupine		
		0 - 19	20 - 64	65+
Višestruka oštećenja	ž	573	2763	3044
	m	965	4204	2454
Oštećenja lokomotornog sustava	ž	94	2234	3392
	m	93	3283	3032
Oštećenja drugih organa i organskih sustava, kromosomopatije, prirodene anomalije i rijetke bolesti	ž	229	3089	3536
	m	287	2276	2612
Mentalna oštećenja	ž	108	1709	1889
	m	303	5049	2578
Oštećenja središnjeg živčanog sustava	ž	351	1153	1417
	m	459	1524	1394
Oštećenja govorno-glasovne komunikacije	ž	610	599	99
	m	1109	998	117
Intelektualna oštećenja	ž	297	696	57
	m	467	976	50
Oštećenja vida	ž	43	246	418
	m	62	375	319
Oštećenja sluha	ž	45	206	296
	m	65	375	317
Oštećenja perifernog živčanog sustava	ž	17	246	195
	m	12	481	276
Poremećaji iz spektra autizma	ž	59	27	0
	m	184	57	1
Gluhosljepoća	ž	0	0	6
	m	0	2	5

Najčešći uzroci oštećenja lokomotornog sustava koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose funkcionalnom oštećenju pripadaju skupini dorzopatija (M40-M54), dok najčešći uzroci oštećenja drugih organa i organskih sustava koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose funkcionalnom oštećenju pripadaju skupini ostalih oblika srčanih bolesti (I30-I52).

Izvršje o osobama s invaliditetom u Republici Hrvatskoj

Broj osoba sa 100% oštećenjem moguće je prikazati samo, zbog nepostojanja jedinstvenog propisa, prikazom stanja u resorima koji koriste postojeće za vrednovanje opsega oštećenja. Takvim načinom prikaza dolazimo do podataka da je u Osječko-baranjskoj županiji 0,5%, od ukupnog broja osoba s invaliditetom, vještačeno kao osobe sa 100% oštećenjem od čega je 1.565 u bazi Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje, 124 branitelja Domovinskog rata, dok ih 15 ima 100% oštećenje kao posljedicu ratnih ili poratnih događanja u II svjetskom ratu.

U tablici 70 prikazani su podaci o nekim dijagnozama koje se mogu kvalificirati kao teži oblici invaliditeta.

Tablica 70. Prikaz nekih dijagnoza koje u potpunosti ili većoj mjeri invalidiziraju osobu

MKB-šifra	Opis dijagnoze	Broj osoba
F00-F09	Organski i simptomatski duševni poremećaji	2.020
F20-F29	Shizofrenija, shizotipni i sumanutni poremećaji	1.661
F84	Pervazivni razvojni poremećaj (autizam)	328
G10-G13	Sistemne atrofije koje zahvaćaju središnji živčani sustav	53
G70-G73	Bolesti mioneuralne veze i mišića	107
G80-G83	Cerebralna paraliza i ostali paralitični sindromi	2.139
H53-H54	Vidni poremećaji i sljepoća	1.229
H90-H95	Drugi poremećaji uha	1.288
Q90	Down-sindrom	142
S48	Amputacija obje nadlaktice	3
S58	Amputacija obje podlaktice	1
S78	Amputacija obje natkoljenice	5
S88	Amputacija obje potkoljenice	3
S98	Amputacija oba stopala	3
G35	Multipla skleroza	295

Najčešća oštećenja funkcionalnih sposobnosti kod osoba s invaliditetom s područja Osječko-baranjske županije su kronične bolesti te psihičke bolesti (tablica 71.a). Prikaz prema oštećenjima funkcionalnih sposobnosti s pripadajućim razradama prema razinama oštećenja te spolu i dobnim skupinama nalaze se u tablicama 71.a i 71.b. Ovdje je važno istaknuti da se oštećenja funkcionalnih sposobnosti procjenjuju od 01.01.2015. godine, odnosno od uspostave jedinstvenog tijela vještačenja.

Tablica 71.a. Prikaz prema oštećenjima funkcionalnih sposobnosti – razrada prema razinama oštećenja

Vrste oštećenja	1. razina	2. razina	3. razina	4. razina	Nedefinirano	Ukupno
Kronične bolesti	1.618	2.396	3.611	2.265	23	9.913
Psihičke bolesti	459	808	874	351	5.548	8.040
Poremećaj glasa, jezika i govora	11	36	40	59	2.428	2.574
Višestruke teškoće	-	-	-	-	-	2.500
Intelektualne teškoće	46	165	325	521	1.250	2.307
Tjelesno oštećenje	370	490	375	458	1	1.694
Oštećenje vida	106	128	151	168	572	1.125
Kronične bolesti kod djece	42	282	496	252	0	1.072
Oštećenje sluha	61	127	152	74	443	857
Razvojne teškoće koje nisu definirane Listom oštećenja	43	139	309	74	43	608
Poremećaj iz autističnog spektra	-	-	26	221	43	290
Gluhosljepoća	-	-	0	4	1	5

Tablica 71.b. Prikaz prema oštećenjima funkcionalnih sposobnosti – razrada prema spolu i dobnim skupinama

Vrste oštećenja	Spol	Dobne skupine		
		0 - 19	20 - 64	65+
Kronične bolesti	ž	46	2.715	3.042
	m	49	2.014	2.047
Psihičke bolesti	ž	64	1.166	1.416
	m	168	3.348	1.878
Poremećaj glasa, jezika i govora	ž	478	466	28
	m	790	777	35
Višestruke teškoće	ž	322	608	22
	m	546	993	9
Intelektualne teškoće	ž	261	644	55
	m	411	889	47
Tjelesno oštećenje	ž	51	358	476
	m	63	448	298
Oštećenje vida	ž	27	167	353
	m	41	274	263
Kronične bolesti kod djece	ž	500	-	-
	m	572	-	-
Oštećenje sluha	ž	33	148	176
	m	47	247	206
Razvojne teškoće koje nisu definirane Listom oštećenja	ž	225	-	-
	m	383	-	-
Poremećaj iz autističnog spektra	ž	48	19	0
	m	175	47	1
Gluhosljepoća	ž	0	0	4
	m	0	0	1

U tablici 72 prikazani su podaci o korištenju pomagala kod osoba s invaliditetom u Osječko-baranjskoj županiji pri čemu su najčešće korištena očna i tiftotehnička pomagala, pomagala kod šećerne bolesti i pomagala za urogenitalni sustav.

Tablica 72. Prikaz raspodjele vrste pomagala koje koriste osobe s invaliditetom – razrada prema spolu

Vrste pomagala koje koriste osobe s invaliditetom	Spol		Ukupno
	m	ž	
Očna i tiftotehnička pomagala	4.137	3.952	8.089
Pomagala kod šećerne bolesti	3.370	2.430	5.800
Pomagala za urogenitalni sustav	1.962	3.491	5.453
Pomagala za kretanje	1.644	1.913	3.557
Druga pomagala	775	1.557	2.332
Obloge za rane	1.010	957	1.967
Ortoze	581	788	1.369
Slušna i surdotehnička pomagala	676	544	1.220
Ortopedske cipele	632	552	1.184
Pomagala za disanje	388	230	618
Pomagala za probavni sustav, stoma pomagala	352	217	569
Potrošni dijelovi za proteze za noge	213	59	272
Proteze za noge	210	58	268
Pomagala za govor	91	20	111
Proteze za ruke	14	3	17
Ortoproteze i elektronički uređaji	2	3	5
Pomagala za dijalizu	4	1	5
Ukupno	16.061	16.775	32.836

13. Požeško-slavonska županija**13.1. Opći sociodemografski podaci**

U Požeško-slavonskoj županiji, po stanju na dan 04.09.2023., živi 13.108 osoba s invaliditetom od čega su 7.634 muškog spola (58,2%) i 5.474 ženskog spola (41,8%) (tablica 1) te na taj način osobe s invaliditetom čine 20,4% ukupnog stanovništva Požeško-slavonske županije (tablica 2). Najveći broj osoba s invaliditetom, njih 6.193 (47,2%), su u dobnoj skupini 65+ godina (tablica 1). Iz tablice 1 moguće je uočiti da je invaliditet prisutan u svim dobnim skupinama, a u udjelu od 7,2% prisutan je i u dječjoj dobi, 0 - 19 godina. Ako se razmotri koliki je udio osoba s invaliditetom u ukupnom stanovništvu županije, prema navedenim dobnim skupinama, dolazimo do podatka da je Požeško-slavonska županija iznad prosjeka RH za radno-aktivnu dobnu skupinu, dobnu skupinu 65+ te za ukupnu prevalenciju, dok je prevalencija u dječjoj dobi ispod prosjeka RH (tablica 2).

Prikaz udjela osoba s invaliditetom u ukupnom stanovništvu gradova/općina Požeško-slavonske županije te razrada prema spolu i dobnim skupinama nalaze se u tablicama 73 i 74.

Tablica 73. Prikaz udjela osoba s invaliditetom u ukupnom stanovništvu gradova/općina Požeško-slavonske županije – prevalencija invaliditeta na 1.000 stanovnika

Grad	Broj osoba	% od ukupnog broja osoba s invaliditetom	Prevalencija / 1.000 stanovnika
POŽEGA	4.367	33,3	68
PLETERNICA	1.923	14,7	30
PAKRAC	1.591	12,1	25
LIPIK	1.129	8,6	18
KUTJEVO	982	7,5	15
VELIKA	853	6,5	13
BRESTOVAC	692	5,3	11
JAKŠIĆ	623	4,8	10
KAPTOL	541	4,1	8
ČAGLIN	402	3,1	6
Nepoznato	5	< 0,1	0,1
Ukupno	13.108		

Tablica 74. Prikaz broja osoba s invaliditetom prema spolu, dobnim skupinama i gradovima/općinama Požeško-slavonske županije

Grad	Dobne skupine					
	0 - 19		20 - 64		65+	
	m	ž	m	ž	m	ž
BRESTOVAC	28	21	173	83	223	164
ČAGLIN	25	14	120	53	107	83
JAKŠIĆ	33	23	177	108	161	121
KAPTOL	23	6	180	97	139	96
KUTJEVO	40	28	323	149	245	197
LIPIK	58	46	317	170	279	259
PAKRAC	55	41	461	255	394	385
PLETERNICA	83	67	630	297	480	366
POŽEGA	156	131	1.169	798	1.060	1.053
VELIKA	38	31	251	157	201	175

Iz Požeško-slavonske županije, u Registar osoba s invaliditetom, pristigla su rješenja o primjerenom obliku školovanja za 885 osoba s većim brojem muških osoba (64%). Oštećenja govorno-glasovne komunikacije i specifične teškoće učenja, višestruka oštećenja te intelektualna oštećenja najčešći su specificirani uzroci koji određuju potrebu primjerenog oblika školovanja. U Požeško-slavonskoj županiji žive 1.433 branitelja s invaliditetom te 69 osoba koje imaju posljedice ratnih djelovanja iz II svjetskog rata ili su civilni invalidi rata i porača.

13.2. Vrste oštećenja, oštećenja funkcionalnih sposobnosti i vrste pomagala

Najčešće vrste oštećenja kod osoba s invaliditetom s područja Požeško-slavonske županije, na temelju Zakona o Registru osoba s invaliditetom (NN 63/22), su višestruka oštećenja, oštećenja lokomotornog sustava te oštećenja drugih organa (tablica 75.a). Vrste oštećenja koje uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose stupnju funkcionalnog oštećenja osobe razvrstane prema spolu i dobnim skupinama nalaze se u tablici 75.b.

Tablica 75.a. Prikaz vrsta oštećenja koje uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose stupnju funkcionalnog oštećenja osobe

Vrste oštećenja	Ukupan broj	% od ukupnog broja osoba s invaliditetom	Prevalencija / 1.000 stanovnika
Višestruka oštećenja	4.768	36,4	74
Oštećenja lokomotornog sustava	4.392	33,5	68
Oštećenja drugih organa i organskih sustava, kromosomopatije, prirodene anomalije i rijetke bolesti	4.024	30,7	63
Mentalna oštećenja	3.238	24,7	50
Oštećenja središnjeg živčanog sustava	2.450	18,7	38
Oštećenja govorno-glasovne komunikacije	1.094	8,3	17
Intelektualna oštećenja	927	7,1	14
Oštećenja sluha	552	4,2	9
Oštećenja perifernog živčanog sustava	522	4,0	8
Oštećenja vida	469	3,6	7
Poremećaji iz spektra autizma	78	0,6	1
Gluhosljepoća	2	< 0,1	< 0,1

Tablica 75.b. Prikaz vrsta oštećenja koje uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose stupnju funkcionalnog oštećenja osobe prema spolu i dobnim skupinama

Vrste oštećenja	Spol	Dobne skupine		
		0 - 19	20 - 64	65+
Višestruka oštećenja	ž	121	785	1.221
	m	188	1.278	1.175
Oštećenja lokomotornog sustava	ž	21	671	1.257
	m	14	1.170	1.259
Oštećenja drugih organa i organskih sustava, kromosomopatije, prirodene anomalije i rijetke bolesti	ž	55	684	1.284
	m	76	752	1.173
Mentalna oštećenja	ž	37	452	556
	m	83	1.377	733
Oštećenja središnjeg živčanog sustava	ž	91	380	618
	m	92	607	662
Oštećenja govorno-glasovne komunikacije	ž	174	186	34
	m	297	358	45
Intelektualna oštećenja	ž	78	312	24
	m	104	375	34
Oštećenja sluha	ž	13	74	139
	m	7	158	161
Oštećenja perifernog živčanog sustava	ž	6	107	112
	m	4	170	123
Oštećenja vida	ž	14	98	130
	m	14	97	116
Poremećaji iz spektra autizma	ž	13	6	0
	m	50	9	0
Gluhosljepoća	ž	0	2	0
	m	0	0	0

Najčešći uzroci oštećenja lokomotornog sustava koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose funkcionalnom oštećenju pripadaju skupini dorzopatija (M40-M54), dok najčešći uzroci oštećenja drugih organa i organskih sustava koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetna dijagnoza pridonose funkcionalnom oštećenju pripadaju skupini ostalih oblika srčanih bolesti (I30-I52).

Broj osoba sa 100% oštećenjem moguće je prikazati samo, zbog nepostojanja jedinstvenog propisa, prikazom stanja u resorima koji koriste postojeće za vrednovanje opsega oštećenja. Takvim načinom prikaza dolazimo do podataka da u Požeško-slavonskoj županiji je 0,2%, od ukupnog broja osoba s invaliditetom, vještačeno kao osobe sa 100% oštećenjem od čega je 675 u bazi Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje, 47 branitelja Domovinskog rata, dok ih 5 ima 100% oštećenje kao posljedicu ratnih ili poratnih događanja u II svjetskom ratu.

U tablici 76 prikazani su podaci o nekim dijagnozama koje se mogu kvalificirati kao teži oblici invaliditeta.

Tablica 76. Prikaz nekih dijagnoza koje u potpunosti ili većoj mjeri invalidiziraju osobu

MKB-šifra	Opis dijagnoze	Broj osoba
F00-F09	Organski i simptomatski duševni poremećaji	934
F20-F29	Shizofrenija, shizotipni i sumanutni poremećaji	462
F84	Pervazivni razvojni poremećaj (autizam)	78
G10-G13	Sistemne atrofije koje zahvaćaju središnji živčani sustav	25
G70-G73	Bolesti mioneuralne veze i mišića	42
G80-G83	Cerebralna paraliza i ostali paralitični sindromi	702
H53-H54	Vidni poremećaji i sljepoća	461
H90-H95	Drugi poremećaji uha	555
Q90	Down-sindrom	43
S68	Amputacija obje šake	1
S98	Amputacija oba stopala	1
G35	Multipla skleroza	69

Najčešća oštećenja funkcionalnih sposobnosti kod osoba s invaliditetom s područja Požeško-slavonske županije su kronične bolesti te psihičke bolesti (tablica 77.a). Prikaz prema oštećenjima funkcionalnih sposobnosti s pripadajućim razradama prema razinama oštećenja te spolu i dobnim skupinama nalaze se u tablicama 77.a i 77.b. Ovdje je važno istaknuti da se oštećenja funkcionalnih sposobnosti procjenjuju od 01.01.2015. godine, odnosno od uspostave jedinstvenog tijela vještačenja.

Tablica 77.a. Prikaz prema oštećenjima funkcionalnih sposobnosti – razrada prema razinama oštećenja

Vrste oštećenja	1. razina	2. razina	3. razina	4. razina	Nedefinirano	Ukupno
Kronične bolesti	462	1.076	1.519	876	6	3.939
Psihičke bolesti	71	182	234	171	1.440	2.098
Intelektualne teškoće	61	55	90	219	443	868
Tjelesno oštećenje	211	186	152	316	1	866
Poremećaj glasa, jezika i govora	12	8	12	54	764	850
Kronične bolesti kod djece	31	142	119	82	0	374
Oštećenje vida	32	32	35	84	164	347
Oštećenje sluha	20	41	31	18	172	282
Višestruke teškoće	-	-	-	-	-	187
Razvojne teškoće koje nisu definirane Listom oštećenja	19	27	71	6	13	136
Poremećaj iz autističnog spektra	-	-	15	44	6	65
Gluhosljepoća	-	-	0	1	0	1

Tablica 77.b. Prikaz prema oštećenjima funkcionalnih sposobnosti – razrada prema spolu i dobnim skupinama

Vrste oštećenja	Spol	Dobne skupine		
		0 - 19	20 - 64	65+
Kronične bolesti	Ž	17	905	1.322
	M	7	720	968
Psihičke bolesti	Ž	20	295	346
	M	25	927	485
Intelektualne teškoće	Ž	72	293	24
	M	96	350	33
Tjelesno oštećenje	Ž	16	138	305
	M	11	199	197
Poremećaj glasa, jezika i govora	Ž	138	155	8
	M	217	313	19
Kronične bolesti kod djece	Ž	180	-	-
	M	194	-	-
Oštećenje vida	Ž	7	69	91
	M	5	78	97
Oštećenje sluha	Ž	8	46	65
	M	4	68	91
Višestruke teškoće	Ž	30	45	0
	M	33	78	1
Razvojne teškoće koje nisu definirane Listom oštećenja	Ž	57	-	-
	M	79	-	-
Poremećaj iz autističnog spektra	Ž	8	5	0
	M	45	7	0
Gluhosljepoća	Ž	0	1	0
	M	0	0	0

U tablici 78 prikazani su podaci o korištenju pomagala kod osoba s invaliditetom u Požeško-slavonskoj županiji pri čemu su najčešće korištena očna i tiflehnička pomagala, pomagala kod šećerne bolesti i pomagala za urogenitalni sustav.

Tablica 78. Prikaz raspodjele vrste pomagala koje koriste osobe s invaliditetom – razrada prema spolu

Vrste pomagala koje koriste osobe s invaliditetom	Spol		Ukupno
	M	ž	
Očna i tiflehnička pomagala	1.579	1.489	3.068
Pomagala kod šećerne bolesti	1.077	757	1.834
Pomagala za urogenitalni sustav	604	1.181	1.785
Pomagala za kretanje	671	742	1.413
Druga pomagala	304	604	908
Ortoze	273	344	617
Obloge za rane	249	274	523
Ortopedske cipele	278	244	522
Slušna i surdotehnička pomagala	279	227	506
Pomagala za disanje	166	80	246
Pomagala za probavni sustav, stoma pomagala	114	67	181
Potrošni dijelovi za proteze za noge	69	23	92
Proteze za noge	68	24	92
Pomagala za govor	27	5	32
Proteze za ruke	10	4	14
Pomagala za dijalizu	0	1	1
Ortoproteze i elektronički uređaji	0	0	0
Ukupno	5.768	6.066	11.834

14. Primorsko-goranska županija**14.1. Opći sociodemografski podaci**

U Primorsko-goranskoj županiji, po stanju na dan 04.09.2023., živi 34.947 osoba s invaliditetom od čega su 17.854 muškog spola (51,1%) i 17.093 ženskog spola (48,9%) (tablica 1) te na taj način osobe s invaliditetom čine 13,1% ukupnog stanovništva Primorsko-goranske županije (tablica 2). Najveći broj osoba s invaliditetom, njih 18.538 (53%), je u dobnoj skupini 65+ godina (tablica 1). Iz tablice 1 moguće je uočiti da je invaliditet prisutan u svim dobnim skupinama, a u udjelu od 10,8% prisutan je i u dječjoj dobi, 0 - 19 godina. Ako se razmotri koliki je udio osoba s invaliditetom u ukupnom stanovništvu županije, prema navedenim dobnim skupinama, dolazimo do podatka da je Primorsko-goranska županija ispod prosjeka RH za prevalenciju u dječjoj dobi, radno-aktivnu dobnu skupinu, dobnu skupinu 65+ te za ukupnu prevalenciju (tablica 2).

Prikaz udjela osoba s invaliditetom u ukupnom stanovništvu gradova/općina Primorsko-goranske županije te razrada prema spolu i dobnim skupinama nalaze se u tablicama 79 i 80.

Tablica 79. Prikaz udjela osoba s invaliditetom u ukupnom stanovništvu gradova/općina Primorsko-goranske županije – prevalencija invaliditeta na 1.000 stanovnika

Grad	Broj osoba	% od ukupnog broja osoba s invaliditetom	Prevalencija / 1.000 stanovnika
RIJEKA	15.544	44,5	58
VIŠKOVO	1.771	5,1	7
MATULJI	1.234	3,5	5
OPATIJA	1.196	3,4	4
CRIKVENICA	1.179	3,4	4
KASTAV	1.115	3,2	4
DELNICE	1.040	3,0	4
BAKAR	926	2,6	3
RAB	876	2,5	3
ČAVLE	863	2,5	3
VRBOVSKO	794	2,3	3
MALI LOŠINJ	778	2,2	3
JELENJE	668	1,9	3
KRK	658	1,9	2
ČABAR	634	1,8	2
KRALJEVICA	486	1,4	2
NOVI VINODOLSKI	472	1,4	2
RAVNA GORA	435	1,2	2
KOSTRENA	403	1,2	2
LOVRAN	399	1,1	1
MALINSKA-DUBAŠNICA	360	1,0	1
VINODOLSKA OPĆINA	344	1,0	1
OMIŠALJ	301	0,9	1
DOBRINJ	278	0,8	1
FUŽINE	240	0,7	1
PUNAT	227	0,6	1
CRES	218	0,6	1
KLANA	217	0,6	1
BAŠKA	197	0,6	1
MRKOPALJ	192	0,5	1
BROD MORAVICE	172	0,5	1
LOKVE	171	0,5	1
SKRAD	170	0,5	1
LOPAR	136	0,4	1
MOŠČENIČKA DRAGA	128	0,4	0,5
VRBNIK	124	0,4	0,5
Nepoznato	1	< 0,1	< 0,1
Ukupno	34.947		

Tablica 80. Prikaz broja osoba s invaliditetom prema spolu, dobnim skupinama i gradovima/općinama Primorsko-goranske županije

Grad	Dobne skupine					
	0 - 19		20 - 64		65+	
	m	ž	m	ž	m	ž
BAKAR	59	35	220	159	233	220
BAŠKA	14	11	38	28	58	48
BROD MORAVICE	9	10	25	27	42	59
CRES	14	13	41	40	58	52
CRIKVENICA	78	45	244	172	320	320
ČABAR	19	13	110	82	177	233
ČAVLE	49	36	179	158	225	216
DELNICE	53	39	210	191	236	311
DOBRINJ	30	17	49	32	85	65
FUŽINE	12	3	44	35	85	61
JELENJE	50	33	158	111	167	149
KASTAV	121	61	214	173	261	285
KLANA	12	4	31	39	75	56
KOSTRENA	35	23	77	65	98	105
KRALJEVICA	38	19	108	88	106	127
KRK	68	41	110	110	166	163
LOKVE	2	2	29	25	45	68
LOPAR	7	8	34	19	51	17
LOVRAN	25	13	79	65	107	110
MALI LOŠINJ	89	39	155	129	178	188
MALINSKA-DUBAŠNICA	30	25	69	42	93	101
MATULJI	113	50	239	223	279	330
MOŠČENIČKA DRAGA	8	5	29	14	41	31
MRKOPALJ	8	2	38	33	53	58
NOVI VINODOLSKI	28	11	104	48	161	120
OMIŠALJ	33	23	52	53	81	59
OPATIJA	83	46	199	190	283	395
PUNAT	12	11	49	34	68	53
RAB	72	46	169	132	252	205
RAVNA GORA	10	7	73	70	103	172
RIJEKA	958	576	3.031	2.676	3.614	4.689
SKRAD	5	1	20	18	41	85
VINODOLSKA OPĆINA	16	14	70	47	110	87
VIŠKOVO	168	98	396	323	415	371
VRBNIK	10	4	20	12	42	36
VRBOVSKO	28	18	163	101	202	282

Iz Primorsko-goranske županije, u Registar osoba s invaliditetom, pristigla su rješenja o primjerenom obliku školovanja za 3.074 osobe s većim brojem muških osoba (68%). Oštećenja govorno-glasovne komunikacije i specifične teškoće učenja, mentalna oštećenja te višestruka oštećenja najčešći su specificirani uzroci koji određuju potrebu primjerenog oblika školovanja. U Primorsko-goranskoj županiji živi 1.508 branitelja s invaliditetom te 228 osoba koje imaju posljedice ratnih djelovanja iz II svjetskog rata ili su civilni invalidi rata i poraća.

14.2. Vrste oštećenja, oštećenja funkcionalnih sposobnosti i vrste pomagala

Najčešće vrste oštećenja kod osoba s invaliditetom s područja Primorsko-goranske županije, na temelju Zakona o Registru osoba s invaliditetom (NN 63/22), su oštećenja drugih organa, višestruka oštećenja te oštećenja lokomotornog sustava (tablica 81.a). Vrste oštećenja koje uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose stupnju funkcionalnog oštećenja osobe razvrstane prema spolu i dobnim skupinama nalaze se u tablici 81.b.

Tablica 81.a. Prikaz vrsta oštećenja koje uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose stupnju funkcionalnog oštećenja osobe

Vrste oštećenja	Ukupan broj	% od ukupnog broja osoba s invaliditetom	Prevalencija / 1.000 stanovnika
Oštećenja drugih organa i organskih sustava, kromosomopatije, prirodene anomalije i rijetke bolesti	12.174	34,8	46
Višestruka oštećenja	10.810	30,9	41
Oštećenja lokomotornog sustava	9.558	27,3	36
Mentalna oštećenja	7.726	22,1	29
Oštećenja središnjeg živčanog sustava	5.342	15,3	20
Oštećenja govorno-glasovne komunikacije	3.046	8,7	11
Oštećenja vida	1.387	4,0	5
Oštećenja sluha	1.240	3,5	5
Intelektualna oštećenja	1.151	3,3	4
Oštećenja perifernog živčanog sustava	1.003	2,9	4
Poremećaji iz spektra autizma	349	1,0	1
Gluhoslijepečća	12	< 0,1	< 0,1

Tablica 81.b. Prikaz vrsta oštećenja koje uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose stupnju funkcionalnog oštećenja osobe prema spolu i dobnim skupinama

Vrste oštećenja	Spol	Dobne skupine		
		0 - 19	20 - 64	65+
Oštećenja drugih organa i organskih sustava, kromosomopatije, prirodene anomalije i rijetke bolesti	ž	198	2.356	4.455
	m	224	1.667	3.274
Višestruka oštećenja	ž	330	1.738	3.429
	m	712	2.143	2.458
Oštećenja lokomotornog sustava	ž	59	1.568	3.549
	m	76	1.718	2.588
Mentalna oštećenja	ž	218	1.454	1.606
	m	590	2.430	1.428
Oštećenja središnjeg živčanog sustava	ž	210	943	1.417
	m	254	1.107	1.411
Oštećenja glasovno govorne komunikacije	ž	658	295	64
	m	1.283	645	101
Oštećenja sluha	ž	34	165	394
	m	42	217	388
Oštećenja vida	ž	29	191	484
	m	35	259	389
Intelektualna oštećenja	ž	103	335	53
	m	158	442	60
Oštećenja perifernog živčanog sustava	ž	14	168	278
	m	21	253	269
Poremećaji iz spektra autizma	ž	49	18	2
	m	203	76	1
Gluhoslijepečća	ž	0	2	4
	m	0	1	5

Najčešći uzroci oštećenja drugih organa i organskih sustava koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose funkcionalnom oštećenju pripadaju zloćudnoj novotvorini dojke (C50) i skupini ostalih oblika srčanih bolesti (I30-I52), dok najčešći uzroci oštećenja lokomotornog sustava koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose funkcionalnom oštećenju pripadaju skupini dorzopatija (M40-M54).

Izvršje o osobama s invaliditetom u Republici Hrvatskoj

Broj osoba sa 100% oštećenjem moguće je prikazati samo, zbog nepostojanja jedinstvenog propisa, prikazom stanja u resorima koji koriste postotke za vrednovanje opsega oštećenja. Takvim načinom prikaza dolazimo do podataka da je u Primorsko-goranskoj županiji 0,4%, od ukupnog broja osoba s invaliditetom, vještačeno kao osobe sa 100% oštećenjem od čega su 1.302 u bazi Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje, 56 branitelja Domovinskog rata, dok ih 30 ima 100% oštećenje kao posljedicu ratnih ili poratnih događanja u II svjetskom ratu.

U tablici 82 prikazani su podaci o nekim dijagnozama koje se mogu kvalificirati kao teži oblici invaliditeta.

Tablica 82. Prikaz nekih dijagnoza koje u potpunosti ili većoj mjeri invalidiziraju osobu

MKB-šifra	Opis dijagnoze	Broj osoba
F00-F09	Organski i simptomatski duševni poremećaji	2.353
F20-F29	Shizofrenija, shizotipni i sumanutni poremećaji	1.911
F84	Pervazivni razvojni poremećaj (autizam)	349
G10-G13	Sistemne atrofije koje zahvaćaju središnji živčani sustav	61
G70-G73	Bolesti mioneuralne veze i mišića	105
G80-G83	Cerebralna paraliza i ostali paralitični sindromi	1.559
H53-H54	Vidni poremećaji i sljepoća	1.013
H90-H95	Drugi poremećaji uha	1.226
Q90	Down-sindrom	95
S48	Amputacija obje nadlaktice	4
S58	Amputacija obje podlaktice	1
S78	Amputacija obje natkoljenice	4
S88	Amputacija obje potkoljenice	7
S98	Amputacija oba stopala	2
G35	Multipla skleroza	355

Najčešća oštećenja funkcionalnih sposobnosti kod osoba s invaliditetom s područja Primorsko-goranske županije su kronične bolesti te psihičke bolesti (tablica 83.a). Prikaz prema oštećenjima funkcionalnih sposobnosti s pripadajućim razradama prema razinama oštećenja te spolu i dobnim skupinama nalaze se u tablicama 83.a i 83.b. Ovdje je važno istaknuti da se oštećenja funkcionalnih sposobnosti procjenjuju od 01.01.2015. godine, odnosno od uspostave jedinstvenog tijela vještačenja.

Tablica 83.a. Prikaz prema oštećenjima funkcionalnih sposobnosti – razrada prema razinama oštećenja

Vrste oštećenja	1. razina	2. razina	3. razina	4. razina	Nedefiniran	Ukupno
Kronične bolesti	1.824	2.932	3.499	957	17	9.229
Psihičke bolesti	385	730	984	240	3.954	6.293
Tjelesno oštećenje	1.330	1.460	1.475	450	1	4.716
Poremećaj glasa, jezika i govora	26	45	29	52	2.242	2.394
Oštećenje vida	178	172	134	143	579	1.206
Intelektualne teškoće	32	56	154	405	429	1.076
Oštećenje sluha	145	93	163	21	505	927
Višestruke teškoće	-	-	-	-	-	862
Kronične bolesti kod djece	47	256	384	150	0	837
Razvojne teškoće koje nisu definirane Listom oštećenja	9	103	258	41	32	443
Poremećaji iz autističnog spektra	-	-	124	154	41	319

Tablica 83.b. Prikaz prema oštećenjima funkcionalnih sposobnosti – razrada prema spolu i dobnim skupinama

Vrste oštećenja	Spol	Dobne skupine		
		0 - 19	20 - 64	65+
Kronične bolesti	ž	71	2.077	3.056
	m	81	1.558	2.386
Psihičke bolesti	ž	146	1.206	1.433
	m	391	1.889	1.228
Tjelesno oštećenje	ž	64	903	1.707
	m	68	869	1.105
Poremećaj glasa, jezika i govora	ž	534	247	25
	m	1.031	506	51
Oštećenje vida	ž	15	150	453
	m	22	208	358
Intelektualne teškoće	ž	89	320	52
	m	137	419	59
Oštećenje sluha	ž	26	113	299
	m	33	164	292
Višestruke teškoće	ž	139	100	2
	m	388	233	0
Kronične bolesti kod djece	ž	403	-	-
	m	434	-	-
Razvojne teškoće koje nisu definirane Listom oštećenja	ž	172	-	-
	m	271	-	-
Poremećaji iz autističnog spektra	ž	45	16	2
	m	185	70	1

U tablici 84 prikazani su podaci o korištenju pomagala kod osoba s invaliditetom u Primorsko-goranskoj županiji pri čemu su najčešće korištena očna i tiftotehnička pomagala, pomagala za urogenitalni sustav i pomagala kod šećerne bolesti.

Tablica 84. Prikaz raspodjele vrste pomagala koje koriste osobe s invaliditetom – razrada prema spolu

Vrste pomagala koje koriste osobe s invaliditetom	Spol		Ukupno
	m	ž	
Očna i tiftotehnička pomagala	2.896	3.585	6.481
Pomagala za urogenitalni sustav	2.114	3.783	5.897
Pomagala kod šećerne bolesti	2.527	2.121	4.648
Pomagala za kretanje	1.291	1.584	2.875
Druga pomagala	750	1.823	2.573
Obloge za rane	1.005	1.038	2.043
Ortoze	759	1.070	1.829
Slušna i surdotehnička pomagala	660	637	1.297
Ortopedske cipele	504	436	940
Pomagala za disanje	479	276	755
Pomagala za probavni sustav, stoma pomagala	361	188	549
Potrošni dijelovi za proteze za noge	259	90	349
Proteze za noge	253	88	341
Pomagala za govor	89	18	107
Pomagala za dijalizu	29	15	44
Proteze za ruke	13	3	16
Ortoproteze i elektronički uređaji	3	1	4
Ukupno	13.992	16.756	30.748

15. Sisačko-moslavačka županija**15.1. Opći sociodemografski podaci**

U Sisačko-moslavačkoj županiji, po stanju na dan 04.09.2023., žive 28.344 osobe s invaliditetom od čega je 16.609 muškog spola (58,6%) i 11.735 ženskog spola (41,4%) (tablica 1) te na taj način osobe s invaliditetom čine 20,2% ukupnog stanovništva Sisačko-moslavačke županije (tablica 2). Najveći broj osoba s invaliditetom, njih 13.071 (46,1%) je u dobnoj skupini 65+ godina (tablica 1). Iz tablice 1 moguće je uočiti da je invaliditet prisutan u svim dobnim skupinama, a u udjelu od 13% prisutan je i u dječjoj dobi, 0 - 19 godina. Ako se razmotri koliki je udio osoba s invaliditetom u ukupnom stanovništvu županije, prema navedenim dobnim skupinama, dolazimo do podatka da je Sisačko-moslavačka županija iznad prosjeka RH za prevalenciju u dječjoj dobi, za radno-aktivnu dobnu skupinu, dobnu skupinu 65+ te ukupnu prevalenciju (tablica 2).

Prikaz udjela osoba s invaliditetom u ukupnom stanovništvu gradova/općina Sisačko-moslavačke županije te razrada prema spolu i dobnim skupinama nalaze se u tablicama 85 i 86.

Iz Sisačko-moslavačke županije, u Registar osoba s invaliditetom, pristigla su rješenja o primjerenom obliku školovanja za 1.829 osoba s većim brojem muških osoba (64%). Oštećenja govorno-glasovne komunikacije i specifične teškoće učenja, višestruka oštećenja te intelektualna oštećenja najčešći su specificirani uzroci koji određuju potrebu primjerenog oblika školovanja. U Sisačko-moslavačkoj županiji živi 3.719 branitelja s invaliditetom te 238 osoba koje imaju posljedice ratnih djelovanja iz II svjetskog rata ili su civilni invalidi rata i porača.

Tablica 85. Prikaz udjela osoba s invaliditetom u ukupnom stanovništvu gradova/općina Sisačko-moslavačke županije - prevalencija invaliditeta na 1.000 stanovnika

Grad	Broj osoba	% od ukupnog broja osoba s invaliditetom	Prevalencija / 1.000 stanovnika
SISAK	8.746	30,9	62
PETRINJA	4.227	14,9	30
KUTINA	3.078	10,9	22
NOVSKA	2.217	7,8	16
GLINA	1.661	5,9	12
POPOVAČA	1.635	5,8	12
SUNJA	971	3,4	7
LEKENIK	945	3,3	7
DVOR	792	2,8	6
LIPOVLJANI	550	1,9	4
MARTINSKA VES	527	1,9	4
HRVATSKA KOSTAJNICA	489	1,7	3
GVOZD	471	1,7	3
TOPUSKO	423	1,5	3
VELIKA LUDINA	392	1,4	3
JASENOVAC	347	1,2	2
DONJI KUKURUZARI	334	1,2	2
HRVATSKA DUBICA	314	1,1	2
MAJUR	225	0,8	2
Ukupno	28.344		

Tablica 86. Prikaz broja osoba s invaliditetom prema spolu, dobnim skupinama i gradovima/općinama Sisačko-moslavačke županije

Grad	Dobne skupine					
	0 - 19		20 - 64		65+	
	m	ž	m	ž	m	ž
DONJI KUKURUZARI	17	4	106	28	101	78
DVOR	28	19	121	71	341	212
GLINA	99	69	451	218	456	368
GVOZD	22	9	92	63	139	146
HRVATSKA DUBICA	15	6	101	31	87	74
HRVATSKA KOSTAJNICA	25	9	106	64	128	157
JASENOVAC	20	14	108	46	90	69
KUTINA	268	173	769	535	689	644
LEKENIK	81	53	274	154	254	129
LIPOVLJANI	39	27	146	85	127	126
MAJUR	4	4	45	23	94	55
MARTINSKA VES	49	36	145	89	112	96
NOVSKA	154	101	681	338	508	435
PETRINJA	300	222	1.227	648	1.011	819
POPOVAČA	149	78	479	275	368	286
SISAK	786	617	2.041	1.267	2.019	2.016
SUNJA	61	35	278	112	301	184
TOPUSKO	19	15	113	59	119	98
VELIKA LUDINA	41	19	130	67	75	60

15.2. Vrste oštećenja, oštećenja funkcionalnih sposobnosti i vrste pomagala

Najčešće vrste oštećenja kod osoba s invaliditetom s područja Sisačko-moslavačke županije, na temelju Zakona o Registru osoba s invaliditetom (NN 63/22), su višestruka oštećenja, oštećenja lokomotornog sustava te mentalna oštećenja (tablica 87.a). Vrste oštećenja koje uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose stupnju funkcionalnog oštećenja osobe razvrstane prema spolu i dobnim skupinama nalaze se u tablici 87.b.

Tablica 87.a. Prikaz vrsta oštećenja koje uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose stupnju funkcionalnog oštećenja osobe

Vrste oštećenja	Ukupan broj	% od ukupnog broja osoba s invaliditetom	Prevalencija / 1.000 stanovnika
Višestruka oštećenja	9.703	34,2	69
Oštećenja lokomotornog sustava	8.685	30,6	62
Mentalna oštećenja	7.917	27,9	56
Oštećenja drugih organa i organskih sustava, kromosomopatije, prirodene anomalije i rijetke bolesti	7.572	26,7	54
Oštećenja središnjeg živčanog sustava	5.596	19,7	40
Oštećenja glasovno-govorne komunikacije	2.108	7,4	15
Intelektualna oštećenja	1.704	6,0	12
Oštećenja vida	1.206	4,3	9
Oštećenja sluha	1.116	3,9	8
Oštećenja perifernog živčanog sustava	1.042	3,7	7
Poremećaji iz spektra autizma	185	0,7	1
Gluhoslijepeča	8	< 0,1	0,1

Tablica 87.b. Prikaz vrsta oštećenja koje uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose stupnju funkcionalnog oštećenja osobe prema spolu i dobnim skupinama

Vrste oštećenja	Spol	Dobne skupine		
		0 - 19	20 - 64	65+
Višestruka oštećenja	ž	330	1.520	2.489
	m	628	2.484	2.252
Oštećenja lokomotornog sustava	ž	68	1.265	2.582
	m	89	2.244	2.437
Mentalna oštećenja	ž	113	1.054	1.312
	m	296	3.165	1.977
Oštećenja drugih organa i organskih sustava, kromosopatije, prirodene anomalije i rijetke bolesti	ž	132	1.413	2.464
	m	186	1.339	2.038
Oštećenja središnjeg živčanog sustava	ž	520	701	1.378
	m	682	988	1.327
Oštećenja govorno- glasovne komunikacije	ž	393	279	94
	m	723	532	87
Intelektualna oštećenja	ž	222	449	50
	m	328	612	43
Oštećenja vida	ž	59	174	363
	m	62	263	285
Oštećenja sluha	ž	18	150	247
	m	34	317	350
Oštećenja perifernog živčanog sustava	ž	12	203	186
	m	11	357	273
Poremećaji iz spektra autizma	ž	27	12	1
	m	110	35	0
Gluhosljepoća	ž	0	2	2
	m	0	3	1

Najčešći uzroci oštećenja lokomotornog sustava koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose funkcionalnom oštećenju pripadaju skupini artropatija (M00-M25) i dorzopatija (M40-M54), dok najčešći uzroci mentalnih oštećenja koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose funkcionalnom oštećenju pripadaju skupini organskih i simptomatskih duševnih poremećaja (F00-F09) i skupini neurotičkih poremećaja, vezanih uz stres i somatoformnih poremećaja (F40-F49).

Broj osoba sa 100% oštećenjem moguće je prikazati samo, zbog nepostojanja jedinstvenog propisa, prikazom stanja u resorima koji koriste postotke za vrednovanje opsega oštećenja. Takvim načinom prikaza dolazimo do podataka da je u Sisačko-moslavačkoj županiji 0,3%, od ukupnog broja osoba s invaliditetom, vještačeno kao osobe sa 100% oštećenjem od čega je 818 u bazi Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje, 58 branitelja Domovinskog rata, dok ih 16 ima 100% oštećenje kao posljedicu ratnih ili poratnih događanja u II svjetskom ratu.

U tablici 88 prikazani su podaci o nekim dijagnozama koje se mogu kvalificirati kao teži oblici invaliditeta.

Tablica 88. Prikaz nekih dijagnoza koje u potpunosti ili većoj mjeri invalidiziraju osobu

MKB-šifra	Opis dijagnoze	Broj osoba
F00-F09	Organski i simptomatski duševni poremećaji	1.452
F20-F29	Shizofrenija, shizotipni i sumanutni poremećaji	1.166
F84	Pervazivni razvojni poremećaj (autizam)	185
G10-G13	Sistemne atrofije koje zahvaćaju središnji živčani sustav	41
G70-G73	Bolesti mioneuralne veze i mišića	49
G80-G83	Cerebralna paraliza i ostali paralitični sindromi	1.206
H53-H54	Vidni poremećaji i sljepoća	734
H90-H95	Drugi poremećaji uha	1.060
Q90	Down-sindrom	67
S48	Amputacija obje nadlaktice	5
S78	Amputacija obje natkoljenice	2
S88	Amputacija obje potkoljenice	4
G35	Multipla skleroza	144

Najčešća oštećenja funkcionalnih sposobnosti kod osoba s invaliditetom s područja Sisačko-moslavačke županije su psihičke bolesti te kronične bolesti (tablica 89.a). Prikaz prema oštećenjima funkcionalnih sposobnosti s pripadajućim razradama prema razinama oštećenja te spolu i dobnim skupinama nalaze se u tablicama 89.a i 89.b. Ovdje je važno istaknuti da se oštećenja funkcionalnih sposobnosti procjenjuju od 01.01.2015. godine, odnosno od uspostave jedinstvenog tijela vještačenja.

Tablica 89.a. Prikaz prema oštećenjima funkcionalnih sposobnosti – razrada prema razinama oštećenja

Vrste oštećenja	1. razina	2. razina	3. razina	4. razina	Nedefinirano	Ukupno
Psihičke bolesti	419	576	528	159	4.482	6.164
Kronične bolesti	1.027	1.727	2.325	894	13	5.986
Tjelesno oštećenje	365	632	518	309	3	1.827
Intelektualne teškoće	79	167	320	314	656	1.536
Poremećaj glasa, jezika i govora	32	102	73	41	1.270	1.518
Razvojne teškoće koje nisu definirane Listom oštećenja	171	502	521	37	32	1.263
Oštećenje vida	271	193	96	96	429	1.085
Kronične bolesti kod djece	68	384	388	141	0	981
Oštećenje sluha	110	130	110	58	429	837
Višestruke teškoće	-	-	-	-	-	744
Poremećaji iz autističnog spektra	-	-	24	105	26	155
Gluhosljepoća	-	-	1	3	0	4

Tablica 89.b. Prikaz prema oštećenjima funkcionalnih sposobnosti – razrada prema spolu i dobnim skupinama

Vrste oštećenja	Spol	Dobne skupine		
		0 - 19	20 - 64	65+
Psihičke bolesti	ž	33	806	1.112
	m	95	2.421	1.697
Kronične bolesti	ž	57	1.385	1.965
	m	67	1.166	1.346
Tjelesno oštećenje	ž	36	324	675
	m	63	385	344
Intelektualne teškoće	ž	175	429	49
	m	264	578	41
Poremećaj glasa, jezika i govora	ž	274	243	53
	m	452	453	43
Razvojne teškoće koje nisu definirane Listom oštećenja	ž	512	-	-
	m	751	-	-
Oštećenje vida	ž	54	153	349
	m	51	212	266
Kronične bolesti kod djece	ž	467	-	-
	m	514	-	-
Oštećenje sluha	ž	16	106	190
	m	33	230	262
Višestruke teškoće	ž	130	153	0
	m	225	235	1
Poremećaji iz autističnog spektra	ž	18	9	1
	m	95	32	0
Gluhosljepoća	ž	0	1	1
	m	0	2	0

U tablici 90 prikazani su podaci o korištenju pomagala kod osoba s invaliditetom u Sisačko-moslavačkoj županiji pri čemu su najčešće korištena očna i tiftotehnička pomagala, pomagala kod šećerne bolesti i pomagala za urogenitalni sustav.

Tablica 90. Prikaz raspodjele vrste pomagala koje koriste osobe s invaliditetom – razrada prema spolu

Vrste pomagala koje koriste osobe s invaliditetom	Spol		Ukupno
	m	ž	
Očna i tiftotehnička pomagala	2.583	2.521	5.104
Pomagala kod šećerne bolesti	2.232	1.612	3.844
Pomagala za urogenitalni sustav	1.098	1.834	2.932
Pomagala za kretanje	1.194	1.348	2.542
Druga pomagala	487	1.033	1.520
Obloge za rane	618	614	1.232
Slušna i surdotehnička pomagala	611	339	950
Ortoze	383	475	858
Ortopedske cipele	384	271	655
Pomagala za disanje	347	204	551
Pomagala za probavni sustav, stoma pomagala	196	122	318
Potrošni dijelovi za proteze za noge	166	35	201
Proteze za noge	158	32	190
Pomagala za govor	61	14	75
Proteze za ruke	14	2	16
Pomagala za dijalizu	7	7	14
Ortoproteze i elektronički uređaji	2	0	2
Ukupno	10.541	10.463	21.004

16. Splitsko-dalmatinska županija

16.1. Opći sociodemografski podaci

U Splitsko-dalmatinskoj županiji, po stanju na dan 04.09.2023., živi 76.314 osoba s invaliditetom od čega je 42.913 muškog spola (56,2%) i 33.401 ženskog spola (43,8%) (tablica 1) te na taj način osobe s invaliditetom čine 18% ukupnog stanovništva Splitsko-dalmatinske županije (tablica 2). Najveći broj osoba s invaliditetom, njih 36.792 (48,2%), su u dobnoj skupini 65+ godina (tablica 1). Iz tablice 1 moguće je uočiti da je invaliditet prisutan u svim dobnim skupinama, a u udjelu od 11,1% prisutan je i u dječjoj dobi, 0 - 19 godina. Ako se razmotri koliki je udio osoba s invaliditetom u ukupnom stanovništvu županije, prema navedenim dobnim skupinama, dolazimo do podatka da je Splitsko-dalmatinska županija iznad prosjeka RH za radno-aktivnu dobnu skupinu, dobnu skupinu 65+ i za ukupnu prevalenciju, dok je prevalencija u dječjoj dobi malo iznad prosjeka RH (tablica 2).

Prikaz udjela osoba s invaliditetom u ukupnom stanovništvu gradova/općina Splitsko-dalmatinske županije te razrada prema spolu i dobnim skupinama nalaze se u tablicama 91 i 92.

Iz Splitsko-dalmatinske županije, u Registar osoba s invaliditetom, pristigla su rješenja o primjerenom obliku školovanja za 3.548 osoba s većim brojem muških osoba (65%). Oštećenja govorno-glasovne glasovne komunikacije i specifične teškoće učenja, višestruka oštećenja te mentalna oštećenja najčešći su specificirani uzroci koji određuju potrebu primjerenog oblika školovanja. U Splitsko-dalmatinskoj županiji živi 9.027 branitelja s invaliditetom te 414 osoba koje imaju posljedice ratnih djelovanja iz II svjetskog rata ili su civilni invalidi rata i poraća.

Tablica 91. Prikaz udjela osoba s invaliditetom u ukupnom stanovništvu gradova/općina Splitsko-dalmatinske županije – prevalencija invaliditeta na 1.000 stanovnika

Grad	Broj osoba	% od ukupnog broja osoba s invaliditetom	Prevalencija / 1.000 stanovnika
SPLIT	28.646	37,5	68
KAŠTELA	6.576	8,6	16
SINJ	5.233	6,9	12
SOLIN	4.224	5,5	10
OMIŠ	2.894	3,8	7
MAKARSKA	1.930	2,5	5
IMOTSKI	1.887	2,5	4
TROGIR	1.878	2,5	4
TRILJ	1.677	2,2	4
VRGORAC	1.278	1,7	3
PODSTRANA	1.266	1,7	3
DUGI RAT	1.135	1,5	3
OTOK	1.077	1,4	3
KLIS	923	1,2	2
PODBABLJE	919	1,2	2
MUĆ	913	1,2	2
MARINA	908	1,2	2
HRVACE	876	1,1	2
SEGET	836	1,1	2
PROLOŽAC	675	0,9	2
DUGOPOLJE	648	0,8	2
SUPETAR	610	0,8	1
DICMO	541	0,7	1
VRLIKA	475	0,6	1
OKRUG	450	0,6	1
RUNOVIĆI	438	0,6	1
JELSA	416	0,5	1
ŠOLTA	406	0,5	1
ŠESTANOVAC	385	0,5	1
ZMIJAVCI	369	0,5	1
HVAR	364	0,5	1
GRADAC	359	0,5	1
PUĆIŠĆA	357	0,5	1
STARI GRAD	327	0,4	1
VIS	319	0,4	1
PODGORA	316	0,4	1
CISTA PROVO	312	0,4	1
SELCA	296	0,4	1
BAŠKA VODA	294	0,4	1
ZAGVOZD	287	0,4	1
KOMIŽA	263	0,3	1
LOVREĆ	254	0,3	1
POSTIRA	232	0,3	1
MILNA	211	0,3	0,5
TUČEPI	205	0,3	0,5
BRELA	197	0,3	0,5
PRIMORSKI DOLAC	183	0,2	0,4
LEČEVICA	168	0,2	0,4
BOL	162	0,2	0,4
PRGOMET	159	0,2	0,4
LOKVIĆIĆI	142	0,2	0,3
NEREŽIŠĆA	138	0,2	0,3
SUTIVAN	136	0,2	0,3
SUĆURAJ	77	0,1	0,2
ZADVARJE	52	0,1	0,1
Nepoznato	15	< 0,1	< 0,1
Ukupno	76.314		

Tablica 92. Prikaz broja osoba s invaliditetom prema spolu, dobnim skupinama i gradovima/općinama Splitsko-dalmatinske županije

Grad	Dobne skupine					
	0 - 19		20 - 64		65+	
	m	ž	m	ž	m	ž
BAŠKA VODA	18	14	86	44	81	51
BOL	14	6	42	17	44	39
BRELA	15	5	41	28	59	49
CISTA PROVO	12	15	107	38	89	51
DICMO	35	22	165	75	137	107
DUGI RAT	89	53	320	168	271	234
DUGOPOLJE	47	32	202	109	157	101
GRADAC	12	13	97	35	116	86
HRVACE	25	14	282	94	260	201
HVAR	40	19	80	61	77	87
IMOTSKI	123	77	628	258	375	426
JELSA	36	19	63	43	155	100
KAŠTELA	644	416	1.637	1.056	1.515	1.308
KLIS	50	52	269	130	238	184
KOMIŽA	11	11	50	37	78	76
LEČEVICA	7	2	44	13	60	42
LOKVIČIĆI	11	4	46	19	37	25
LOVREČ	20	4	86	36	63	45
MAKARSKA	113	74	538	327	476	402
MARINA	33	24	226	108	312	205
MILNA	10	4	39	20	70	68
MUČ	36	17	300	121	229	210
NEREŽIŠĆA	9	6	26	11	43	43
OKRUG	32	23	90	52	144	109
OMIŠ	196	127	767	392	717	695
OTOK	65	39	362	151	225	235
PODBABLJE	66	31	240	137	220	225
PODGORA	11	17	53	42	106	87
PODSTRANA	121	74	321	223	275	252
POSTIRA	11	13	40	41	72	55
PRGOMET	2	3	41	17	50	46
PRIMORSKI DOLAC	10	6	39	27	58	43
PROLOŽAC	34	36	241	88	141	135
PUČIŠĆA	18	9	62	49	103	116
RUNOVIĆI	18	14	125	64	116	101
SEGET	57	27	224	126	217	185
SELCA	10	6	42	28	107	103
SINJ	228	164	1.573	804	1.128	1.336
SOLIN	364	254	1.154	729	859	864
SPLIT	1.987	1.378	6.613	4.510	6.417	7.741
STARI GRAD	18	15	67	41	92	94
SUĆURAJ	1	1	9	7	34	25
SUPETAR	40	22	120	95	162	171
SUTIVAN	13	3	26	17	37	40
ŠESTANOVAC	12	9	100	34	117	113
ŠOLTA	13	7	65	46	163	112
TRILJ	92	49	575	222	415	324
TROGIR	138	99	463	256	486	436
TUČEPI	11	8	60	26	62	38
VIS	21	13	53	45	97	90
VRGORAC	50	40	361	177	339	311
VRLIKA	4	5	115	44	151	156
ZADVARJE	0	5	12	5	13	17
ZAGVOZD	15	8	83	35	86	60
ZMIJAVCI	12	17	118	48	81	93

16.2. Vrste oštećenja, oštećenja funkcionalnih sposobnosti i vrste pomagala

Najčešće vrste oštećenja kod osoba s invaliditetom s područja Splitsko-dalmatinske županije, na temelju Zakona o Registru osoba s invaliditetom (NN 63/22), su mentalna oštećenja, oštećenja drugih organa te višestruka oštećenja (tablica 93.a). Vrste oštećenja koje uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose stupnju funkcionalnog oštećenja osobe razvrstane prema spolu i dobnim skupinama nalaze se u tablici 93.b.

Tablica 93.a. Prikaz vrsta oštećenja koje uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose stupnju funkcionalnog oštećenja osobe

Vrste oštećenja	Ukupan broj	% od ukupnog broja osoba s invaliditetom	Prevalencija / 1.000 stanovnika
Mentalna oštećenja	22.185	29,1	52
Oštećenja drugih organa i organskih sustava, kromosomopatije, prirodene anomalije i rijetke bolesti	21.886	28,7	52
Višestruka oštećenja	21.526	28,2	51
Oštećenja lokomotornog sustava	19.996	26,2	47
Oštećenja središnjeg živčanog sustava	12.801	16,8	30
Oštećenja govorno-glasovne komunikacije	4.209	5,5	10
Intelektualna oštećenja	2.684	3,5	6
Oštećenja vida	2.367	3,1	6
Oštećenja perifernog živčanog sustava	2.116	2,8	5
Oštećenja sluha	1.853	2,4	4
Poremećaji iz spektra autizma	596	0,8	1
Gluhoslijepeća	14	< 0,1	< 0,1

Tablica 93.b. Prikaz vrsta oštećenja koje uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose stupnju funkcionalnog oštećenja osobe prema spolu i dobnim skupinama

Vrste oštećenja	Spol	Dobne skupine		
		0 - 19	20 - 64	65+
Mentalna oštećenja	ž	373	2.959	4.322
	m	846	9.017	4.668
Oštećenja drugih organa i organskih sustava, kromosomopatije, prirodene anomalije i rijetke bolesti	ž	463	3.957	7.365
	m	565	3.796	5.740
Višestruka oštećenja	ž	758	3.342	6.315
	m	1.368	5.210	4.533
Oštećenja lokomotornog sustava	ž	248	3.174	6.998
	m	239	4.376	4.961
Oštećenja središnjeg živčanog sustava	ž	1.021	1.802	3.327
	m	1.377	2.390	2.884
Oštećenja govorno-glasovne komunikacije	ž	883	488	116
	m	1.714	880	128
Intelektualna oštećenja	ž	195	813	115
	m	345	1.128	88
Oštećenja vida	ž	91	347	728
	m	91	512	598
Oštećenja perifernog živčanog sustava	ž	33	424	385
	m	43	706	525
Oštećenja sluha	ž	68	276	459
	m	102	496	452
Poremećaji iz spektra autizma	ž	95	39	0
	m	341	120	1
Gluhoslijepeća	ž	0	2	4
	m	0	3	5

Najčešće dijagnoze mentalnih oštećenja koje uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose funkcionalnom oštećenju pripadaju skupini neurotičkih poremećaja, vezanih uz stres i somatoformnih poremećaja (F40-F49), dok najčešći uzroci oštećenja drugih organa i organskih sustava koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose funkcionalnom oštećenju pripadaju skupini ostalih oblika srčanih bolesti (I30-152) i zloćudnoj novotvorini dojke (C50).

Izvjешće o osobama s invaliditetom u Republici Hrvatskoj

Broj osoba sa 100% oštećenjem moguće je prikazati samo, zbog nepostojanja jedinstvenog propisa, prikazom stanja u resorima koji koriste postotke za vrednovanje opsega oštećenja. Takvim načinom prikaza dolazimo do podataka da je u Splitsko-dalmatinskoj županiji 1%, od ukupnog broja osoba s invaliditetom, vještačeno kao osobe sa 100% oštećenjem od čega je 2.961 u bazi Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje, 190 branitelja Domovinskog rata, dok ih 43 imaju 100% oštećenje kao posljedicu ratnih ili poratnih događanja u II svjetskom ratu.

U tablici 94 prikazani su podaci o nekim dijagnozama koje se mogu kvalificirati kao teži oblici invaliditeta.

Tablica 94. Prikaz nekih dijagnoza koje u potpunosti ili većoj mjeri invalidiziraju osobu

MKB-šifra	Opis dijagnoze	Broj osoba
F00-F09	Organski i simptomatski duševni poremećaji	3.945
F20-F29	Shizofrenija, shizotipni i sumanutni poremećaji	4.525
F84	Pervazivni razvojni poremećaj (autizam)	596
G10-G13	Sistemne atrofije koje zahvaćaju središnji živčani sustav	73
G70-G73	Bolesti mioneuralne veze i mišića	189
G80-G83	Cerebralna paraliza i ostali paralitični sindromi	2.726
H53-H54	Vidni poremećaji i sljepoća	1.979
H90-H95	Drugi poremećaji uha	1.722
Q90	Down-sindrom	249
S48	Amputacija obje nadlaktice	7
S58	Amputacija obje podlaktice	2
S78	Amputacija obje natkoljenice	1
S88	Amputacija obje potkoljenice	7
S98	Amputacija oba stopala	1
G35	Multipla skleroza	521

Najčešća oštećenja funkcionalnih sposobnosti kod osoba s invaliditetom s područja Splitsko-dalmatinske županije su psihičke bolesti te kronične bolesti (tablica 95.a). Prikaz prema oštećenjima funkcionalnih sposobnosti s pripadajućim razradama prema razinama oštećenja te spolu i dobnim skupinama nalaze se u tablicama 95.a i 95.b. Ovdje je važno istaknuti da se oštećenja funkcionalnih sposobnosti procjenjuju od 01.01.2015. godine, odnosno od uspostave jedinstvenog tijela vještačenja.

Tablica 95.a. Prikaz prema oštećenjima funkcionalnih sposobnosti – razrada prema razinama oštećenja

Vrste oštećenja	1. razina	2. razina	3. razina	4. razina	Nedefinirano	Ukupno
Psihičke bolesti	427	1.028	1.488	1.259	12.949	17.151
Kronične bolesti	946	4.131	7.198	4.302	40	16.617
Tjelesno oštećenje	599	1.462	1.102	976	1	4.140
Kronične bolesti kod djece	158	1.161	1.038	568	2	2.927
Poremećaj glasa, jezika i govora	15	29	28	47	2.596	2.715
Intelektualne teškoće	10	106	391	893	1.100	2.500
Razvojne teškoće koje nisu definirane Listom oštećenja	237	768	1.207	219	64	2.495
Oštećenje vida	232	193	208	228	1.107	1.968
Oštećenje sluha	108	166	235	63	724	1.296
Višestruke teškoće	-	-	-	-	-	1.136
Poremećaji iz autističnog spektra	-	-	100	345	81	526
Gluhosljepoća	-	-	0	1	0	1

Tablica 95.b. Prikaz prema oštećenjima funkcionalnih sposobnosti – razrada prema spolu i dobnim skupinama

Vrste oštećenja	Spol	Dobne skupine		
		0 - 19	20 - 64	65+
Psihičke bolesti	ž	135	2.299	3.589
	m	298	6.869	3.961
Kronične bolesti	ž	35	3.813	5.777
	m	44	2.727	4.221
Tjelesno oštećenje	ž	48	783	1.468
	m	59	870	912
Kronične bolesti kod djece	ž	1.367	-	-
	m	1.560	-	-
Poremećaj glasa, jezika i govora	ž	517	429	49
	m	875	791	54
Intelektualne teškoće	ž	162	766	112
	m	302	1.074	84
Razvojne teškoće koje nisu definirane Listom oštećenja	ž	923	-	-
	m	1.572	-	-
Oštećenje vida	ž	58	256	649
	m	51	427	527
Oštećenje sluha	ž	54	200	271
	m	79	382	310
Višestruke teškoće	ž	167	200	5
	m	319	441	4
Poremećaji iz autističnog spektra	ž	79	35	0
	m	305	106	1
Gluhosljepoća	ž	0	1	0
	m	0	0	0

U tablici 96 prikazani su podaci o korištenju pomagala kod osoba s invaliditetom u Splitsko-dalmatinskoj županiji pri čemu su najčešće korištena pomagala za urogenitalni sustav, očna i tiflotehnička pomagala i pomagala kod šećerne bolesti.

Tablica 96. Prikaz raspodjele vrste pomagala koje koriste osobe s invaliditetom – razrada prema spolu

Vrste pomagala koje koriste osobe s invaliditetom	Spol		Ukupno
	m	ž	
Pomagala za urogenitalni sustav	4.141	7.834	11.975
Očna i tiflotehnička pomagala	5.554	6.004	11.558
Pomagala kod šećerne bolesti	5.532	4.058	9.590
Druga pomagala	1.523	3.365	4.888
Pomagala za kretanje	2.202	2.622	4.824
Obloge za rane	2.032	2.008	4.040
Ortoze	1.120	1.547	2.667
Slušna i surdotehnička pomagala	1.302	1.039	2.341
Ortopedske cipele	686	658	1.344
Pomagala za disanje	802	485	1.287
Pomagala za probavni sustav, stoma pomagala	667	446	1.113
Potrošni dijelovi za proteze za noge	366	93	459
Proteze za noge	366	92	458
Pomagala za govor	116	16	132
Pomagala za dijalizu	27	15	42
Proteze za ruke	20	8	28
Ortoproteze i elektronički uređaji	0	2	2
Ukupno	26.456	30.292	56.748

17. Šibensko-kninska županija**17.1. Opći sociodemografski podaci**

U Šibensko-kninskoj županiji, po stanju na dan 04.09.2023., živi 21.327 osoba s invaliditetom od čega je 12.158 muškog spola (57%) i 9.169 ženskog spola (43%) (tablica 1) te na taj način osobe s invaliditetom čine 22% ukupnog stanovništva Šibensko-kninske županije (tablica 2). Najveći broj osoba s invaliditetom, njih 12.029 (56,4%), je u dobnoj skupini 65+ godina (tablica 1). Iz tablice 1 moguće je uočiti da je invaliditet prisutan u svim dobnim skupinama, a u udjelu od 7,1% prisutan je i u dječjoj dobi, 0 - 19 godina. Ako se razmotri koliki je udio osoba s invaliditetom u ukupnom stanovništvu županije, prema navedenim dobnim skupinama, dolazimo do podatka da je Šibensko-kninska županija iznad prosjeka RH za radno-aktivnu dobnu skupinu, dobnu skupinu 65+ i za ukupnu prevalenciju, a ispod prosjeka ima prevalenciju u dječjoj dobi (tablica 2).

Prikaz udjela osoba s invaliditetom u ukupnom stanovništvu gradova/općina Šibensko-kninske županije te razrada prema spolu i dobnim skupinama nalaze se u tablicama 97 i 98.

Iz Šibensko-kninske županije, u Registar osoba s invaliditetom, pristigla su rješenja o primjerenom obliku školovanja za 734 osobe s većim brojem muških osoba (63%). Oštećenja govorno-glasovne komunikacije i specifične teškoće učenja, višestruka oštećenja te intelektualna oštećenja najčešći su specificirani uzroci koji određuju potrebu primjerenog oblika školovanja. U Šibensko-kninskoj županiji živi 2.890 branitelja s invaliditetom te 170 osoba koje imaju posljedice ratnih djelovanja iz II svjetskog rata ili su civilni invalidi rata i porača.

Tablica 97. Prikaz udjela osoba s invaliditetom u ukupnom stanovništvu gradova/općina Šibensko-kninske županije – prevalencija invaliditeta na 1.000 stanovnika

Grad	Broj osoba	% od ukupnog broja osoba s invaliditetom	Prevalencija / 1.000 stanovnika
ŠIBENIK	8.902	41,7	92
KNIN	2.902	13,6	30
DRNIŠ	1.811	8,5	19
VODICE	1.399	6,6	14
SKRADIN	952	4,5	10
KISTANJE	754	3,5	8
UNEŠIĆ	550	2,6	6
BILICE	500	2,3	5
RUŽIĆ	482	2,3	5
ROGOZNICA	446	2,1	5
TISNO	428	2,0	4
PRIMOŠTEN	377	1,8	4
PIROVAC	326	1,5	3
BISKUPIJA	326	1,5	3
PROMINA	271	1,3	3
TRIBUNJ	266	1,2	3
MURTER - KORNATI	248	1,2	3
ERVENIK	211	1,0	2
KIJEVO	91	0,4	1
CIVLJANE	71	0,3	1
Nepoznato	14	0,1	0,1
Ukupno	21.327		

Tablica 98. Prikaz broja osoba s invaliditetom prema spolu, dobnim skupinama i gradovima/općinama Šibensko-kninske županije

Grad	Dobne skupine					
	0 - 19		20 - 64		65+	
	M	ž	m	ž	m	ž
BILICE	26	16	129	61	144	124
BISKUPIJA	8	6	36	26	116	134
CIVLJANE	1	1	5	4	33	27
DRNIŠ	39	38	502	208	511	513
ERVENIK	1	4	21	12	89	84
KIJEVO	2	2	27	6	32	22
KISTANJE	31	19	122	89	216	277
KNIN	161	81	793	451	703	713
MURTER - KORNATI	17	7	48	38	78	60
PIROVAC	14	6	81	29	112	84
PRIMOŠTEN	12	11	85	45	125	99
PROMINA	10	5	56	19	106	75
ROGOZNICA	22	11	93	43	165	112
RUŽIĆ	16	6	123	49	148	140
SKRADIN	28	20	266	97	315	226
ŠIBENIK	409	255	2.083	1.254	2.450	2.451
TISNO	22	12	94	54	130	116
TRIBUNJ	19	8	54	30	88	67
UNEŠIĆ	11	11	101	26	163	238
VODICE	88	52	356	173	410	320

17.2. Vrste oštećenja, oštećenja funkcionalnih sposobnosti i vrste pomagala

Najčešće vrste oštećenja kod osoba s invaliditetom s područja Šibensko-kninske županije, na temelju Zakona o Registru osoba s invaliditetom (NN 63/22), su višestruka oštećenja, oštećenja drugih organa te oštećenja lokomotornog sustava (tablica 99.a). Vrste oštećenja koje uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose stupnju funkcionalnog oštećenja osobe razvrstane prema spolu i dobnim skupinama nalaze se u tablici 99.b.

Tablica 99.a. Prikaz vrsta oštećenja koje uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose stupnju funkcionalnog oštećenja osobe

Vrste oštećenja	Ukupan broj	% od ukupnog broja osoba s invaliditetom	Prevalencija / 1.000 stanovnika
Višestruka oštećenja	7.641	35,8	79
Oštećenja drugih organa i organskih sustava, kromosopatije, prirodene anomalije i rijetke bolesti	7.467	35,0	77
Oštećenja lokomotornog sustava	7.295	34,2	75
Mentalna oštećenja	6.122	28,7	63
Oštećenja središnjeg živčanog sustava	3.262	15,3	34
Oštećenja govorno-glasovne komunikacije	1.070	5,0	11
Oštećenja vida	942	4,4	10
Intelektualna oštećenja	745	3,5	8
Oštećenja sluha	725	3,4	7
Oštećenja perifernog živčanog sustava	707	3,3	7
Poremećaji iz spektra autizma	118	0,6	1
Gluhošljepoća	1	< 0,1	< 0,1

Tablica 99.b. Prikaz vrsta oštećenja koje uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose stupnju funkcionalnog oštećenja osobe prema spolu i dobnim skupinama

Vrste oštećenja	Spol	Dobne skupine		
		0 - 19	20 - 64	65+
Višestruka oštećenja	ž	109	941	2.912
	m	259	1.411	2.009
Oštećenja drugih organa i organskih sustava, kromosopatije, prirodene anomalije i rijetke bolesti	ž	89	960	3.021
	m	110	923	2.364
Oštećenja lokomotornog sustava	ž	35	872	3.184
	m	44	1.187	1.973
Mentalna oštećenja	ž	35	728	1.222
	m	124	2.420	1.593
Oštećenja središnjeg živčanog sustava	ž	119	477	954
	m	147	625	940
Oštećenja govorno-glasovne komunikacije	ž	188	140	55
	m	383	254	50
Oštećenja vida	ž	19	131	328
	m	37	149	278
Intelektualna oštećenja	ž	50	222	36
	m	88	311	38
Oštećenja sluha	ž	16	68	258
	m	37	136	210
Oštećenja perifernog živčanog sustava	ž	12	113	186
	m	15	165	216
Poremećaji iz spektra autizma	ž	14	5	0
	m	74	25	0
Gluhosljepoća	ž	0	0	0
	m	0	1	0

Najčešći uzroci oštećenja drugih organa i organskih sustava koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose funkcionalnom oštećenju pripadaju skupini ostalih oblika srčanih bolesti (I30-I52), dok najčešći uzroci oštećenja lokomotornog sustava koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetna dijagnoza pridonose funkcionalnom oštećenju pripadaju skupini artropatija (M00-M25).

Broj osoba sa 100% oštećenjem moguće je prikazati samo, zbog nepostojanja jedinstvenog propisa, prikazom stanja u resorima koji koriste postotke za vrednovanje opsega oštećenja. Takvim načinom prikaza dolazimo do podataka da je u Šibensko-kninskoj županiji 0,2%, od ukupnog broja osoba s invaliditetom, vještačeno kao osobe sa 100% oštećenjem od čega je 418 u bazi Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje, 39 branitelja Domovinskog rata, dok ih 12 ima 100% oštećenje kao posljedicu ratnih ili poratnih događanja u II svjetskom ratu.

U tablici 100 prikazani su podaci o nekim dijagnozama koje se mogu kvalificirati kao teži oblici invaliditeta.

Tablica 100. Prikaz nekih dijagnoza koje u potpunosti ili većoj mjeri invalidiziraju osobu

MKB-šifra	Opis dijagnoze	Broj osoba
F00-F09	Organski i simptomatski duševni poremećaji	1.217
F20-F29	Shizofrenija, shizotipni i sumanutni poremećaji	1.124
F84	Pervazivni razvojni poremećaj (autizam)	118
G10-G13	Sistemne atrofije koje zahvaćaju središnji živčani sustav	17
G70-G73	Bolesti mioneuralne veze i mišića	58
G80-G83	Cerebralna paraliza i ostali paralitični sindromi	862
H53-H54	Vidni poremećaji i sljepoća	853
H90-H95	Drugi poremećaji uha	716
Q90	Down-sindrom	51
S48	Amputacija obje nadlaktice	1
S88	Amputacija obje potkoljenice	4
S98	Amputacija oba stopala	1
G35	Multipla skleroza	109

Najčešća oštećenja funkcionalnih sposobnosti kod osoba s invaliditetom s područja Šibensko-kninske županije su kronične bolesti te psihičke bolesti (tablica 101.a). Prikaz prema oštećenjima funkcionalnih sposobnosti s pripadajućim razradama prema razinama oštećenja te spolu i dobnim skupinama nalaze se u tablicama 101.a i 101.b. Ovdje je važno istaknuti da se oštećenja funkcionalnih sposobnosti procjenjuju od 01.01.2015. godine, odnosno od uspostave jedinstvenog tijela vještačenja.

Tablica 101.a. Prikaz prema oštećenjima funkcionalnih sposobnosti – razrada prema razinama oštećenja

Vrste oštećenja	1. razina	2. razina	3. razina	4. razina	Nedefinirano	Ukupno
Kronične bolesti	343	1.564	4.719	1.015	5	7.646
Psihičke bolesti	61	390	500	162	3.059	4.172
Intelektualne teškoće	3	23	67	172	429	694
Oštećenje vida	46	84	85	98	378	691
Poremećaj glasa, jezika i govora	5	8	11	11	632	667
Tjelesno oštećenje	58	152	145	104	0	459
Kronične bolesti kod djece	13	51	262	100	1	427
Razvojne teškoće koje nisu definirane	14	32	210	106	8	370
Oštećenje sluha	13	29	44	11	257	354
Višestruke teškoće	-	-	-	-	-	161
Poremećaji iz autističnog spektra	-	-	3	85	14	102

Tablica 101.b. Prikaz prema oštećenjima funkcionalnih sposobnosti – razrada prema spolu i dobnim skupinama

Vrste oštećenja	Spol	Dobne skupine		
		0 - 19	20 - 64	65+
Kronične bolesti	ž	25	1.194	3.237
	m	20	967	2.203
Psihičke bolesti	ž	14	536	687
	m	18	1.786	1.131
Intelektualne teškoće	ž	46	210	35
	m	75	293	35
Oštećenje vida	ž	10	98	220
	m	23	111	229
Poremećaj glasa, jezika i govora	ž	123	118	13
	m	193	207	13
Tjelesno oštećenje	ž	15	73	126
	m	13	136	96
Kronične bolesti kod djece	ž	201	-	-
	m	226	-	-
Razvojne teškoće koje nisu definirane Listom oštećenja	ž	115	-	-
	m	255	-	-
Oštećenje sluha	ž	12	48	78
	m	34	89	93
Višestruke teškoće	ž	18	44	0
	m	46	52	1
Poremećaji iz autističnog spektra	ž	11	5	0
	m	61	25	0

U tablici 102 prikazani su podaci o korištenju pomagala kod osoba s invaliditetom u Šibensko-kninskoj županiji pri čemu su najčešće korištena očna i tiftotehnička pomagala, pomagala za urogenitalni sustav i pomagala kod šećerne bolesti.

Tablica 102. Prikaz raspodjele vrste pomagala koje koriste osobe s invaliditetom – razrada prema spolu

Vrste pomagala koje koriste osobe s invaliditetom	Spol		Ukupno
	m	ž	
Očna i tiftotehnička pomagala	1.786	1.812	3.598
Pomagala za urogenitalni sustav	1.113	2.342	3.455
Pomagala kod šećerne bolesti	1.777	1.363	3.140
Pomagala za kretanje	808	992	1.800
Ortoze	375	770	1.145
Druga pomagala	374	770	1.144
Obloge za rane	544	584	1.128
Slušna i surdotehnička pomagala	364	286	650
Ortopedske cipele	243	201	444
Pomagala za probavni sustav, stoma pomagala	167	90	257
Pomagala za disanje	156	60	216
Potrošni dijelovi za proteze za noge	108	35	143
Proteze za noge	107	32	139
Pomagala za govor	40	3	43
Proteze za ruke	4	3	7
Pomagala za dijalizu	2	3	5
Ukupno	7.968	9.346	17.314

18. Varaždinska županija**18.1. Opći sociodemografski podaci**

U Varaždinskoj županiji, po stanju na dan 04.09.2023., živi 27.007 osoba s invaliditetom od čega je 13.947 muškog spola (51,6%) i 13.060 ženskog spola (48,4%) (tablica 1) te na taj način osobe s invaliditetom čine 16,9% ukupnog stanovništva Varaždinske županije (tablica 2). Najveći broj osoba s invaliditetom, njih 12.640 (46,8%), je u dobnoj skupini 65+ godina (tablica 1). Iz tablice 1 moguće je uočiti da je invaliditet prisutan u svim dobnim skupinama, a u udjelu od 11% prisutan je i u dječjoj dobi, 0 - 19 godina. Ako se razmotri koliki je udio osoba s invaliditetom u ukupnom stanovništvu županije, prema navedenim dobnim skupinama, dolazimo do podatka da je Varaždinska županija iznad prosjeka RH za dobnu skupinu 65+, a malo ispod prosjeka za prevalenciju u dječjoj dobi, radno-aktivnu dobnu skupinu i ukupnu prevalenciju (tablica 2).

Prikaz udjela osoba s invaliditetom u ukupnom stanovništvu gradova/općina Varaždinske županije te razrada prema spolu i dobnim skupinama nalaze se u tablicama 103 i 104.

Iz Varaždinske županije, u Registar osoba s invaliditetom, pristigla su rješenja o primjerenom obliku školovanja za 2.403 osobe s većim brojem muških osoba (63%). Višestruka oštećenja, oštećenja govorno-glasovne glasovne komunikacije i specifične teškoće učenja te intelektualna oštećenja najčešći su specificirani uzroci koji određuju potrebu primjerenog oblika školovanja. U Varaždinskoj županiji žive 1.223 branitelja s invaliditetom te 95 osoba koje imaju posljedice ratnih djelovanja iz II svjetskog rata ili su civilni invalidi rata i porača.

Tablica 103. Prikaz udjela osoba s invaliditetom u ukupnom stanovništvu gradova/općina Varaždinske županije – prevalencija invaliditeta na 1.000 stanovnika

Grad	Broj osoba	% od ukupnog broja osoba s invaliditetom	Prevalencija / 1.000 stanovnika
VARAŽDIN	6.955	25,8	44
IVANEC	2.199	8,1	14
NOVI MAROF	1.965	7,3	12
LUDBREG	1.360	5,0	9
LEPOGLAVA	1.176	4,4	7
VARAŽDINSKE TOPLICE	1.082	4,0	7
MARUŠEVEC	1.064	3,9	7
TRNOVEC BARTOLOVEČKI	998	3,7	6
GORNJI KNEGINEC	899	3,3	6
SRAČINEC	797	3,0	5
VIDOVEC	748	2,8	5
PETRIJANEC	743	2,8	5
BEDNJA	711	2,6	4
MARTIJANEC	685	2,5	4
CESTICA	646	2,4	4
SVETI ĐURĐ	578	2,1	4
JALŽABET	554	2,1	3
SVETI ILIJA	553	2,0	3
VINICA	483	1,8	3
MALI BUKOVEC	364	1,3	2
BREZNICA	352	1,3	2
DONJA VOČA	345	1,3	2
KLENOVNIK	343	1,3	2
BERETINEC	337	1,2	2
LJUBEŠĆICA	337	1,2	2
VISOKO	297	1,1	2
BREZNIČKI HUM	244	0,9	2
VELIKI BUKOVEC	192	0,7	1
Ukupno	27.007		

Tablica 104. Prikaz broja osoba s invaliditetom prema spolu, dobnim skupinama i gradovima/općinama Varaždinske županije

Grad	Dobne skupine					
	0 - 19		20 - 64		65+	
	m	ž	m	ž	m	ž
BEDNJA	39	20	214	99	159	180
BERETINEC	17	14	92	75	68	71
BREZNICA	27	21	78	59	88	79
BREZNIČKI HUM	15	6	65	36	46	76
CESTICA	55	35	175	144	121	116
DONJA VOĆA	25	13	98	49	81	79
GORNJI KNEGINEC	62	46	221	162	204	204
IVANEC	105	71	491	398	511	623
JALŽABET	39	17	141	110	114	133
KLENOVNIK	27	6	89	72	66	83
LEPOGLAVA	71	51	294	198	272	290
LUDBREG	92	76	286	263	281	362
LJUBEŠĆICA	14	18	91	64	76	74
MALI BUKOVEC	26	24	89	62	67	96
MARTIJANEC	52	24	148	146	135	180
MARUŠEVEC	52	38	222	186	278	288
NOVI MAROF	117	74	541	389	403	441
PETRIJANEC	75	64	201	161	111	131
SRAČINEC	64	34	194	161	166	178
SVETI ĐURĐ	47	29	129	94	133	146
SVETI ILIJA	42	19	144	115	110	123
TRNOVEC BARTOLOVEČKI	48	49	230	202	225	244
VARAŽDIN	473	311	1.489	1.249	1.463	1.970
VARAŽDINSKE TOPLICE	72	54	269	202	232	253
VELIKI BUKOVEC	9	7	46	39	34	57
VIDOVEC	54	37	185	151	152	169
VINICA	31	22	109	75	126	120
VISOKO	11	22	62	50	71	81

18.2. Vrste oštećenja, oštećenja funkcionalnih sposobnosti i vrste pomagala

Najčešće vrste oštećenja kod osoba s invaliditetom s područja Varaždinske županije, na temelju Zakona o Registru osoba s invaliditetom (NN 63/22), su višestruka oštećenja, oštećenja lokomotornog sustava te oštećenja drugih organa (tablica 105.a). Vrste oštećenja koje uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose stupnju funkcionalnog oštećenja osobe razvrstane prema spolu i dobnim skupinama nalaze se u tablici 105.b.

Tablica 105.a. Prikaz vrsta oštećenja koje uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose stupnju funkcionalnog oštećenja osobe

Vrste oštećenja	Ukupan broj	% od ukupnog broja osoba s invaliditetom	Prevalencija / 1.000 stanovnika
Višestruka oštećenja	10.641	39,4	67
Oštećenja lokomotornog sustava	9.511	35,2	60
Oštećenja drugih organa i organskih sustava, kromosopatije, prirodene anomalije i rijetke bolesti	8.300	30,7	52
Mentalna oštećenja	6.146	22,8	38
Oštećenja središnjeg živčanog sustava	5.257	19,5	33
Oštećenja govorno-glasovne komunikacije	2.093	7,7	13
Intelektualna oštećenja	1.825	6,8	11
Oštećenja perifernog živčanog sustava	1.225	4,5	8
Oštećenja sluha	958	3,5	6
Oštećenja vida	913	3,4	6
Poremećaji iz spektra autizma	162	0,6	1
Gluhoslijepeća	7	< 0,1	< 0,1

Tablica 105.b. Prikaz vrsta oštećenja koje uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose stupnju funkcionalnog oštećenja osobe prema spolu i dobnim skupinama

Vrste oštećenja	Spol	Dobne skupine		
		0 - 19	20 - 64	65+
Višestruka oštećenja	ž	381	2.026	2.929
	m	671	2.653	1.981
Oštećenja lokomotornog sustava	ž	85	1.624	3.349
	m	91	1.971	2.391
Oštećenja drugih organa i organskih sustava, kromosomopatije, prirodene anomalije i rijetke bolesti	ž	149	1.784	2.735
	m	215	1.493	1.924
Mentalna oštećenja	ž	153	1.136	1.367
	m	344	2.105	1.041
Oštećenja središnjeg živčanog sustava	ž	364	837	1.353
	m	462	1.067	1.174
Oštećenja govorno-glasovne komunikacije	ž	375	288	93
	m	711	537	89
Intelektualna oštećenja	ž	157	556	79
	m	213	742	78
Oštećenja perifernog živčanog sustava	ž	19	311	311
	m	25	296	263
Oštećenja sluha	ž	42	138	257
	m	45	229	247
Oštećenja vida	ž	52	153	219
	m	59	249	181
Poremećaji iz spektra autizma	ž	28	7	0
	m	102	25	0
Gluhosljepoća	ž	0	0	0
	m	0	5	2

Najčešći uzroci oštećenja lokomotornog sustava koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetna dijagnoza pridonose funkcionalnom oštećenju pripadaju skupini dorzopatija (M40-M54), dok najčešći uzroci oštećenja drugih organa i organskih sustava koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose funkcionalnom oštećenju pripadaju skupini ostalih oblika srčanih bolesti (I30-I52).

Broj osoba sa 100% oštećenjem moguće je prikazati samo, zbog nepostojanja jedinstvenog propisa, prikazom stanja u resorima koji koriste postotke za vrednovanje opsega oštećenja. Takvim načinom prikaza dolazimo do podataka da je u Varaždinskoj županiji 0,4%, od ukupnog broja osoba s invaliditetom, vještačeno kao osobe sa 100% oštećenjem od čega je 1.039 u bazi Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje, 36 branitelja Domovinskog rata, dok ih 4 imaju 100% oštećenje kao posljedicu ratnih ili poratnih događanja u II svjetskom ratu.

U tablici 106 prikazani su podaci o nekim dijagnozama koje se mogu kvalificirati kao teži oblici invaliditeta.

Tablica 106. Prikaz nekih dijagnoza koje u potpunosti ili većoj mjeri invalidiziraju osobu

MKB-šifra	Opis dijagnoze	Broj osoba
F00-F09	Organski i simptomatski duševni poremećaji	1.631
F20-F29	Shizofrenija, shizotipni i sumanutni poremećaji	1.224
F84	Pervazivni razvojni poremećaj (autizam)	162
G10-G13	Sistemne atrofije koje zahvaćaju središnji živčani sustav	44
G70-G73	Bolesti mioneuralne veze i mišića	90
G80-G83	Cerebralna paraliza i ostali paralitični sindromi	1.530
H53-H54	Vidni poremećaji i sljepoća	667
H90-H95	Drugi poremećaji uha	994
Q90	Down-sindrom	91
S58	Amputacija obje podlaktice	1
S68	Amputacija obje šake	1
S78	Amputacija obje natkoljenice	3
S88	Amputacija obje potkoljenice	2
S98	Amputacija oba stopala	1
G35	Multipla skleroza	180

Najčešća oštećenja funkcionalnih sposobnosti kod osoba s invaliditetom s područja Varaždinske županije su kronične bolesti te psihičke bolesti (tablica 107.a). Prikaz prema oštećenjima funkcionalnih sposobnosti s pripadajućim razradama prema razinama oštećenja te spolu i dobnim skupinama nalaze se u tablicama 107.a i 107.b. Ovdje je važno istaknuti da se oštećenja funkcionalnih sposobnosti procjenjuju od 01.01.2015. godine, odnosno od uspostave jedinstvenog tijela vještačenja.

Tablica 107.a. Prikaz prema oštećenjima funkcionalnih sposobnosti – razrada prema razinama oštećenja

Vrste oštećenja	1. razina	2. razina	3. razina	4. razina	Nedefinirano	Ukupno
Kronične bolesti	1.023	1.603	2.344	1.775	15	6.760
Psihičke bolesti	216	326	372	237	2.966	4.117
Tjelesno oštećenje	595	767	689	486	1	2.538
Intelektualne teškoće	72	114	182	340	890	1.598
Višestruke teškoće	-	-	-	-	-	1.421
Poremećaj glasa, jezika i govora	37	36	33	25	1.233	1.364
Razvojne teškoće koje nisu definirane	68	146	505	69	19	807
Kronične bolesti kod djece	58	168	379	172	0	777
Oštećenje vida	150	100	71	98	325	744
Oštećenje sluha	65	78	101	23	312	579
Poremećaji iz autističnog spektra	-	-	48	75	16	139
Gluhosljepoća	-	-	2	1	1	4

Tablica 107.b. Prikaz prema oštećenjima funkcionalnih sposobnosti – razrada prema spolu i dobnim skupinama

Vrste oštećenja	Spol	Dobne skupine		
		0 - 19	20 - 64	65+
Kronične bolesti	ž	68	1.615	2.133
	m	89	1.403	1.452
Psihičke bolesti	ž	57	820	871
	m	126	1.499	744
Tjelesno oštećenje	ž	50	512	791
	m	61	613	511
Intelektualne teškoće	ž	111	511	77
	m	152	673	74
Višestruke teškoće	ž	160	384	2
	m	276	596	3
Poremećaj glasa, jezika i govora	ž	247	227	17
	m	439	415	19
Razvojne teškoće koje nisu definirane Listom oštećenja	ž	320	-	-
	m	487	-	-
Kronične bolesti kod djece	ž	366	-	-
	m	411	-	-
Oštećenje vida	ž	39	110	184
	m	51	206	154
Oštećenje sluha	ž	25	87	144
	m	25	146	152
Poremećaji iz autističnog spektra	ž	24	6	0
	m	90	19	0
Gluhosljepoća	ž	0	0	0
	m	0	3	1

U tablici 108 prikazani su podaci o korištenju pomagala kod osoba s invaliditetom u Varaždinskoj županiji pri čemu su najčešće korištena očna i tiftotehnička pomagala, pomagala za urogenitalni sustav i pomagala kod šećerne bolesti.

Tablica 108. Prikaz raspodjele vrste pomagala koje koriste osobe s invaliditetom – razrada prema spolu

Vrste pomagala koje koriste osobe s invaliditetom	Spol		Ukupno
	m	ž	
Očna i tiftotehnička pomagala	1.848	2.099	3.947
Pomagala za urogenitalni sustav	1.271	2.569	3.840
Pomagala kod šećerne bolesti	1.989	1.615	3.604
Pomagala za kretanje	1.072	1.264	2.336
Druga pomagala	456	1.032	1.488
Obloge za rane	606	761	1.367
Slušna i surdotehnička pomagala	638	502	1.140
Ortoze	336	431	767
Ortopedske cipele	243	244	487
Pomagala za disanje	307	137	444
Pomagala za probavni sustav, stoma pomagala	228	161	389
Potrošni dijelovi za proteze za noge	114	27	141
Proteze za noge	110	26	136
Pomagala za govor	112	18	130
Proteze za ruke	10	2	12
Pomagala za dijalizu	6	3	9
Ortoproteze i elektronički uređaji	1	1	2
Ukupno	9.347	10.892	20.239

19. Virovitičko-podravaska županija**19.1. Opći sociodemografski podaci**

U Virovitičko-podravskoj županiji, po stanju na dan 04.09.2023., živi 13.431 osoba s invaliditetom od čega je 7.751 muškog spola (57,7%) i 5.680 ženskog spola (42,3%) (tablica 1) te na taj način osobe s invaliditetom čine 19% ukupnog stanovništva Virovitičko-podravske županije (tablica 2). Najveći broj osoba s invaliditetom, njih 6.221 (46,3%), je u dobnoj skupini 20 - 64 godina (tablica 1). Iz tablice 1 moguće je uočiti da je invaliditet prisutan u svim dobnim skupinama, a u udjelu od 9,2% prisutan je i u dječjoj dobi, 0 - 19 godina. Ako se razmotri koliki je udio osoba s invaliditetom u ukupnom stanovništvu županije, prema navedenim dobnim skupinama, dolazimo do podatka da je Virovitičko-podravska županija iznad prosjeka RH za radno-aktivnu dobnu skupinu, dobnu skupinu 65+ i za ukupnu prevalenciju te da ima ispod prosjeka prevalenciju u dječjoj dobi (tablica 2).

Prikaz udjela osoba s invaliditetom u ukupnom stanovništvu gradova/općina Virovitičko-podravske županije te razrada prema spolu i dobnim skupinama nalaze se u tablicama 109 i 110.

Tablica 109. Prikaz udjela osoba s invaliditetom u ukupnom stanovništvu gradova/općina Virovitičko-podravske županije – prevalencija invaliditeta na 1.000 stanovnika

Grad	Broj osoba	% od ukupnog broja osoba s invaliditetom	Prevalencija / 1.000 stanovnika
VIROVITICA	3.485	25,9	49
SLATINA	2.176	16,2	31
PITOMAČA	1.518	11,3	21
SUHOPOLJE	1.090	8,1	15
ORAOVICA	749	5,6	11
ŠPIŠIĆ BUKOVICA	685	5,1	10
GRADINA	564	4,2	8
LUKAČ	505	3,8	7
ČAČINCI	471	3,5	7
SOPJE	456	3,4	6
VOČIN	379	2,8	5
ČAĐAVICA	312	2,3	4
ZDENCI	293	2,2	4
NOVA BUKOVICA	272	2,0	4
MIKLEUŠ	247	1,8	3
CRNAC	229	1,7	3
Ukupno	13.431		

Tablica 110. Prikaz broja osoba s invaliditetom prema spolu, dobnim skupinama i gradovima/općinama Virovitičko-podravske županije

Grad	Dobne skupine					
	0 - 19		20 - 64		65+	
	m	ž	m	ž	m	ž
CRNAC	9	10	76	27	58	49
ČAČINCI	15	11	154	69	122	100
ČAĐAVICA	17	12	92	41	82	68
GRADINA	33	23	190	103	103	112
LUKAČ	27	21	154	83	114	106
MIKLEUŠ	12	8	62	29	75	61
NOVA BUKOVICA	9	6	102	30	70	55
ORAOVICA	36	21	224	126	171	171
PITOMAČA	87	71	435	297	266	362
SLATINA	125	67	596	370	557	461
SOPJE	22	21	118	63	128	104
SUHOPOLJE	65	41	326	190	219	249
ŠPIŠIĆ BUKOVICA	42	33	219	102	141	148
VIROVITICA	198	142	1.005	625	807	708
VOČIN	18	12	107	75	104	63
ZDENCI	14	7	81	50	64	77

Iz Virovitičko-podravске županije, u Registar osoba s invaliditetom, pristigla su rješenja o primjerenom obliku školovanja za 1.005 osoba s većim brojem muških osoba (61%). Oštećenja govorno-glasovne komunikacije i specifične teškoće učenja, višestruka oštećenja te intelektualna oštećenja najčešći su specificirani uzroci koji određuju potrebu primjerenog oblika školovanja. U Virovitičko-podravskoj županiji žive 1.683 branitelja s invaliditetom te 95 osoba koje imaju posljedice ratnih djelovanja iz II svjetskog rata ili su civilni invalidi rata i porača.

19.2. Vrste oštećenja, oštećenja funkcionalnih sposobnosti i vrste pomagala

Najčešće vrste oštećenja kod osoba s invaliditetom s područja Virovitičko-podravске županije, na temelju Zakona o Registru osoba s invaliditetom (NN 63/22), su višestruka oštećenja, oštećenja lokomotornog sustava te oštećenja drugih organa (tablica 111.a). Vrste oštećenja koje uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose stupnju funkcionalnog oštećenja osobe razvrstane prema spolu i dobnim skupinama nalaze se u tablici 111.b.

Tablica 111.a. Prikaz vrsta oštećenja koje uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose stupnju funkcionalnog oštećenja osobe

Vrste oštećenja	Ukupan broj	% od ukupnog broja osoba s invaliditetom	Prevalencija / 1.000 stanovnika
Višestruka oštećenja	5.562	41,4	79
Oštećenja lokomotornog sustava	4.624	34,4	65
Oštećenja drugih organa i organskih sustava, kromosomopatije, prirodene anomalije i rijetke bolesti	4.588	34,2	65
Mentalna oštećenja	4.544	33,8	64
Oštećenja središnjeg živčanog sustava	2.464	18,3	35
Intelektualna oštećenja	1.124	8,4	16
Oštećenja govorno-glasovne komunikacije	983	7,3	14
Oštećenja vida	632	4,7	9
Oštećenja sluha	507	3,8	7
Oštećenja perifernog živčanog sustava	480	3,6	7
Poremećaji iz spektra autizma	57	0,4	1
Gluhosljepoća	5	< 0,1	0,1

Tablica 111.b. Prikaz vrsta oštećenja koje uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose stupnju funkcionalnog oštećenja osobe prema spolu i dobnim skupinama

Vrste oštećenja	Spol	Dobne skupine		
		0 - 19	20 - 64	65+
Višestruka oštećenja	ž	191	1.022	1.620
	m	300	1.303	1.126
Oštećenja lokomotornog sustava	ž	38	760	1.512
	m	37	1.120	1.157
Oštećenja drugih organa i organskih sustava, kromosomopatije, prirodene anomalije i rijetke bolesti	ž	75	894	1.596
	m	93	775	1.155
Mentalna oštećenja	ž	76	667	894
	m	142	1.779	986
Oštećenja središnjeg živčanog sustava	ž	102	442	676
	m	121	553	570
Intelektualna oštećenja	ž	122	335	50
	m	180	407	30
Oštećenja govorno-glasovne komunikacije	ž	185	142	43
	m	365	217	31
Oštećenja vida	ž	22	115	173
	m	24	159	139
Oštećenja sluha	ž	10	44	154
	m	20	119	160
Oštećenja perifernog živčanog sustava	ž	2	104	84
	m	6	155	129
Poremećaji iz spektra autizma	ž	9	4	0
	m	36	8	0
Gluhosljepoća	ž	1	0	1
	m	0	2	1

Najčešći uzroci oštećenja lokomotornog sustava koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose funkcionalnom oštećenju pripadaju skupini dorzopatija (M40-M54), dok najčešći uzroci oštećenja drugih organa i organskih sustava koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose funkcionalnom oštećenju pripadaju skupini ostalih oblika srčanih bolesti (I30-I52).

Broj osoba sa 100% oštećenjem moguće je prikazati samo, zbog nepostojanja jedinstvenog propisa, prikazom stanja u resorima koji koriste postotke za vrednovanje opsega oštećenja. Takvim načinom prikaza dolazimo do podataka da je u Virovitičko-podravskoj županiji 0,2%, od ukupnog broja osoba s invaliditetom, vještačeno kao osobe sa 100% oštećenjem od čega je 466 u bazi Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje, 36 branitelja Domovinskog rata, dok ih 11 ima 100% oštećenje kao posljedicu ratnih ili poratnih događanja u II svjetskom ratu.

U tablici 112 prikazani su podaci o nekim dijagnozama koje se mogu kvalificirati kao teži oblici invaliditeta.

Tablica 112. Prikaz nekih dijagnoza koje u potpunosti ili većoj mjeri invalidiziraju osobu

MKB-šifra	Opis dijagnoze	Broj osoba
F00-F09	Organski i simptomatski duševni poremećaji	1.326
F20-F29	Shizofrenija, shizotipni i sumanutni poremećaji	960
F84	Pervazivni razvojni poremećaj (autizam)	57
G10-G13	Sistemne atrofije koje zahvaćaju središnji živčani sustav	17
G70-G73	Bolesti mioneuralne veze i mišića	38
G80-G83	Cerebralna paraliza i ostali paralitični sindromi	696
H53-H54	Vidni poremećaji i sljepoća	561
H90-H95	Drugi poremećaji uha	502
Q90	Down-sindrom	37
S48	Amputacija obje nadlaktice	2
S58	Amputacija obje podlaktice	1
S88	Amputacija obje potkoljenice	2
S98	Amputacija oba stopala	1
G35	Multipla skleroza	72

Najčešća oštećenja funkcionalnih sposobnosti kod osoba s invaliditetom s područja Virovitičko-podravske županije su kronične bolesti te psihičke bolesti (tablica 113.a). Prikaz prema oštećenjima funkcionalnih sposobnosti s pripadajućim razradama prema razinama oštećenja te spolu i dobnim skupinama nalaze se u tablicama 113.a i 113.b. Ovdje je važno istaknuti da se oštećenja funkcionalnih sposobnosti procjenjuju od 01.01.2015. godine, odnosno od uspostave jedinstvenog tijela vještačenja.

Tablica 113.a. Prikaz prema oštećenjima funkcionalnih sposobnosti – razrada prema razinama oštećenja

Vrste oštećenja	1. razina	2. razina	3. razina	4. razina	Nedefinirano	Ukupno
Kronične bolesti	377	1.195	1.507	832	5	3.916
Psihičke bolesti	90	451	391	174	2.281	3.387
Tjelesno oštećenje	315	551	349	261	0	1.476
Intelektualne teškoće	2	80	162	188	630	1.062
Poremećaj glasa, jezika i govora	12	8	4	3	589	616
Oštećenje vida	49	58	62	65	244	478
Višestruke teškoće	-	-	-	-	-	460
Kronične bolesti kod djece	35	99	186	72	0	392
Oštećenje sluha	29	63	34	13	202	341
Razvojne teškoće koje nisu definirane Listom oštećenja	20	47	123	35	10	235
Poremećaji iz autističnog spektra	-	-	14	30	8	52
Gluhosljepoća	-	-	0	2	0	2

Tablica 113.b. Prikaz prema oštećenjima funkcionalnih sposobnosti – razrada prema spolu i dobnim skupinama

Vrste oštećenja	Spol	Dobne skupine		
		0 - 19	20 - 64	65+
Kronične bolesti	ž	12	893	1.451
	m	9	676	875
Psihičke bolesti	ž	29	533	690
	m	32	1.316	787
Tjelesno oštećenje	ž	30	241	624
	m	33	267	281
Intelektualne teškoće	ž	113	321	48
	m	166	384	30
Poremećaj glasa, jezika i govora	ž	105	121	15
	m	177	179	19
Oštećenje vida	ž	12	86	145
	m	17	111	107
Višestruke teškoće	ž	102	91	7
	m	132	127	1
Kronične bolesti kod djece	ž	176	-	-
	m	216	-	-
Oštećenje sluha	ž	7	33	105
	m	13	73	110
Razvojne teškoće koje nisu definirane Listom oštećenja	ž	83	-	-
	m	152	-	-
Poremećaji iz autističnog spektra	ž	7	4	0
	m	34	7	0
Gluhosljepoća	ž	1	0	0
	m	0	1	0

U tablici 114 prikazani su podaci o korištenju pomagala kod osoba s invaliditetom u Virovitičko-podravskoj županiji pri čemu su najčešće korištena očna i tiftotehnička pomagala, pomagala za urogenitalni sustav i pomagala kod šećerne bolesti.

Tablica 114. Prikaz raspodjele vrste pomagala koje koriste osobe s invaliditetom – razrada prema spolu

Vrste pomagala koje koriste osobe s invaliditetom	Spol		Ukupno
	m	ž	
Očna i tiftotehnička pomagala	1.205	1.012	2.217
Pomagala za urogenitalni sustav	709	1.381	2.090
Pomagala kod šećerne bolesti	1.088	779	1.867
Pomagala za kretanje	662	781	1.443
Druga pomagala	236	470	706
Obloge za rane	303	349	652
Ortoze	280	328	608
Ortopedske cipele	295	249	544
Slušna i surdotehnička pomagala	251	165	416
Pomagala za disanje	130	64	194
Pomagala za probavni sustav, stoma pomagala	101	82	183
Proteze za noge	74	15	89
Potrošni dijelovi za proteze za noge	73	14	87
Pomagala za govor	32	9	41
Proteze za ruke	6	1	7
Pomagala za dijalizu	2	0	2
Ukupno	5.447	5.699	11.146

20. Vukovarsko-srijemska županija**20.1. Opći sociodemografski podaci**

U Vukovarsko-srijemskoj županiji, po stanju na dan 04.09.2023., živi 24.040 osoba s invaliditetom od čega je 14.815 muškog spola (61,6%) i 9.225 ženskog spola (38,4%) (tablica 1) te na taj način osobe s invaliditetom čine 16,7% ukupnog stanovništva Vukovarsko-srijemske županije (tablica 2). Najveći broj osoba s invaliditetom, njih 11.456 (47,7%), je u dobnoj skupini 20 - 64 godina (tablica 1). Iz tablice 1 moguće je uočiti da je invaliditet prisutan u svim dobnim skupinama, a u udjelu od 8,7% prisutan je i u dječjoj dobi, 0 - 19 godina. Ako se razmotri koliki je udio osoba s invaliditetom u ukupnom stanovništvu županije, prema navedenim dobnim skupinama, dolazimo do podatka da je Vukovarsko-srijemska županija iznad prosjeka RH za radno-aktivnu dobnu skupinu, a ispod prosjeka za prevalenciju u dječjoj dobi, za dobnu skupinu 65+ te za ukupnu prevalenciju (tablica 2).

Prikaz udjela osoba s invaliditetom u ukupnom stanovništvu gradova/općina Vukovarsko-srijemske županije te razrada prema spolu i dobnim skupinama nalaze se u tablicama 115 i 116.

Iz Vukovarsko-srijemske županije, u Registar osoba s invaliditetom, pristigla su rješenja o primjerenom obliku školovanja za 2.011 osoba s većim brojem muških osoba (63%). Višestruka oštećenja, oštećenja govorno-glasovne komunikacije i specifične teškoće učenja te intelektualna oštećenja najčešći su specificirani uzroci koji određuju potrebu primjerenog oblika školovanja. U Vukovarsko-srijemskoj županiji živi 4.546 branitelja s invaliditetom te 311 osoba koje imaju posljedice ratnih djelovanja iz II svjetskog rata ili su civilni invalidi rata i porača.

Tablica 115. Prikaz udjela osoba s invaliditetom u ukupnom stanovništvu gradova/općina Vukovarsko-srijemske županije – prevalencija invaliditeta na 1.000 stanovnika

Grad	Broj osoba	% od ukupnog broja osoba s invaliditetom	Prevalencija / 1.000 stanovnika
VINKOVCI	5.019	20,9	35
VUKOVAR	4.966	20,7	35
ŽUPANJA	1.275	5,3	9
IVANKOVO	916	3,8	6
NUŠTAR	882	3,7	6
ILOK	877	3,6	6
OTOK	789	3,3	5
STARI JANKOVCI	691	2,9	5
NIJEMCI	624	2,6	4
DRENOVCI	555	2,3	4
TRPINJA	548	2,3	4
CERNA	539	2,2	4
ANDRIJAŠEVCI	485	2,0	3
BOROVO	463	1,9	3
VRBANJA	437	1,8	3
BOŠNJACI	414	1,7	3
TOVARNIK	403	1,7	3
PRIVLAKA	388	1,6	3
GUNJA	381	1,6	3
JARMINA	374	1,6	3
BABINA GREDA	365	1,5	3
STARI MIKANOVC	364	1,5	3
GRADIŠTE	329	1,4	2
MARKUŠICA	327	1,4	2
BOGDANOVCI	320	1,3	2
TORDINCI	268	1,1	2
TOMPOJEVCI	253	1,1	2
ŠTITAR	234	1,0	2
VOĐINCI	233	1,0	2
LOVAS	199	0,8	1
NEGOSLAVCI	121	0,5	1
Nepoznato	1	< 0,1	< 0,1
Ukupno	24.040		

Tablica 116. Prikaz broja osoba s invaliditetom prema spolu, dobnim skupinama i gradovima/općinama Vukovarsko-srijemske županije

Grad	Dobne skupine					
	0 – 19		20 - 64		65+	
	m	ž	m	ž	m	ž
ANDRIJAŠEVCI	17	16	200	72	106	74
BABINA GREDA	41	21	127	69	64	43
BOGDANOVC	12	7	108	47	91	55
BOROVO	11	10	96	73	149	124
BOŠNJACI	32	12	124	76	97	73
CERNA	25	24	207	77	133	73
DRENOVC	29	15	187	116	120	88
GRADIŠTE	26	13	117	46	77	50
GUNJA	21	12	120	81	90	57
ILOK	39	29	280	142	218	169
IVANKOVO	42	29	332	139	228	146
JARMINA	16	12	146	50	94	56
LOVAS	4	9	63	36	63	24
MARKUŠICA	15	10	70	44	95	93
NEGOSLAVCI	2	3	34	24	41	17
NIJEMCI	38	19	229	88	146	104
NUŠTAR	46	43	294	143	214	142
OTOK	44	22	309	113	183	118
PRIVLAKA	31	9	111	58	99	80
STARI JANKOVCI	46	23	220	87	196	119
ŠTARI MIKANOVC	22	20	134	61	83	44
ŠTITAR	13	19	87	35	47	33
TOMPOJEVC	6	2	91	40	66	48
TORDINCI	10	9	107	41	69	32
TOVARNIK	27	9	148	74	98	47
TRPINJA	19	13	126	113	137	140
VINKOVCI	221	200	1.502	857	1.156	1.083
VOĐINCI	22	14	78	39	48	32
VRBANJA	31	15	187	50	81	73
VUKOVAR	260	144	1.407	703	1.344	1.108
ŽUPANJA	77	53	399	222	296	228

20.2. Vrste oštećenja, oštećenja funkcionalnih sposobnosti i vrste pomagala

Najčešće vrste oštećenja kod osoba s invaliditetom s područja Vukovarsko-srijemske županije, na temelju Zakona o Registru osoba s invaliditetom (NN 63/22), su višestruka oštećenja, mentalna oštećenja te oštećenja lokomotornog sustava (tablica 117.a). Vrste oštećenja koje uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose stupnju funkcionalnog oštećenja osobe razvrstane prema spolu i dobnim skupinama nalaze se u tablici 117.b.

Tablica 117.a. Prikaz vrsta oštećenja koje uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose stupnju funkcionalnog oštećenja osobe

Vrste oštećenja	Ukupan broj	% od ukupnog broja osoba s invaliditetom	Prevalencija / 1.000 stanovnika
Višestruka oštećenja	8.130	33,8	57
Mentalna oštećenja	8.060	33,5	56
Oštećenja lokomotornog sustava	6.911	28,7	48
Oštećenja drugih organa i organskih sustava, kromosomopatije, prirodene anomalije i rijetke bolesti	6.197	25,8	43
Oštećenja središnjeg živčanog sustava	3.256	13,5	23
Oštećenja govorno-glasovne komunikacije	1.805	7,5	13
Intelektualna oštećenja	1.633	6,8	11
Oštećenja vida	877	3,6	6
Oštećenja sluha	692	2,9	5
Oštećenja perifernog živčanog sustava	658	2,7	5
Poremećaji iz spektra autizma	161	0,7	1
Gluhoslijepoća	6	< 0,1	< 0,1

Tablica 117.b. Prikaz vrsta oštećenja koje uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose stupnju funkcionalnog oštećenja osobe prema spolu i dobnim skupinama

Vrste oštećenja	Spol	Dobne skupine		
		0 - 19	20 - 64	65+
Višestruka oštećenja	ž	392	1.327	1.629
	m	645	2.442	1.695
Mentalna oštećenja	ž	79	1.101	1.181
	m	183	3.525	1.991
Oštećenja lokomotornog sustava	ž	40	953	1.799
	m	69	2.051	1.999
Oštećenja drugih organa i organskih sustava, kromosomopatije, prirodene anomalije i rijetke bolesti	ž	113	1.357	1.751
	m	167	1.276	1.533
Oštećenja središnjeg živčanog sustava	ž	193	579	607
	m	273	833	771
Oštećenja govorno-glasovne komunikacije	ž	265	347	72
	m	463	537	121
Intelektualna oštećenja	ž	198	431	60
	m	291	601	52
Oštećenja vida	ž	33	146	236
	m	35	196	231
Oštećenja sluha	ž	27	106	152
	m	40	190	177
Oštećenja perifernog živčanog sustava	ž	12	110	89
	m	18	270	159
Poremećaji iz spektra autizma	ž	31	8	0
	m	100	22	0
Gluhosljepoća	ž	1	1	1
	m	0	2	1

Najčešći uzroci mentalnih oštećenja koja uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetna dijagnoza pridonose funkcionalnom oštećenju pripadaju skupini neurotičkih poremećaja, vezanih uz stres i somatiformnih poremećaja (F40-F49), dok najčešći uzroci oštećenja lokomotornog sustava koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose funkcionalnom oštećenju pripadaju skupini artropatija (M00-M25) i dorzopatija (M40-M54).

Broj osoba sa 100% oštećenjem moguće je prikazati samo, zbog nepostojanja jedinstvenog propisa, prikazom stanja u resorima koji koriste postotke za vrednovanje opsega oštećenja. Takvim načinom prikaza dolazimo do podataka da je u Vukovarsko-srijemskoj županiji 0,3%, od ukupnog broja osoba s invaliditetom, vještačeno kao osobe sa 100% oštećenjem od čega je 687 u bazi Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje, 91 branitelj Domovinskog rata, dok ih 12 ima 100% oštećenje kao posljedicu ratnih ili poratnih događanja u II svjetskom ratu.

U tablici 118 prikazani su podaci o nekim dijagnozama koje se mogu kvalificirati kao teži oblici invaliditeta.

Tablica 118. Prikaz nekih dijagnoza koje u potpunosti ili većoj mjeri invalidiziraju osobu

MKB-šifra	Opis dijagnoze	Broj osoba
F00-F09	Organski i simptomatski duševni poremećaji	1.347
F20-F29	Shizofrenija, shizotipni i sumanutni poremećaji	1.203
F84	Pervazivni razvojni poremećaj (autizam)	161
G10-G13	Sistemne atrofije koje zahvaćaju središnji živčani sustav	33
G70-G73	Bolesti mioneuralne veze i mišića	66
G80-G83	Cerebralna paraliza i ostali paralitični sindromi	1.034
H53-H54	Vidni poremećaji i sljepoća	733
H90-H95	Drugi poremećaji uha	671
Q90	Down-sindrom	91
S48	Amputacija obje nadlaktice	2
S58	Amputacija obje podlaktice	1
S78	Amputacija obje natkoljenice	2
S88	Amputacija obje potkoljenice	1
S98	Amputacija oba stopala	1
G35	Multipla skleroza	114

Najčešća oštećenja funkcionalnih sposobnosti kod osoba s invaliditetom s područja Vukovarsko-srijemske županije su psihičke bolesti te kronične bolesti (tablica 119.a). Prikaz prema oštećenjima funkcionalnih sposobnosti s pripadajućim razradama prema razinama oštećenja te spolu i dobnim skupinama nalaze se u tablicama 119.a i 119.b. Ovdje je važno istaknuti da se oštećenja funkcionalnih sposobnosti procjenjuju od 01.01.2015. godine, odnosno od uspostave jedinstvenog tijela vještačenja.

Tablica 119.a. Prikaz prema oštećenjima funkcionalnih sposobnosti – razrada prema razinama oštećenja

Vrste oštećenja	1. razina	2. razina	3. razina	4. razina	Nedefinirano	Ukupno
Psihičke bolesti	514	702	579	130	4.217	6.142
Kronične bolesti	1.254	1.539	1.423	993	8	5.217
Tjelesno oštećenje	544	618	407	326	0	1.895
Intelektualne teškoće	112	142	200	325	749	1.528
Poremećaj glasa, jezika i govora	72	99	52	69	1.030	1.322
Višestruke teškoće	-	-	-	-	-	1.052
Oštećenje vida	113	81	90	121	346	751
Kronične bolesti kod djece	69	165	248	143	0	625
Oštećenje sluha	75	84	65	11	253	488
Razvojne teškoće koje nisu definirane Listom oštećenja	29	91	144	69	13	346
Poremećaji iz autističnog spektra	-	-	31	83	31	145
Gluhosljepoća	-	-	0	1	0	1

Tablica 119.b. Prikaz prema oštećenjima funkcionalnih sposobnosti – razrada prema spolu i dobnim skupinama

Vrste oštećenja	Spol	Dobne skupine		
		0 - 19	20 - 64	65+
Psihičke bolesti	ž	36	889	996
	m	59	2.556	1.606
Kronične bolesti	ž	28	1.214	1.573
	m	41	1.137	1.224
Tjelesno oštećenje	ž	41	262	713
	m	51	377	451
Intelektualne teškoće	ž	186	400	60
	m	267	567	48
Poremećaj glasa, jezika i govora	ž	166	314	48
	m	245	466	83
Višestruke teškoće	ž	213	176	0
	m	335	327	1
Oštećenje vida	ž	28	120	215
	m	25	156	207
Kronične bolesti kod djece	ž	288	-	-
	m	337	-	-
Oštećenje sluha	ž	22	90	103
	m	31	126	116
Razvojne teškoće koje nisu definirane Listom oštećenja	ž	122	-	-
	m	224	-	-
Poremećaji iz autističnog spektra	ž	30	6	0
	m	90	19	0
Gluhosljepoća	ž	1	0	0
	m	0	0	0

U tablici 120 prikazani su podaci o korištenju pomagala kod osoba s invaliditetom u Vukovarsko-srijemskoj županiji pri čemu su najčešće korištena očna i tiflotehnička pomagala, pomagala kod šećerne bolesti i pomagala za urogenitalni sustav.

Tablica 120. Prikaz raspodjele vrste pomagala koje koriste osobe s invaliditetom – razrada prema spolu

Vrste pomagala koje koriste osobe s invaliditetom	Spol		Ukupno
	m	ž	
Očna i tiflotehnička pomagala	2.134	1.722	3.856
Pomagala kod šećerne bolesti	2.136	1.348	3.484
Pomagala za urogenitalni sustav	1.159	1.706	2.865
Pomagala za kretanje	987	1.034	2.021
Druga pomagala	430	782	1.212
Ortoze	392	518	910
Slušna i surdotehnička pomagala	513	349	862
Obloge za rane	467	390	857
Ortopedske cipele	317	228	545
Pomagala za probavni sustav, stoma pomagala	161	128	289
Pomagala za disanje	202	69	271
Potrošni dijelovi za proteze za noge	152	31	183
Proteze za noge	150	32	182
Pomagala za govor	64	10	74
Proteze za ruke	9	4	13
Pomagala za dijalizu	7	3	10
Ortoproteze i elektronički uređaji	0	1	1
Ukupno	9.280	8.355	17.635

21. Zadarska županija**21.1. Opći sociodemografski podaci**

U Zadarskoj županiji, po stanju na dan 04.09.2023., živi 22.255 osoba s invaliditetom od čega je 13.707 muškog spola (61,6%) i 8.548 ženskog spola (38,4%) (tablica 1) te na taj način osobe s invaliditetom čine 13,9% ukupnog stanovništva Zadarske županije (tablica 2). Najveći broj osoba s invaliditetom, njih 10.648 (47,8%), je u dobnoj skupini 65+ godina (tablica 1). Iz tablice 1 moguće je uočiti da je invaliditet prisutan u svim dobnim skupinama, a u udjelu od 11,1% prisutan je i u dječjoj dobi, 0 - 19 godina. Ako se razmotri koliki je udio osoba s invaliditetom u ukupnom stanovništvu županije, prema navedenim dobnim skupinama, dolazimo do podatka da je Zadarska županija ispod prosjeka RH za prevalenciju u dječjoj dobi, radno-aktivnu dobnu skupinu, dobnu skupinu 65+ te za ukupnu prevalenciju (tablica 2).

Prikaz udjela osoba s invaliditetom u ukupnom stanovništvu gradova/općina Zadarske županije te razrada prema spolu i dobnim skupinama nalaze se u tablicama 121 i 121.

Tablica 121. Prikaz udjela osoba s invaliditetom u ukupnom stanovništvu gradova/općina Zadarske županije – prevalencija invaliditeta na 1.000 stanovnika

Grad	Broj osoba	% od ukupnog broja osoba s invaliditetom	Prevalencija / 1.000 stanovnika
ZADAR	8.728	39,2	55
BENKOVAC	1.822	8,2	11
OBROVAC	771	3,5	5
POLIČNIK	757	3,4	5
BIOGRAD NA MORU	644	2,9	4
SVETI FILIP I JAKOV	619	2,8	4
SUKOŠAN	601	2,7	4
GRAČAC	589	2,6	4
POSEDARJE	583	2,6	4
BIBINJE	529	2,4	3
VIR	521	2,3	3
PAKOŠTANE	455	2,0	3
PREKO	427	1,9	3
RAŽANAC	415	1,9	3
PAG	408	1,8	3
NIN	375	1,7	2
STANKOVCI	364	1,6	2
ZEMUNIK DONJI	342	1,5	2
NOVIGRAD	326	1,5	2
STARIGRAD	325	1,5	2
PAŠMAN	290	1,3	2
ŠKABRNJA	268	1,2	2
VRSI	267	1,2	2
PRIVLAKA	243	1,1	2
SALI	231	1,0	1
GALOVAC	230	1,0	1
JASENICE	228	1,0	1
POLAČA	200	0,9	1
KALI	171	0,8	1
LIŠANE OSTROVIČKE	144	0,6	1
KUKLJICA	104	0,5	1
KOLAN	99	0,4	1
POVLJANA	98	0,4	1
TKON	80	0,4	0,5
Nepoznato	1	< 0,1	< 0,1
Ukupno	22.255		

Tablica 122. Prikaz broja osoba s invaliditetom prema spolu, dobnim skupinama i gradovima/općinama Zadarske županije

Grad	Dobne skupine					
	0 - 19		20 - 64		65+	
	M	ž	m	ž	m	ž
BENKOVAC	102	65	588	216	544	307
BIBINJE	50	25	169	66	133	86
BIOGRAD NA MORU	43	28	184	99	139	151
GALOVAC	10	5	69	23	79	44
GRAČAC	23	5	119	73	199	170
JASENICE	8	6	69	21	83	41
KALI	11	4	38	17	55	46
KOLAN	6	3	12	12	38	28
KUKLJICA	6	0	17	7	46	28
LIŠANE OSTROVIČKE	2	2	50	14	45	31
NIN	17	22	80	53	124	79
NOVIGRAD	15	10	111	41	106	43
OBROVAC	26	13	221	110	221	180
PAG	29	13	79	55	126	106
PAKOŠTANE	33	14	119	65	127	97
PAŠMAN	11	5	49	43	107	75
POLAČA	8	5	73	18	50	46
POLIČNIK	47	30	248	108	230	94
POSEDARJE	37	22	188	81	158	97
POVLJANA	7	4	15	10	34	28
PREKO	36	18	88	43	124	118
PRIVLAKA	10	4	72	31	77	49
RAŽANAC	27	9	114	45	144	76
SALI	12	4	44	35	80	56
STANKOVCI	25	16	120	31	109	63
STARIGRAD	12	11	95	28	111	68
SUKOŠAN	42	22	195	82	163	97
SVETI FILIP I JAKOV	39	25	167	86	172	130
ŠKABRNJA	7	14	90	27	88	42
TKON	4	6	16	5	34	15
VIR	32	8	113	59	179	130
VRSI	19	13	55	31	95	54
ZADAR	830	427	2.331	1.375	1.889	1.876
ZEMUNIK DONJI	16	17	80	42	118	69

Iz Zadarske županije, u Registar osoba s invaliditetom, pristigla su rješenja o primjerenom obliku školovanja za 1.782 osobe s većim brojem muških osoba (67%). Oštećenja govorno-glasovne komunikacije i specifične teškoće učenja, višestruka oštećenja te mentalna oštećenja najčešći su specificirani uzroci koji određuju potrebu primjerenog oblika školovanja. U Zadarskoj županiji žive 3.473 branitelja s invaliditetom te 280 osoba koje imaju posljedice ratnih djelovanja iz II svjetskog rata ili su civilni invalidi rata i poraća.

21.2. Vrste oštećenja, oštećenja funkcionalnih sposobnosti i vrste pomagala

Najčešće vrste oštećenja kod osoba s invaliditetom s područja Zadarske županije, na temelju Zakona o Registru osoba s invaliditetom (NN 63/22), su mentalna oštećenja, višestruka oštećenja te oštećenja lokomotornog sustava (tablica 123.a). Vrste oštećenja koje uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose stupnju funkcionalnog oštećenja osobe razvrstane prema spolu i dobnim skupinama nalaze se u tablici 123.b.

Tablica 123.a. Prikaz vrsta oštećenja koje uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose stupnju funkcionalnog oštećenja osobe

Vrste oštećenja	Ukupan broj	% od ukupnog broja osoba s invaliditetom	Prevalencija / 1.000 stanovnika
Mentalna oštećenja	6.475	29,1	40
Višestruka oštećenja	6.049	27,2	38
Oštećenja lokomotornog sustava	5.693	25,6	36
Oštećenja drugih organa i organskih sustava, kromosomopatije, prirodene anomalije i rijetke bolesti	5.545	24,9	35
Oštećenja središnjeg živčanog sustava	2.954	13,3	18
Oštećenja govorno-glasovne komunikacije	1.948	8,8	12
Intelektualna oštećenja	863	3,9	5
Oštećenja perifernog živčanog sustava	753	3,4	5
Oštećenja vida	742	3,3	5
Oštećenja sluha	430	1,9	3
Poremećaji iz spektra autizma	190	0,9	1
Gluhosljepoća	2	< 0,1	< 0,1

Tablica 123.b. Prikaz vrsta oštećenja koje uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose stupnju funkcionalnog oštećenja osobe prema spolu i dobnim skupinama

Vrste oštećenja	Spol	Dobne skupine		
		0 - 19	20 - 64	65+
Mentalna oštećenja	ž	67	749	948
	m	225	2.787	1.699
Višestruka oštećenja	ž	176	854	1.551
	m	357	1.531	1.580
Oštećenja lokomotornog sustava	ž	26	759	1.692
	m	45	1.423	1.748
Oštećenja drugih organa i organskih sustava, kromosomopatije, prirodene anomalije i rijetke bolesti	ž	92	987	1.688
	m	137	986	1.655
Oštećenja središnjeg živčanog sustava	ž	104	482	739
	m	162	665	802
Oštećenja govorno-glasovne komunikacije	ž	435	189	30
	m	866	386	42
Intelektualna oštećenja	ž	120	189	35
	m	162	311	46
Oštećenja perifernog živčanog sustava	ž	13	117	149
	m	17	223	234
Oštećenja vida	ž	12	85	215
	m	26	172	232
Oštećenja sluha	ž	22	68	78
	m	25	124	113
Poremećaji iz spektra autizma	ž	29	7	0
	m	129	25	0
Gluhosljepoća	ž	0	1	0
	m	0	0	1

Najčešći uzroci mentalnih oštećenja koja uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose funkcionalnom oštećenju pripadaju skupini poremećaja raspoloženja (afektivni poremećaji) (F30-F39), dok najčešći uzroci oštećenja lokomotornog sustava koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose funkcionalnom oštećenju pripadaju skupini dorzopatija (M40-M54).

Izvjешće o osobama s invaliditetom u Republici Hrvatskoj

Broj osoba sa 100% oštećenjem moguće je prikazati samo, zbog nepostojanja jedinstvenog propisa, prikazom stanja u resorima koji koriste postotke za vrednovanje opsega oštećenja. Takvim načinom prikaza dolazimo do podataka da je u Zadarskoj županiji 0,3%, od ukupnog broja osoba s invaliditetom, vještačeno kao osobe sa 100% oštećenjem od čega je 905 u bazi Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje, 89 branitelja Domovinskog rata, dok ih 23 ima 100% oštećenje kao posljedicu ratnih ili poratnih događanja u II svjetskom ratu.

U tablici 124 prikazani su podaci o nekim dijagnozama koje se mogu kvalificirati kao teži oblici invaliditeta.

Tablica 124. Prikaz nekih dijagnoza koje u potpunosti ili većoj mjeri invalidiziraju osobu

MKB-šifra	Opis dijagnoze	Broj osoba
F00-F09	Organski i simptomatski duševni poremećaji	960
F20-F29	Shizofrenija, shizotipni i sumanutni poremećaji	1.198
F84	Pervazivni razvojni poremećaj (autizam)	190
G10-G13	Sistemne atrofije koje zahvaćaju središnji živčani sustav	27
G70-G73	Bolesti mioneuralne veze i mišića	75
G80-G83	Cerebralna paraliza i ostali paralični sindromi	968
H53-H54	Vidni poremećaji i sljepoća	500
H90-H95	Drugi poremećaji uha	416
Q90	Down-sindrom	87
S48	Amputacija obje nadlaktice	1
S58	Amputacija obje podlaktice	1
S78	Amputacija obje natkoljenice	1
G35	Multipla skleroza	151

Najčešća oštećenja funkcionalnih sposobnosti kod osoba s invaliditetom s područja Zadarske županije su psihičke bolesti te kronične bolesti (tablica 125.a). Prikaz prema oštećenjima funkcionalnih sposobnosti s pripadajućim razradama prema razinama oštećenja te spolu i dobnim skupinama nalaze se u tablicama 125.a i 125.b. Ovdje je važno istaknuti da se oštećenja funkcionalnih sposobnosti procjenjuju od 01.01.2015. godine, odnosno od uspostave jedinstvenog tijela vještačenja.

Tablica 125.a. Prikaz prema oštećenjima funkcionalnih sposobnosti – razrada prema razinama oštećenja

Vrste oštećenja	1. razina	2. razina	3. razina	4. razina	Nedefinirano	Ukupno
Psihičke bolesti	71	233	401	207	3.898	4.810
Kronične bolesti	210	700	1.119	1.104	18	3.151
Tjelesno oštećenje	557	597	593	445	2	2.194
Poremećaj glasa, jezika i govora	1	22	15	25	1.459	1.522
Intelektualne teškoće	1	17	143	203	428	792
Oštećenje vida	88	75	82	94	363	702
Razvojne teškoće koje nisu definirane Listom oštećenja	29	94	228	59	33	443
Kronične bolesti kod djece	32	93	188	123	2	438
Oštećenje sluha	15	36	54	31	165	301
Višestruke teškoće	-	-	-	-	-	277
Poremećaji iz autističnog spektra	-	-	12	133	26	171

Tablica 125.b. Prikaz prema oštećenjima funkcionalnih sposobnosti – razrada prema spolu i dobnim skupinama

Vrste oštećenja	Spol	Dobne skupine		
		0 - 19	20 - 64	65+
Psihičke bolesti	Ž	36	528	779
	M	121	1.982	1.364
Kronične bolesti	Ž	33	748	995
	M	29	562	784
Tjelesno oštećenje	Ž	64	534	533
	M	95	457	511
Poremećaj glasa, jezika i govora	Ž	343	172	15
	M	626	345	21
Intelektualne teškoće	Ž	99	179	35
	M	138	295	46
Oštećenje vida	Ž	11	78	210
	M	23	153	227
Razvojne teškoće koje nisu definirane Listom oštećenja	Ž	136	-	-
	M	307	-	-
Kronične bolesti kod djece	Ž	183	-	-
	M	255	-	-
Oštećenje sluha	Ž	15	54	52
	M	22	81	77
Višestruke teškoće	Ž	37	42	0
	M	106	91	1
Poremećaji iz autističnog spektra	Ž	26	6	0
	M	116	23	0

U tablici 126 prikazani su podaci o korištenju pomagala kod osoba s invaliditetom u Zadarskoj županiji pri čemu su najčešće korištena očna i tiftotehnička pomagala, pomagala za urogenitalni sustav i pomagala kod šećerne bolesti.

Tablica 126. Prikaz raspodjele vrste pomagala koje koriste osobe s invaliditetom – razrada prema spolu

Vrste pomagala koje koriste osobe s invaliditetom	Spol		Ukupno
	m	ž	
Očna i tiftotehnička pomagala	1.864	1.637	3.501
Pomagala za urogenitalni sustav	1.204	1.800	3.004
Pomagala kod šećerne bolesti	1.844	1.099	2.943
Pomagala za kretanje	965	941	1.906
Obloge za rane	711	579	1.290
Druga pomagala	375	828	1.203
Ortoze	433	478	911
Slušna i surdotehnička pomagala	325	242	567
Ortopedske cipele	342	206	548
Pomagala za disanje	232	130	362
Pomagala za probavni sustav, stoma pomagala	214	125	339
Potrošni dijelovi za proteze za noge	154	33	187
Proteze za noge	153	34	187
Pomagala za govor	33	3	36
Pomagala za dijalizu	17	7	24
Proteze za ruke	9	0	9
Ortoproteze i elektronički uređaji	2	1	3
Ukupno	8.877	8.143	17.020

22. Zagrebačka županija**22.1. Opći sociodemografski podaci**

U Zagrebačkoj županiji, po stanju na dan 04.09.2023., živi 44.313 osoba s invaliditetom od čega je 24.480 muškog spola (55,2%) i 19.833 ženskog spola (44,8%) (tablica 1) te na taj način osobe s invaliditetom čine 14,8% ukupnog stanovništva Zagrebačke županije (tablica 2). Najveći broj osoba s invaliditetom, njih 19.340 (43,6%), je u dobnoj skupini 65+ godina (tablica 1). Iz tablice 1 moguće je uočiti da je invaliditet prisutan u svim dobnim skupinama, a u udjelu od 14,1% prisutan je i u dječjoj dobi, 0 - 19 godina. Ako se razmotri koliki je udio osoba s invaliditetom u ukupnom stanovništvu županije, prema navedenim dobnim skupinama, dolazimo do podatka da je Zagrebačka županija ispod prosjeka RH za radno-aktivnu dobnu skupinu, dobnu skupinu 65+ i za ukupnu prevalenciju te da ima iznad prosjeka prevalenciju u dječjoj dobi (tablica 2).

Prikaz udjela osoba s invaliditetom u ukupnom stanovništvu gradova/općina Zagrebačke županije te razrada prema spolu i dobnim skupinama nalaze se u tablicama 127 i 128.

Tablica 127. Prikaz udjela osoba s invaliditetom u ukupnom stanovništvu gradova/općina Zagrebačke županije – prevalencija invaliditeta na 1.000 stanovnika

Grad	Broj osoba	% od ukupnog broja osoba s invaliditetom	Prevalencija / 1.000 stanovnika
VELIKA GORICA	8.883	20,0	30
SAMOBOR	4.830	10,9	16
ZAPREŠIĆ	3.628	8,2	12
DUGO SELO	2.344	5,3	8
SVETA NEDELJA	2.343	5,3	8
SVETI IVAN ZELINA	2.322	5,2	8
JASTREBARSKO	2.275	5,1	8
VRBOVEC	2.098	4,7	7
IVANIĆ-GRAD	2.025	4,6	7
BRDOVEC	1.529	3,5	5
KRIŽ	1.088	2,5	4
RUGVICA	1.041	2,3	3
BISTRA	969	2,2	3
BRCKOVLJANI	946	2,1	3
KLOŠTAR IVANIĆ	853	1,9	3
DUBRAVA	794	1,8	3
KLINČA SELA	690	1,6	2
JAKOVLJE	632	1,4	2
PISAROVINA	592	1,3	2
GRADEC	562	1,3	2
STUPNIK	510	1,2	2
PUŠĆA	380	0,9	1
MARIJA GORICA	364	0,8	1
KRAŠIĆ	341	0,8	1
POKUPSKO	309	0,7	1
KRAVARSKO	300	0,7	1
ORLE	288	0,6	1
FARKAŠEVAC	225	0,5	1
PRESEKA	219	0,5	1
LUKA	214	0,5	1
RAKOVEC	203	0,5	1
DUBRAVICA	194	0,4	1
BEDENICA	184	0,4	1
ŽUMBERAK	138	0,3	0,5
Ukupno	44.313		

Tablica 128. Prikaz broja osoba s invaliditetom prema spolu, dobnim skupinama i gradovima/općinama Zagrebačke županije

Grad	Dobne skupine					
	0 - 19		20 - 64		65+	
	M	ž	m	ž	m	ž
BEDENICA	15	11	44	36	41	37
BISTRA	74	52	267	187	202	187
BRCKOVLJANI	85	45	255	190	197	174
BRDOVEC	157	89	369	295	313	306
DUBRAVA	32	30	216	147	219	150
DUBRAVICA	13	3	53	40	49	36
DUGO SELO	247	147	608	445	475	422
FARKAŠEVAC	11	4	81	45	44	40
GRADEC	48	30	156	96	113	119
IVANIĆ-GRAD	146	112	528	360	439	440
JAKOVLJE	40	25	151	118	158	140
JASTREBARSKO	158	102	478	424	565	548
KLINČA SELA	56	38	163	111	179	143
KLOŠTAR IVANIĆ	77	35	233	150	192	166
KRAŠIĆ	18	17	89	53	84	80
KRAVARSKO	38	10	97	43	76	36
KRIŽ	61	56	309	169	239	254
LUKA	17	5	52	47	51	42
MARIJA GORICA	38	18	79	67	99	63
ORLE	24	26	83	57	50	48
PISAROVINA	47	24	156	81	153	131
POKUPSKO	8	13	115	42	86	45
PRESEKA	16	11	60	46	46	40
PUŠČA	42	22	77	65	98	76
RAKOVEC	21	12	57	42	30	41
RUGVICA	81	51	289	212	220	188
SAMOBOR	482	307	1.136	859	1.099	947
STUPNIK	46	27	121	101	116	99
SVETA NEDELJA	213	119	557	398	561	495
SVETI IVAN ZELINA	157	82	536	426	570	551
VELIKA GORICA	854	555	2.013	1.579	1.904	1.978
VRBOVEC	199	118	501	394	451	435
ZAPREŠIĆ	317	214	765	645	750	937
ŽUMBERAK	4	3	31	23	44	33

Iz Zagrebačke županije, u Registar osoba s invaliditetom, pristigla su rješenja o primjerenom obliku školovanja za 4.655 osoba s većim brojem muških osoba (65%). Oštećenja govorno-glasovne komunikacije i specifične teškoće učenja, višestruka oštećenja te mentalna oštećenja najčešći su specificirani uzroci koji određuju potrebu primjerenog oblika školovanja. U Zagrebačkoj županiji živi 2.355 branitelja s invaliditetom te 184 osobe koje imaju posljedice ratnih djelovanja iz II svjetskog rata ili su civilni invalidi rata i poraća.

22.2. Vrste oštećenja, oštećenja funkcionalnih sposobnosti i vrste pomagala

Najčešće vrste oštećenja kod osoba s invaliditetom s područja Zagrebačke županije, na temelju Zakona o Registru osoba s invaliditetom (NN 63/22), su oštećenja lokomotornog sustava, višestruka oštećenja te oštećenja drugih organa (tablica 129.a). Vrste oštećenja koje uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose stupnju funkcionalnog oštećenja osobe razvrstane prema spolu i dobnim skupinama nalaze se u tablici 129.b.

Tablica 129.a. Prikaz vrsta oštećenja koje uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose stupnju funkcionalnog oštećenja osobe

Vrste oštećenja	Ukupan broj	% od ukupnog broja osoba s invaliditetom	Prevalencija / 1.000 stanovnika
Oštećenja lokomotornog sustava	13.011	29,4	43
Višestruka oštećenja	12.541	28,3	42
Oštećenja drugih organa i organskih sustava, kromosomopatije, prirodene anomalije i rijetke bolesti	10.655	24,0	36
Mentalna oštećenja	9.005	20,3	30
Oštećenja središnjeg živčanog sustava	8.807	19,9	29
Oštećenja govorno-glasovne komunikacije	5.193	11,7	17
Intelektualna oštećenja	2.169	4,9	7
Oštećenja vida	1.229	2,8	4
Oštećenja sluha	1.065	2,4	4
Oštećenja perifernog živčanog sustava	1.004	2,3	3
Poremećaji iz spektra autizma	297	0,7	1
Gluhosljepoća	17	< 0,1	0,1

Tablica 129.b. Prikaz vrsta oštećenja koje uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose stupnju funkcionalnog oštećenja osobe prema spolu i dobnim skupinama

Vrste oštećenja	Spol	Dobne skupine		
		0 - 19	20 - 64	65+
Oštećenja lokomotornog sustava	ž	125	2.361	3.789
	m	178	2.814	3.744
Višestruka oštećenja	ž	588	2.221	3.142
	m	1.101	2.924	2.565
Oštećenja drugih organa i organskih sustava, kromosomopatije, prirodene anomalije i rijetke bolesti	ž	229	2.446	3.186
	m	323	1.919	2.552
Mentalna oštećenja	ž	286	1.705	1.695
	m	630	2.853	1.836
Oštećenja središnjeg živčanog sustava	ž	604	1.273	2.376
	m	845	1.657	2.052
Oštećenja govorno-glasovne komunikacije	ž	965	758	73
	m	1.849	1.451	97
Intelektualna oštećenja	ž	218	649	53
	m	326	865	58
Oštećenja vida	ž	43	252	292
	m	66	313	263
Oštećenja sluha	ž	32	208	184
	m	60	302	279
Oštećenja perifernog živčanog sustava	ž	23	222	175
	m	21	329	234
Poremećaji iz spektra autizma	ž	43	17	0
	m	192	45	0
Gluhosljepoća	ž	0	4	4
	m	0	6	3

Najčešći uzroci oštećenja lokomotornog sustava koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetna dijagnoza pridonose funkcionalnom oštećenju pripadaju skupini artropatija (M00-M25) i dorzopatija (M40-M54), dok najčešći uzroci oštećenja drugih organa i organskih sustava koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose funkcionalnom oštećenju pripadaju skupini ostalih oblika srčanih bolesti (I30-I52).

Izvjешće o osobama s invaliditetom u Republici Hrvatskoj

Broj osoba sa 100% oštećenjem moguće je prikazati samo, zbog nepostojanja jedinstvenog propisa, prikazom stanja u resorima koji koriste postotke za vrednovanje opsega oštećenja. Takvim načinom prikaza dolazimo do podataka da je u Zagrebačkoj županiji 0,5%, od ukupnog broja osoba s invaliditetom, vještačeno kao osobe sa 100% oštećenjem od čega su 1.644 u bazi Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje, 70 branitelja Domovinskog rata, dok ih 9 ima 100% oštećenje kao posljedicu ratnih ili poratnih događanja u II svjetskom ratu.

U tablici 130 prikazani su podaci o nekim dijagnozama koje se mogu kvalificirati kao teži oblici invaliditeta.

Tablica 130. Prikaz nekih dijagnoza koje u potpunosti ili većoj mjeri invalidiziraju osobu

MKB-šifra	Opis dijagnoze	Broj osoba
F00-F09	Organski i simptomatski duševni poremećaji	1.976
F20-F29	Shizofrenija, shizotipni i sumanutni poremećaji	1.595
F84	Pervazivni razvojni poremećaj (autizam)	297
G10-G13	Sistemne atrofije koje zahvaćaju središnji živčani sustav	70
G70-G73	Bolesti mioneuralne veze i mišića	92
G80-G83	Cerebralna paraliza i ostali paralitični sindromi	1.565
H53-H54	Vidni poremećaji i sljepoća	943
H90-H95	Drugi poremećaji uha	1.029
Q90	Down-sindrom	140
S48	Amputacija obje nadlaktice	5
S78	Amputacija obje natkoljenice	1
S88	Amputacija obje potkoljenice	2
S98	Amputacija oba stopala	1
G35	Multipla skleroza	314

Najčešća oštećenja funkcionalnih sposobnosti kod osoba s invaliditetom s područja Zagrebačke županije su kronične bolesti te psihičke bolesti (tablica 131.a). Prikaz prema oštećenjima funkcionalnih sposobnosti s pripadajućim razradama prema razinama oštećenja te spolu i dobnim skupinama nalaze se u tablicama 131.a i 131.b. Ovdje je važno istaknuti da se oštećenja funkcionalnih sposobnosti procjenjuju od 01.01.2015. godine, odnosno od uspostave jedinstvenog tijela vještačenja.

Tablica 131.a. Prikaz prema oštećenjima funkcionalnih sposobnosti – razrada prema razinama oštećenja

Vrste oštećenja	1. razina	2. razina	3. razina	4. razina	Nedefinirano	Ukupno
Kronične bolesti	1.214	2.337	3.114	1.825	55	8.545
Psihičke bolesti	314	640	631	240	5.155	6.980
Poremećaj glasa, jezika i govora	99	290	176	71	3.706	4.342
Tjelesno oštećenje	598	748	576	445	4	2.371
Intelektualne teškoće	114	152	180	355	1.184	1.985
Kronične bolesti kod djece	169	616	428	254	2	1.469
Višestruke teškoće	-	-	-	-	-	1.425
Razvojne teškoće koje nisu definirane Listom oštećenja	279	569	393	97	80	1.418
Oštećenje vida	132	121	86	130	554	1.023
Oštećenje sluha	95	100	120	52	372	739
Poremećaji iz autističnog spektra	-	-	57	141	67	265
Gluhosljepoća	-	-	0	5	0	5

Tablica 131.b. Prikaz prema oštećenjima funkcionalnih sposobnosti – razrada prema spolu i dobnim skupinama

Vrste oštećenja	Spol	Dobne skupine		
		0 - 19	20 - 64	65+
Kronične bolesti	Ž	68	2.268	2.479
	M	117	1.840	1.773
Psihičke bolesti	Ž	121	1.392	1.460
	M	305	2.131	1.571
Poremećaj glasa, jezika i govora	Ž	805	676	32
	M	1.485	1.292	52
Tjelesno oštećenje	Ž	58	483	691
	M	72	609	458
Intelektualne teškoće	Ž	175	614	53
	M	270	816	57
Kronične bolesti kod djece	Ž	645	-	-
	M	824	-	-
Višestruke teškoće	Ž	311	214	4
	M	510	385	1
Razvojne teškoće koje nisu definirane Listom oštećenja	Ž	528	-	-
	M	890	-	-
Oštećenje vida	Ž	31	199	265
	M	39	254	235
Oštećenje sluha	Ž	23	150	125
	M	39	220	182
Poremećaji iz autističnog spektra	Ž	39	15	0
	M	171	40	0
Gluhosljepoća	Ž	0	3	1
	M	0	0	1

U tablici 132 prikazani su podaci o korištenju pomagala kod osoba s invaliditetom u Zagrebačkoj županiji pri čemu su najčešće korištena očna i tiftotehnička pomagala, pomagala kod šećerne bolesti i pomagala za urogenitalni sustav.

Tablica 132. Prikaz raspodjele vrste pomagala koje koriste osobe s invaliditetom – razrada prema spolu

Vrste pomagala koje koriste osobe s invaliditetom	Spol		Ukupno
	M	ž	
Očna i tiftotehnička pomagala	3.637	4.151	7.788
Pomagala kod šećerne bolesti	3.351	2.348	5.699
Pomagala za urogenitalni sustav	1.957	3.004	4.961
Pomagala za kretanje	1.738	1.881	3.619
Druga pomagala	656	1.591	2.247
Obloge za rane	928	903	1.831
Ortoze	760	923	1.683
Slušna i surdotehnička pomagala	843	611	1.454
Ortopedske cipele	701	599	1.300
Pomagala za disanje	709	370	1.079
Pomagala za probavni sustav, stoma pomagala	410	310	720
Potrošni dijelovi za proteze za noge	230	67	297
Proteze za noge	219	62	281
Pomagala za govor	140	16	156
Pomagala za dijalizu	9	7	16
Proteze za ruke	12	4	16
Ortoproteze i elektronički uređaji	1	1	2
Ukupno	16.301	16.848	33.149